

EYE 2018 pranešimas

Europa, pasisakyk!

100 idėjų geresnei ateičiai

#EYE2018

Europos Parlamentas

PADĖKA

Ataskaitos redaktoriai norėtų labai padėkoti visiems, kurių pastangų dėka gimė ši ataskaita. Pirmiausia dėkojame nenuilstantiems žurnalistams, be kurių šios ataskaitos nebūtų pavykę parengti. Taip pat dėkojame savanoriams ir stažuotojams, kurie padėjo užtikrinti tokią didelę šios iniciatyvos sėkmę. Ačiū jums, Iris Walter, Christina Altides, Niamh McGovern ir kiti Europos jaunimo sambūrio komandos nariai, kurie padėjote rengti šią ataskaitą. Taip pat ačiū jums, „Europe Youth Press“.

Dėkojame visiems dalyviams ir visiems žmonėms, kurie prisidėjo prie šios ataskaitos savo idėjomis ir padėjo Europos jaunimo sambūrį paversti tokiu įkvėpiančiu renginiu.

Rankraštis parengtas 2018 m. liepą.

Pirmasis leidimas

Nei Europos Parlamentas, nei joks Europos Parlamento vardu veikiantis asmuo nėra atsakingas už toliau pateikiamos informacijos naudojimą.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2018

© Europos Sąjunga, 2018

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Naudoti ar atgaminti nuotraukas ir kitą medžiagą, kurios autorių teisės nepriklauso Europos Sąjungai, galima tik gavus teisių turėtojų leidimą.

PRINT	ISBN 978-92-846-3738-6	doi:10.2861/94807	QA-04-18-629-LT-C
PDF	ISBN 978-92-846-3737-9	doi:10.2861/188625	QA-04-18-629-LT-N

Turinys

Įžanga	4
Europos Parlamento pirmininko Antonio Tajani	5
Europos Parlamento generalinio sekretoriaus Klaus Welle	6
100 idėjų sąrašas pagal temas (pavadinimas ir eilės numeris)	8
Atsakymų į klausimyno klausimus santrauka	13
1. JAUNI IR SENI. Koja kojon su skaitmenine revoliucija	15
Darbas ir nedarbo lygis	16
Technologijos	20
Švietimas	23
Jaunimo forumo komentaras	27
2. TURTINGI IR VARGŠAI. Dalinimės teisingai	29
Nelygybė. Dalijimasis reiškia rūpinimąsi	30
Revoliucija	33
Įgalinimas	37
Jaunimo forumo komentaras	41
3. KARTU IR ATSKIRAI. Pastangos dėl stipresnės Europos	43
Europos ateitis	44
2019 m. europos parlamento rinkimai. Jaunimo dalyvavimas ir balsavimas	47
Įsitraukimas ir pilietybė	50
Jaunimo forumo komentaras	53
4. SAUGU IR PAVOJINGA. Išgyventi neramiais laikais	55
Žmogaus teisės ir teisinė valstybė	56
Sukurti erdvę pilietinei visuomenei	59
Valdyti technologinę pažangą	62
Jaunimo forumo komentaras	65
5. ČIA IR PASAULYJE. Saugoti savo planetą	67
Klimato kaita ir ūkininkai	68
Atsinaujinantieji energijos ištekliai, išmanūs miestai ir tvarus verslumas	71
Maisto atliekos, jokio plastiko, švarus vanduo ir sanitarijos sąlygos: vartotojų įpročių pokyčiai	75
Jaunimo forumo komentaras	79
Susipažinkite su autoriais	82

Ižanga

“ Jaunimas – ne ateitis, o dabartis. ”

Per šių metų Europos jaunimo sambūrį (angl. European Youth Event, EYE) ši mintis paskelbta garsiai ir aiškiai. Vis dėlto, atmetus deklaruojamus ketinimus, ką jaunimas gali pasiūlyti moderniai Europai ir kokia yra mūsų ateities vizija?

Pasaulis per keletą paskutiniųjų metų neabejotinai pasikeitė labai stipriai. Įgyvendinant Europos projektą užtikrinta taika ir saugumas visiems piliečiams, tačiau darosi akivaizdu, kad be tolimesnių pastangų Europa, kurią paliksime jaunimui, gali būti kur kas nestabilesnė negu buvo jam augant.

Tačiau yra ir optimistiškai nuteikiančių dalykų. Esminiai mūsų gyvenimo būdo ir bendravimo tarpusavyje pokyčiai ateityje greičiausiai turės įtakos ir tam, kokia bus mūsų valdymo tvarka. Jaunimas dažnai kaltinamas apatija ir pasyvumu. Tačiau iš šios ataskaitos matyti, kad jaunimas yra informuotas, protingai vertina politiką ir dalyvauja įgyvendinant idėjas, kaip ateityje mūsų santvarką padaryti sąžiningesnę ir tvaresnę.

Nors daugelis nerimauja dėl to, kokių padarinių – ir užimtumo, ir net asmeninei laisvei – turės didesnė technologinė pažanga, jaunimas jau yra šių pokyčių lyderiai ir siūlo, kaip valdyti artėjančią penktąją pramoninę revoliuciją.

Vienos iš pagrindinių šioje ataskaitoje išdėstytų idėjų yra susijusios su kitais metais vyksiančiais rinkimais į Europos Parlamentą ir yra gana paprastos – įtraukti jaunimą į politinį procesą. Turėti pakankamai drąsos suteikti žodį jauniems kandidatams ir išklausti, kas jiems kelia susirūpinimą ir kokių idėjų bei sprendimų jie gali pasiūlyti.

Tad politikai turėtų stengtis suprasti, kaip ateitį mato jaunesnė karta, o jaunimas turi neprarasti tikėjimo savo tolerancijos ir optimizmo idėjomis ir tikėti galimybėmis, kurių šie pokyčiai mums suteiks.

Ankstesnės kartos patyrė daugiau neramumų, dėl to stengėsi sukurti daugumos interesams apsaugoti tinkantį socialinį modelį. Dabar atėjo mūsų eilė.

Šioje ataskaitos išdėstytos idėjos yra labai įvairios. Vienos – galbūt labiau idealistinės, kitos – konkrečios ir turėtų suteikti teisės aktų leidėjams peno apmąstymams. Pateikta įvairių pasiūlymų: ir hipotetinių, ir konkrečių. Nuo sunkiai protu suvokiamų technologinių galimybių iki nediskriminuojančio saugumo. Nuo idėjų padidinti politinį aktyvumą iki užtikrinimo, kad žmonės nedirbtų sunkiau, gaudami mažiau.

Savo pilietinę nuomonę kviečiame reikšti ir politikus, ir jaunimą. Tik taip užmegsime dialogą ir apibrėšime bendras vertybes ir tikslus, kuriuos norime pasiekti per artimiausius dešimtmečius.

Nes reikia pripažinti – įsivaizduojama ateitis tikrai greitai tampa dabartimi, o jaunimas pradeda reikšti savo nuomonę.

Greg Bianchi ir Julie Mahlerová
vyriausieji redaktoriai

Įžanginis žodis

Europos Parlamentas jau trečią kartą atvėrė duris tūkstančiams jaunuolių, iš viso žemyno atvykusių į 2018 m. Europos jaunimo sambūrį. Daugiau kaip 8 000 šiame unikaliame renginyje dalyvavusių jaunųjų piliečių atvirai diskutavo apie Europos ateitį ir stengėsi savo idėjomis prisidėti prie mūsų institucijų atliekamo darbo.

Įkvėpimo tikrai pasisėmėme visi. Pasikeitėme vaidmenimis, tad jaunimas tapo pagrindiniais diskusijų dalyviais, o Parlamento nariai – klausytojais. Tai priminė, kad jaunimas yra mūsų dabartis ir ateitis.

Per šį dvi dienas trukusį renginį vyko daug įvairių įkvėpiančių diskusijų ir debatų. Pagrindinis jų variklis – stiprus jaunų žmonių noras paskatinti pokyčius ir aktyviai dalyvauti kuriant savo ateitį.

Vykstantis dialogas yra itin svarbus šiandien, kai Europai tenka spręsti tiek daug uždavinių: įveikti pabėgėlių ir migracijos krizę, kuo greičiau atsigauti po ekonominės krizės ir pašalinti nuolat vyrančią terorizmo grėsmę. Šių uždavinių sprendimas slypi ne prie nacionalinių sienų. Priešingai – reikia stiprinti bendradarbiavimą ir pasitikėjimą, didinti solidarumą, puoselėti mūsų europietiškas vertybes ir ginti Europos interesus pasaulinėje arenoje laikantis daugiašališkumo principo.

Europos jaunimo sambūris aiškiai parodė, kad jaunimas norėtų imtis šių uždavinių ir stengtis kurti geresnę ateitį.

Jaunimas gali daug ką pakeisti, tad esu tikras, kad jų indėlis padės kurti vis gyvybingesnę Europos demokratiją. 2019 m. gegužės 23 – 26 d. vyksiantys rinkimai į Europos Parlamentą bus puiki galimybė visiems piliečiams pasirinkti mūsų Sąjungos politinę kryptį, užtikrinant, kad klestėjimas, stabilumas ir taika, kuriuos mums pavyko garantuoti jau daugiau kaip 60 metų, būtų puoselėjami toliau. Iš tikrųjų, būtent tokia santvarka leido Europos piliečiams naudotis savo laisvėmis.

Mes, Europos Parlamento nariai, tęsime šį svarbų dialogą su jumis, jaunieji europiečiai, ir stengsimės užtikrinti, kad ateityje jūs džiaugtumėtės geresne ir tvirtesne ES.

Antonio Tajani
Europos Parlamento pirmininkas

Jaunimas, jaunieji europiečiai, yra Europos Sąjungos ateitis. Nors dabar esu kiek vyresnis ir nebepriklausau Europos jaunimo sambūrio dalyvių amžiaus grupei, savo karjeros pradžioje buvau ryžtingas jaunas aktyvistas ir šiandien vis dar labai palaikau jaunimą. Dėl to Parlamento politiniams vadovams pasiūliau sukurti Europos jaunimo sambūrį – vietą, kur būtų galima plėtoti atvirą, struktūruotą ir nuolatinį Europos Parlamento narių ir jaunimo dialogą.

2014 m. pirmasis ir vėlesni Europos jaunimo sambūriai buvo labai sėkmingi iš dalies dėl to, kad rengiant jų programas labai atsižvelgta į jaunimo nuomonę. Europos jaunimo sambūris jau tapo populiariu kas dvejus metus organizuojamu jaunųjų europiečių renginiu, per kurį išsakomos nuomonės ir dalijamasi idėjomis, kaip sukurti geresnę Europą. Suburdami daugiau kaip 8 000 jaunuolių tokioje unikaloje vietoje kaip Europos Parlamentas skatiname juos ugdyti europinę tapatybę.

Europos jaunimo sambūris – tai galimybė aktyviems jauniems piliečiams palikti pėdsaką Europos politikoje ir pareikšti nuomonę jų gyvenime svarbiais politiniais klausimais.

Šis procesas tęsiasi ir sambūrio dalyviams išsiskirščius. Novatoriškiausios per 2018 m. Europos jaunimo sambūrį išreikštos idėjos sudėtos į šią ataskaitą ir bus pristatytos Europos Parlamento nariams.

Autoriai, atrinkti padedant žiniasklaidos organizacijų tinklui „European Youth Press“, užfiksavo įspūdingai daug įvairių 2018 m. birželio 1–2 d. Strasbūre vykusio Europos jaunimo sambūrio dalyvių idėjų.

Europos jaunimo sambūrio sėkmę lemia keletas dalykų: Parlamento politiniai vadovai, Parlamento tarnybos, atsakingos už pasiruošimą renginiui, renginio partneriai ir jaunimo grupės, padedančios parengti programą, daugybė savanorių ir, žinoma, patys dalyviai, kurie visi entuziastingai dirba ir prieš renginį, ir per renginį, ir renginiui pasibaigus.

Pasibaigus Europos jaunimo sambūriui, EP narių ir jaunimo dialogas nenutrūksta. Dialogas tęsiasi: parengta ši ataskaita, o metų pabaigoje, rengiantis 2019 m. rinkimams į Europos Parlamentą, bus surengti jaunimo klausymai.

Klaus Welle
Europos Parlamento generalinis sekretorius

Europa, pasisakyk!

100 idėjų sąrašas pagal temas

1. JAUNI IR SENI.

Koja kojon su skaitmenine revoliucija

- 1** Sukurti e. portfelį ir iš esmės pertvarkyti darbuotojų samdymo tvarką
- 2** Remti profesinį rengimą ir mokymą ir įdiegti dualistinę mokymo sistemą
- 3** Institucijose įkurti specialius jaunimo departamentus
- 4** Mobilios išmokų darbuotojams sistemos
- 5** Pertvarkyti jaunimo garantijų iniciatyvą
- 6** Sukurti įvairių kartų darbuotojų chartiją
- 7** Europos įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties mažinimo programa
- 8** Sukurti europos robotikos agentūrą ir robotų atitikties ženklą
- 9** Reglamentuoti dirbtinio intelekto naudojimą kariniais tikslais
- 10** Sukurti europos sutelktinio finansavimo platformą
- 11** Investuoti į kultūros ir paveldo technologijas
- 12** Sukurti europos robotų vertinimo sistemą
- 13** Sukurti europinę žiniasklaidą
- 14** Verslumo ugdymo programos ir socialiniai – emociniai įgūdžiai
- 15** Pasinaudojant programa „Erasmus“ spręsti gyventojų skaičiaus mažėjimo problemą
- 16** Gyvenimo įgūdžių pamokos
- 17** Skatinti smalsumą, savarankišką tobulinimąsi ir atsakomybę
- 18** Pradėti vesti „iššūkio“ pamokas mokinių kūrybiškumui paskatinti
- 19** Mokyklų bendradarbiavimas įgyvendinant projektus
- 20** Prieš skaitmeninę atskirtį, už psichikos sveikatą

2. TURTINGI IR VARGŠAI.

Dalinkimės teisingai

- 21** Siekti, kad būtų įvestos visuotinės bazinės pajamos nelygybei mažinti
- 22** Skatinti mokymąsi visą gyvenimą
- 23** Bazinės pajamos, tik ne visuotinės
- 24** Europos sąjungoje – suvienodinti mokesčiai ir darbuotojų teisės
- 25** Translyčių asmenų galimybės naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis
- 26** Panaikinti „rožinį“ mokestį
- 27** Ginti žmogaus teises prekybos tekstile sektoriuje
- 28** Rengti visoje Europoje prieinamus kursus
- 29** Remti įtraukesnį europos jaunimo sambūrį
- 30** Apmokestinti robotus!
- 31** Vykdyti mokesčių slėpimo prevenciją
- 32** Tolygus politinių jėgų pasiskirstymas Europos Parlamente
- 33** Norime būti laimingesni. nebenaudokite BVP kaip vienintelio pažangos mato
- 34** Kaimo vietoves paversti patrauklesnėmis jaunimui
- 35** Įgalinti ir integruoti pabėgėlius įtraukiant juos į nacionalinę švietimo sistemą
- 36** Visapusiškas lytinis švietimas
- 37** Remti socialinį verslumą ir dalijimosi ekonomiką
- 38** Nacionaliniai apsaugos mechanizmai – visos Europos žurnalistams
- 39** Remti gestų kalbą
- 40** Pereinamuoju laikotarpiu aprūpinti būstu

3. KARTU IR ATSKIRAI.

Pastangos dėl stipresnės Europos

- 41** Užtikrinti mokymosi Jungtinėje Karalystėje galimybes po Brexit'o
- 42** Sukurti europos pabėgėlių dienos iniciatyvą
- 43** Skirti lėšų užsienio pagalbai ir pasitelkti diplomatijos priemones migracijos srautams stabdyti
- 44** Skatinti aktyvesnius Europos ir Turkijos mainus
- 45** Sukurti savanorišką migrantų ir europiečių tarpusavio ryšių sistemą
- 46** Stiprinti išorės sienas ir dalytis duomenimis
- 47** Skatinti jaunas žmones būti kandidatais rinkimuose
- 48** Informuoti jaunimą apie balsavimą pasitelkus socialinius tinklus
- 49** Pradėti rengti metinę es vadovų ir jaunimo klausimų ir atsakymų sesiją
- 50** Nustatyti bendrą kandidatavimo rinkimuose amžiaus cenzą
- 51** Tobulinti e. balsavimą siekiant skatinti dalyvavimą
- 52** Rinkėjų europos parlamento rinkimuose amžiaus cenzas – 16 metų
- 53** Pasinaudoti įmonėmis ir programėlėmis siekiant skleisti žinią apie balsavimą
- 54** Susieti Europos ir nacionalines platformas siekiant skatinti įsitraukimą
- 55** Kurti europos piliečių iniciatyvą
- 56** Skatinti mokytis klasikinių kalbų ir europos istorijos
- 57** Sukurti platformą kvalifikuotiems pabėgėliams, kuri padėtų juos įdarbinti švietimo sektoriuje
- 58** Pilietinio ugdymo pamokose pradėti mokytis politikos
- 59** Finansuoti jaunimo tapatybės kortelę siekiant nuolaidų kultūros objektuose
- 60** Sukurti judžių mokyklų direktorių iniciatyvą

4. SAUGU IR PAVOJINGA.

Išgyvenimas neramiais laikais

- 61 Rodyti pavyzdį įgyvendinant jaunimui skirtą JT ST rezoliuciją 2250
- 62 Prioritetas žmogaus teisėms prekybos susitarimuose
- 63 Užtikrinti teisingumą europos mastu
- 64 Sustabdyti kautynes siekiant nutraukti ekstremizmą
- 65 Paversti socialinius tinklus viešąja paslauga
- 66 Skatinti didesnę karinį bendradarbiavimą
- 67 Sukurti pabėgėliams skirtus humanitarinius koridorius
- 68 Sukurti europos skaidrumo duomenų bazę
- 69 Apsaugoti pranešėjus apie pažeidimus
- 70 Mokyti policiją kovoti su internetiniais neapykantos nusikaltimais
- 71 Sukurti jaunų kandidatų fondą
- 72 Internetinė teisių deklaracija
- 73 Privalomas mokymas, kaip suteikti pirmąją pagalbą
- 74 Užtikrinti skaidrumą sporto srityje
- 75 Integruoti ir suderinti kibernetinį saugumą
- 76 Švietimas kibernetinio saugumo klausimais – standartinė praktika
- 77 Skatinti bendradarbiavimą žvalgybos srityje
- 78 Skatinti švietimą molekulinės ir ląstelių biologijos srityje
- 79 Investuoti į genų keitimo technologijas
- 80 Sukurti nemokamą antivirusinę programinę įrangą, kuria galėtų naudotis ES piliečiai

5. ČIA IR PASAULYJE.

Saugokime savo planetą

- 81 Sukurti europos žaliajo stogo programą
- 82 Naudoti žaliąją diplomatiją siekiant derėtis dėl klimato
- 83 Feminizmo reikšmė kovojant su klimato kaita
- 84 Remti jaunuosius ūkininkus ir naujas technologijas
- 85 Mažiau subsidijų mėsai
- 86 Skatinti biologinę įvairovę ir aukštesnius standartus ūkiuose laikomiems gyvuliams
- 87 Parama tvariems namų ūkiams, kad jie galėtų parduoti energiją atgal tinklams
- 88 Nustatyti galutinio iškastinio kuro atsisakymo tvarkaraštį ir riboti darbo vietų praradimą
- 89 Skatinti europos energijos bendruomenę ir rinką
- 90 Įgalinti europos masto infrastruktūrą ir bendra transporto politika
- 91 Išmanūs miestai ir viešasis transportas
- 92 Stiprinti aplinką tausojantį verslumą ir projektus
- 93 Skatinti perdirbti elektroninius prietaisus
- 94 Skatinti plastiko nenaudojimo požiūrį
- 95 Finansuoti vandenynų išvalymą nuo plastiko
- 96 Nauja maisto prekių parduotuvių ir apmokestinimo kultūra
- 97 Teisės aktais reglamentuojamas ir privalomas maisto atliekų mažinimas
- 98 Supaprastinti maisto dovanojimo procesą
- 99 Ugdytas tvarumo klausimais mokyklose
- 100 Sukurti lietaus vandens naudojimo vandentiekyje sistemą

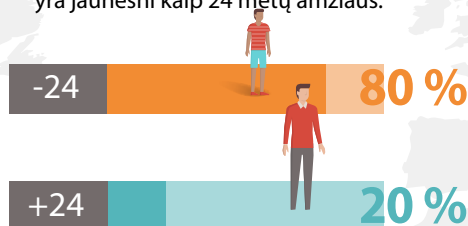
Atsakymų į klausimyno klausimus santrauka¹

IŠ 943 MŪSŲ KLAUSIMYNĄ
UŽPILDŽIUSIŲ RESPONDENTŲ

AMŽIUS

Dauguma (80 proc.) jaunimo organizacijoms priklausančių jaunuolių yra jaunesni kaip 24 metų amžiaus.

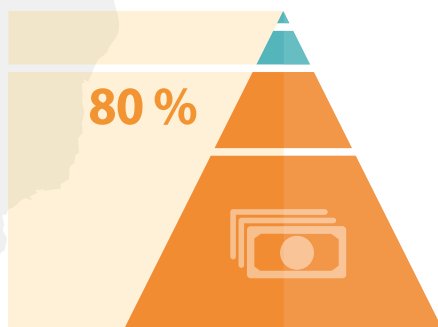
UŽSIENYJE

67 proc. respondentų teigia, kad jiems „visapusiškai“ magą dirbti, gyventi ir studijuoti ne savo gimtojoje šalyje.

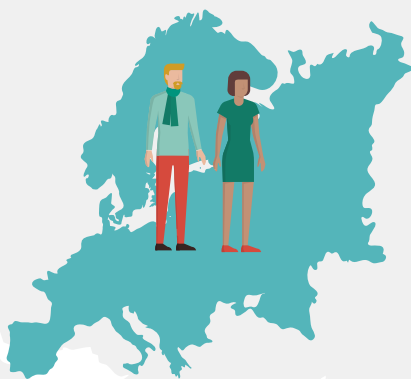
NUOMONĖ

80 proc. respondentų mano, kad jaunimui Europos Sąjunga yra visapusiškai arba daugiausia naudinga. Kiti neturi nuomonės arba su teiginiu nesutinka.

¹ Klausimyną užpildė 943 respondentai iš 28 ES valstybių narių. Klausimynas pildytas 2018 m. kovo 12 d. – balandžio 19 d. Klausimyną pasidalyla su Europos jaunimo sambūrio dalyviais ir Europos jaunimo forumu.

SUSIRŪPINIMAS

Respondentams visoje ES

didžiausią susirūpinimą kelia

imigracija

29 %²

ir socialiniai reikalai.

Nerimą taip pat kelia

aplinkos apsauga

20 %

ir

nelygybė

18 %

² Klausimo atsakymų variantai nebuvo pateikti, tad išvada gali būti susijusi su bet kuriuo imigracijos aspektu (pvz., tuo, ar darome pakankamai, kad padėtume pabėgėliams, arba tuo, ar turime stiprinti sienų kontrolę ir pan.) ir nebūtinai reiškia, kad imigracijai prieštaraujama.

1. JAUNI IR SENI.

Koja kojn su skaitmenine revoliucija

Šiandieniniame pasaulyje būti jaunu žmogumi darosi vis sunkiau. Palyginti su praeitimi, daugelis dalykų, žinoma, pagerėjo: visą Europą krėtę konfliktai yra į užmarštį, yra daug galimybių siekti išsilavinimo, tad Europos jaunimo gyvenimo sąlygos apskritai yra geros. Vis dėlto, nelygybė tarp jaunosios ir vyresnios amžiaus žmonių kartos didėja. Remiantis Eurostatu duomenimis, jaunimo nedarbo lygis apskritai yra daug didesnis, palyginti su kitomis amžiaus grupėmis. Be to, daug jaunuolių nesimoko ir nedirba.³ Skaitmeninimas keičia darbo rinką – joje atsiveria naujos perspektyvos, bet reikia ir naujų įgūdžių. Darbo praktika tampa įvairesnė, atsiranda daugiau lankstumo, tačiau kartu kyla gyvenimo būdo nestabilumo rizika, mažėja galimybės naudotis įvairių formų socialine apsauga.

Kartu reikia pažymėti, kad visose srityse milžinišku tempu vyksta automatikos ir robotikos pažanga. Mašinos neabejotinai palengvina žmogaus gyvenimą daugelyje sričių, pavyzdžiui, medicinos ir automobilių, tačiau kartu kelia etinių ir praktinių problemų, taip pat ir nerimą, kad dėl to išnyks mūsų darbo vietos. Girdime perspėjimų dėl mokslinės fantastikos filmų vėrtų scenarijų, t. y. kad dirbtinis intelektas gali sukelti grėsmę visos žmonijos egzistavimui. Skaitmeninimą supančių mitų ir baimės lygis rodo, kad neatsakytų etikos ir normavimo klausimų vis dar yra. Šiuo atžvilgiu švietimo sistemos nėra pakankamai pajėgios, kad galėtų prisitaikyti prie sparčios visuomenės ir technologijų raidos. Mokykloms ir universitetams dažnai trūksta išteklių, pasirengimo ir valios padėti savo mokiniams ir studentams tinkamai suderinti techninius ir socialinius – emocinius įgūdžius, kurių reikia norint dalyvauti naujoje skaitmeninių įgūdžių reikalaujančioje darbo rinkoje. Dėl to įgūdžiai, kuriuos gali pasiūlyti darbuotojai, dažnai neatitinka to, ko reikia darbdaviams.

Bendras visų šių tendencijų socialinis poveikis yra ir labai sudėtingas, ir subtiliai pavojingas. Jaunimas studijuoja ilgiau ir stabilus darbo vietas susiranda vėliau, dėl to finansinio savarankiškumo etapas nutolsta. Įmokas į pensijų sistemą jaunimas pradeda mokėti vėliau ir moka jas mažiau stabiliai, vadinasi, jaunuoliai tampa pajėgūs dalyvauti socialinės apsaugos programose, įskaitant vyresnio amžiaus žmonių sveikatos priežiūrą, tik vėlesniu savo gyvenimo etapu. Gyvenimo trukmė ilgėja, bet kartu stabiliai mažėja gimstamumas, o tai reiškia, kad turima vis mažiau išteklių patogiam senėjančių gyventojų gyvenimui užtikrinti.

Tarp jaunų žmonių plinta skurdas, o tai, pridėjus nedarbą, kelia grėsmę ne tik jaunimo kaip mokesčių mokėtojų padėčiai, bet ir gerai jų psichikos būklei. Remiantis 2016 m. „McKinsey Global Institute“ parengtu tyrimu⁴, tai pirmą kartą per visą istoriją, kurios padėtis blogesnė negu tėvų. Pripažinta, kad tai gali turėti žlugdančių padarinių visai sistemai, kurioje gyvename. Jaunimui reikia suteikti pirmenybę visuose sektoriuose ir visose institucijose: ir vietos, ir nacionaliniu, ir Europos lygmeniu. Tai būtų pirmasis žingsnis. O kokių priemonių reikėtų imtis, siekiant visoje Europoje pagerinti darbo rinkos, technologinės plėtros ir švietimo sistemas ir užtikrinti, kad jaunimui jos būtų naudingos? 2018 m. vykusiame Europos jaunimo sambūryje dalyvavo ir šiuos klausimus gvildeno daugiau kaip 8 000 jaunuolių. Jauni žmonės yra neramūs, bet ambicingi. Politikos kūrėjams pats laikas išnaudoti šią jaunimo dviasį.

Instagram: @cinnavox

³ Eurostatu interneto svetainės rubrikos „Paaikinta statistika“ skiltis „Unemployment statistics“, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics#Recent_developments (jungtasi 2018 m. liepos mėn.)

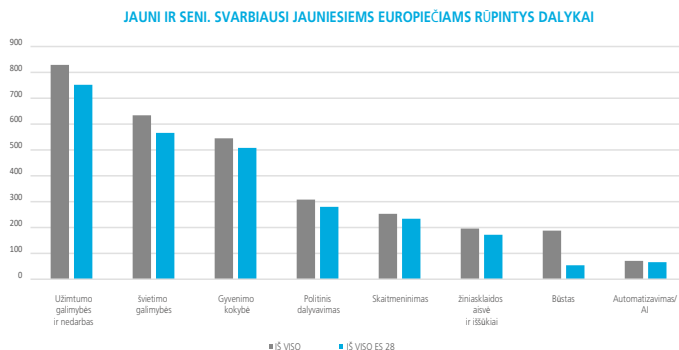
⁴ Richard Dobbs ir kt. ataskaita, „Poorer than their parents? Flat or falling incomes in advanced economies“, „McKinsey Global Institute“, 2016 m. liepos mėn., <https://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Featured%20Insights/Employment%20and%20Growth/Poorer%20than%20their%20parents%20A%20new%20perspective%20on%20income%20inequality/MGI-Poorer-than-their-parents-Flat-or-falling-incomes-in-advanced-economies-Full-report.ashx> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

DARBAS IR NEDARBO LYGIS

2008 m. kilusi finansų krizė vienas gyventojų grupes, tarp jų – jaunimą, paveikė skaudžiau negu kitas. 2017 m. ES 28 valstybių narių jaunimo vidutinis nedarbo lygis buvo 16,8 proc. (Eurostato duomenimis), maždaug toks pat, kaip prieš dešimt metų (15,8 proc.).⁵

Ypač skaudų smūgį jaunimui sudavė finansų krizė. Nors kelerius paskutiniuosius metus užimtumo rodikliai gerėja, jie artėja tik prie ikikrizinio lygio, o vienu metu, 2013 m. pirmąjį ketvirtį, jaunimo nedarbo lygis siekė 23,9 proc. Šalių nedarbo lygis yra nevienodas ir svyruoja nuo 6 proc. (Vokietijoje) iki 42 proc. (Graikijoje) – akivaizdu, kad jaunimas, norėdamas patekti į darbo rinką, pietinėse ir rytinėse Europos valstybėse susiduria su didesnėmis kliūtimis. Nedirbančių ir nesimokančių jaunuolių procentinė dalis irgi didėja: 2017 m. nedirbo ir nesimokė beveik 17 milijonų 20–34 metų amžiaus jaunuolių, tai yra, remiantis Eurostato duomenimis, beveik kas penktas jaunuolis (18,3 proc.).⁶ Taip pat pažymėtina, kad jaunuolius priskiriant prie dirbančiųjų arba bedarbių dažniausiai neįskaičiuojami jaunuoliai, kurių užimtumas nepilnavertis, t. y. kurie dirba neteisėtai arba gauna nepakankamą darbo užmokestį. Daugėja nestabilių darbo vietų, o tai skatina vadinamąją trumpalaikių projektų ekonomiką, kurioje siūlomos laikino užimtumo galimybės. Darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyrą (angl. flexibility and security, flexicurity) dar nesukurta ir nors vis daugiau jaunuolių dirba, jie tebegyvena skurde (remiantis Eurostato duomenimis, vienas iš trijų Europos jaunuolių)⁷. Naujos darbo formos suteikia lankstumo, tačiau pernelyg dažnai jas tenka rinktis priverstinai, o ne laisva valia, dėl to plinta naujas, nerimą keliantis reiškiny – „SINKies“ (angl. Single Income, No Kids). Taip vadinamos jaunos dirbančios poros, kurių bendros pajamos vos siekia vienas „normalias“ pajamas. Visa tai turi įtakos jaunų žmonių galimybėms naudotis specialiomis socialinėmis teisėmis, pavyzdžiui, į būstą, darbą ir išsilavinimą.

ES ėmėsi įvairių priemonių, kad sustabdytų tokias tendencijas, pavyzdžiui, pradėjo įgyvendinti Jaunimo garantijų iniciatyvą⁸ ir Jaunimo užimtumo iniciatyvą⁹. Vertinama, kad šios priemonės yra labai paveikios ir padeda mažinti jaunimo nedarbo krizės padarinius, tačiau pasak organizacijos „Caritas“ (2018 m.), Europos priemonės yra būdinga tai, kad dėmesys tam tikra prasme sutelkiamas tik į užimtumą ir įsidarbinimo galimybes, tad tomis priemonėmis labiau siekiama kiekybės, o ne kokybės¹⁰. Be to, šiomis priemonėmis padėti labai marginalizuotoms grupėms pavyksta ne visada, kartu su jomis taikyti apsaugos priemonės irgi nepavyksta. Klasikinis šių problemų pavyzdys yra neapmokamos stažuotės. „Dabar, kai ekonomikos augimas, regis, ima spartėti, atėjo laikas šią spragą pašalinti, t. y. garantuoti užimtumo ir pameistrystės kokybę“, teigia „Caritas“. Iš tiesų, vienas iš kelių dalykų, kuriuos jaunimas prašo užtikrinti labiausiai, yra sąžiningos darbo sąlygos, ypač lūkesčiai dėl darbo užmokesčio.

⁵ Eurostato pranešimas spaudai, „Unemployment in the EU regions in 2017“, <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/8830865/1-26042018-AP-EN.pdf/bb8ac3b7-3606-47ef-b7ed-aad4d1e2aae> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

⁶ Eurostato pranešimas spaudai, „Unemployment in the EU regions in 2017“, <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/8830865/1-26042018-AP-EN.pdf/bb8ac3b7-3606-47ef-b7ed-aad4d1e2aae> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

⁷ Eurostato interneto svetainės rubrikos „Young people - social inclusion“, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Young_people_-_social_inclusion (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

⁸ Europos Komisija „Jaunimo garantijos“, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1079&langId=lt> (jungtasi 2018 m. liepos mėn.)

⁹ Europos Komisija „Jaunimo užimtumo iniciatyva“, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1176&langId=lt> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

¹⁰ „Caritas Europa“ ataskaita „Europe's youth. Between hope and despair“ <http://www.caritas.eu/sites/default/files/caritas-europesyouth-en-web.pdf> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

1. SUKURTI E. PORTFELĮ IR IŠ ESMĖS PERTVARKYTI DARBUOTOJŲ SAMDYMŲ TVARKĄ

Imen ir Simone

Kai darbas mums prasmingas, prasmingu tampa ir gyvenimas. Turime keisti įmonių taikomas darbuotojų samdymo sistemas, kad būtų žvelgiama plačiau, ne vien į gyvenimo aprašymą (angl. Curriculum Vitae, CV). Tai būtų galima pasiekti, pavyzdžiui, ES paraginus naudoti e. portfelius – naujos formos CV, kuriais būtų stengiamasi ES sukurti naują požiūrį į asmenybę.

Taip būtų pasiekta keletas dalykų: žmonės ir darbas būtų susiejami dinamiškiau, žmonės galėtų pademonstruoti asmeninius įgūdžius ir naujus mokymosi įrankius (tai ypač aktualu mokytojams), ieškant darbo tobulėtų ir turtėtų Europos įgūdžių, kompetencijų, kvalifikacijų ir profesijų (angl. European Skills, Competences, Qualifications and Occupations, ESCO) platformos. E. portfeliai – tai pasiūlymai įmonėms, parodant „ką galiu duoti jūsų įmonei“.

Toks sprendimas padrąsintų jaunuolius aktyviai ir tikslingai siekti norimos darbo vietos, taip pat motyvuotų darbdavius. Kadangi įgūdžiai, kompetencija ir kvalifikacijos būtų derinami interaktyviau, būtų kuriama ir papildoma vertė. Galiausiai tai reikštų didesnę matomumą darbo rinkoje ir mažiau sunkumų ieškant darbo arba darbuotojo.

Skatindama kurti e. portfelius ir stengdamasi sukurti centralizuotą duomenų bazę, į kurią darbo ieškantys asmenys galėtų periodiškai kelti duomenis apie savo pažangą ir sklandžiau bei tikslingiau kandidatuoti į darbo vietas, ES galėtų parodyti pavyzdį.

3. INSTITUCIJOSE ĮKURTI SPECIALIUS JAUNIMO DEPARTAMENTUS

Ana

Manau, kad būtų naudinga, jei visos įmonės, valstybinės ir viešosios institucijos, nevyriausybinės ir vyriausybės organizacijos turėtų specialius jaunimo departamentus. Jaunimo departamentas turėtų parengti jaunimo programas, pagal kurias jaunuoliai dirbtų savo kompetenciją atitinkančius darbus. Jaunimo programos būtų puiki pradžia jaunuoliams, nes įgydami patirties jie augtų profesiniu požiūriu.

Jaunuolių priėmimo dalyvauti tokiose programose kriterijai turėtų būti motyvacija, akademiniai rezultatai ir asmeninės savybės. Idealiu atveju, siekiant užtikrinti, kad teorinės žinios labiau atitiktų praktinius poreikius, kuriant tokias programas akademinės institucijos bendradarbiautų su įmonėmis ir kitomis organizacijomis.

Tai būtų naudinga ir vieniems, ir kitiems: darbdaviai rastų tinkamų darbuotojų savo įmonėms ir (arba) institucijoms, nes patys per praktikos laikotarpį išmokytų darbuotojus reikiamų įgūdžių, o jaunuoliai galėtų parodyti savo gebėjimus ir turėtų darbą.

2. REMTI PROFESINĮ RENGIMĄ IR MOKYMĄ IR ĮDIEGTI DUALISTINĘ MOKYMO SISTEMĄ

Thomas

Profesinis rengimas ir mokymas (PRM) vis dažniau laikomas tiltu tarp švietimo sistemos ir darbo rinkos. Jis skatina lankstesnį požiūrį į naujų įgūdžių mokymąsi, padeda derinti profesinį ir šeimos gyvenimą bei suteikia galimybių siekti profesinių pokyčių. Taip atsižvelgiama ir į žmonių psichikos sveikatą, nes išvengiama ilgai trunkančių nedarbo laikotarpių. Reikia spręsti galimus probleminius PRM klausimus, tai yra, mokyklų toumo ir didelių mokymo medžiagos bei transporto išlaidų klausimus.

Viena iš galimų išeikių – sukurti europinę dualistinio rengimo sistemą, panašią į veikiančią Vokietijoje. Dalyvaudami profesinio rengimo ir mokymo programose Vokietijos studentai derina mokymąsi mokykloje ir darbo vietoje. Jie dirba įmonėse ir mokosi praktinių įgūdžių už tai gaudami darbo užmokestį.

Tai ne tik padėtų jauniems žmonėms, bet būtų naudinga ir įmonėms, nes įmonės gautų naudos pasilikdamos darbuotojus, į kuriuos investavo.

4. MOBILIOS IŠMOKŲ DARBUOTOJAMS SISTEMOS

Daniel

Siūlau naujas lankstaus darbo galimybes derinti su ekonominiu saugumu ir socialine apsauga. ES turėtų sukurti „mobilią“ išmokų darbuotojams sistemą. Kaip ji veiktų? Šioje sistemoje būtų sukuriamos individualios paskyros, kurias darbuotojai naudotų visą profesinės karjeros laikotarpį. Taip darbuotojai galėtų keisti savo darbo pobūdį, struktūrą ir intensyvumą ir kartu naudotis socialinėmis išmokomis.

Tradicinės prielaidos, kad asmuo mokslus baigia būdamas 20–30 metų amžiaus, karjeros aukštumų pasiekia 40–50 gyvenimo metais, o į pensiją išeina būdamas 60–70 metų amžiaus, vis mažiau atitinka realybę, dėl to ir „darbo visam gyvenimui“ idėja nebetenka prasmės. Todėl labai svarbu sukurti sąlygas plėtoti lanksčias, dinamiškas ir įvairias darbo formas.

Dėl alternatyvių darbo formų ir įmonės, ir darbuotojai įgyja vis daugiau lankstumo: įmonės gali pasitelkti ne vien savo organizacijos specialistus, o darbuotojai gali keisti savo profesinės karjeros kryptį pagal savo asmeninius prioritetus. Tačiau didėjant darbo lankstumui, ekonominis saugumas neturėtų mažėti. Šis pasiūlymas padėtų tai garantuoti.

Kad sistema veiktų, ES turėtų veikti kaip tarpininkė ir subūrusi suinteresuotuosius subjektus drauge nuspręsti: kas ir kiek prisidės finansiškai? Kas gali administruoti tokią sistemą? Kokio pobūdžio reglamentavimo veiksmai reikalingi tokiam modeliui įgyvendinti?

5. PERTVARKYTI JAUNIMO GARANTIJŲ INICIATYVĄ

Per praktinį seminarą išgirsta idėja

ES turėtų apsvarstyti galimybę taip pertvarkyti ES jaunimo garantijų iniciatyvą, kad daugiau dėmesio būtų skiriama darbo kokybei, o ne kiekybei. Subsidijas reikėtų skirti tik tais atvejais, kai darbo vieta jaunuoliui užtikrinama ne trumpesniai kaip 18 mėnesių laikotarpiui.

Projekto „EU Negotiate“, kurio tikslas įvertinti laikinų ir garantijų nesuteikiančių darbo santykių poveikį jauniems darbuotojams, vadovas profesorius Bjørn Hvinden tvirtina, kad kai kuriose ES valstybėse darbdaviai gavo subsidijas už sukurtas nekokybiškas ir mažai ilgalaikės naudos teikiančias darbo vietas. Remiantis jo tyrimu, dėl įvairių formų nekokybiškų darbo santykių ne tik prastėja jaunuolių gyvenimo kokybė ir psichikos sveikata, bet ir jaunieji ES piliečiai gali tapti mažiau patrauklūs darbdaviams.¹¹

Jaunimo garantijų iniciatyvos reforma padėtų sumažinti darbo be garantijų keliamą stresą ir sušvelninti jo daromą žalą.

6. SUKURTI ĮVAIRIŲ KARTŲ DARBUOTOJŲ CHARTIJĄ

Per praktinį seminarą išgirsta idėja

Kad galėtų išnaudoti įvairių kartų darbuotojų įgūdžius ir sukurti harmoningesnę darbo aplinką, ES turėtų priimti įvairių kartų darbuotojų chartiją. Taip būtų lengviau pripažinti įvairius sunkumus, kuriuos patiria skirtingų kartų darbuotojai, pavyzdžiui, kai įgūdžiai neatitinka poreikių (ypač kalbant apie įgūdžius ir mokymą), ir kompleksiskai išnaudoti skirtingų kartų gebėjimus bendros svarbos uždaviniams spręsti. Pavyzdžiui, jaunimas dažnai puikiai išmano tam tikrus technologinius dalykus, o vyresnio amžiaus darbuotojai gali pasidalyti profesine išmintimi, įgyta daug metų dirbant tam tikrą darbą, arba pasiūlyti anksčiau pasiteisinusių sprendimų.

ES įvairių kartų darbuotojų chartija būtų savanoriškai taikomas praktikos kodeksas, pagal kurį organizacijos būtų įpareigosios įvairių kartų darbuotojų įgūdžius išnaudoti kompleksiskai. Būtų skatinama taikyti įvairių kartų darbuotojų tarpusavio mentorystę arba atvirkštinę mentorystę, t. y. praktiką, kai jaunimas dalijasi savo žiniomis su vyresnio amžiaus kolegomis.

Labai greitai pirmą kartą per savo istoriją ES darbo jėgą sudarys penkių skirtingų kartų žmonės¹². Kiekvieną kartą suformavo skirtinga patirtis, kiekvienai kartai būdingos stipriosios ir silpnosios savybės, kiekviena karta turi savą požiūrį į profesinį gyvenimą. Skirtingų kartų darbuotojai didelėse organizacijose turės dirbti drauge, tad galiausiai jų požiūriai gali visiškai išsiskirti.

Chartiją pasirašančios organizacijos taip pat galėtų įsipareigoti užtikrinti geresnę skirtingų kartų darbo jėgos pusiausvyrą, pavyzdžiui, pakoreguoti taikomą tvarką taip, kad vyresnio amžiaus darbuotojai galėtų dirbti ilgiau (pvz., pakeisti jų patalpas, suteikti daugiau lankstumo), o jauniems darbuotojams būtų lengviau derinti savo profesinio gyvenimo ir kitus įsipareigojimus, pavyzdžiui, rūpintis vaikais ir vyresnio amžiaus šeimos nariais.

Chartiją pasirašiusioms organizacijoms būtų galima suteikti lengvatų ir apie jas paskelbti. ES taip pat galėtų pasistengti į šį procesą įtraukti įmones ir sukurti tinklą, kuriame būtų aiškinama, kaip geriausiai užtikrinti sąžiningumą visų kartų darbuotojams.

¹¹ Teresa Küchel, „EU youth unemployment: some jobs are worse than being unemployed“, Nordic Labour Journal, <http://www.nordiclabourjournal.org/nyheter/news-2017/article.2018-01-15.4801052502> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

¹² Bentlio universiteto tyrimo ataskaita, „Multi-Generational Impacts on the Workplace“, <https://www.bentley.edu/files/2017/11/01/Bentley%20CWBR%20Generational%20Impacts%20Research%20Report%20Fall%202017.pdf> (jungtasi 2018 m. liepos mėn.)

7. EUROPOS ĮGŪDŽIŲ PASIŪLOS IR PAKLAUSOS NEATITIKTIES MAŽINIMO PROGRAMA

Daniel

Remdamasi ES iniciatyvomis ir naudodamasi finansavimo mechanizmais, kuriais skatinamas mokymasis visą gyvenimą (pvz., Nauja Europos įgūdžių darbotvarkė), ES turėtų sukurti Europos įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties mažinimo programą. Be kita ko, tai galėtų būti ES lygio ekspertų ekosistema (viešojo ir privačiojo sektoriaus dialogas), kurios ekspertai pagal šalis ir sektorius stebėtų ir žymėtų, kokių įgūdžių reikės ateityje, ir taip nustatytų, kur įgūdžių pasiūla neatitinka paklausos.

Dėl technologinės pažangos ir skaitmeninio sparčiai kinta darbo rinkoje paklausaus darbo ir įgūdžių pobūdis, dėl to valstybių narių darbo rinkos sistemose kyla įtampa. Šis pasiūlymas padėtų kontroliuoti šiuos labai įvairius pokyčius, išnaudoti jų teikiamas galimybes ir užtikrinti sąžiningesnį pasiskirstymą visoje Europoje. Kartu visose valstybėse narėse būtų skatinamas mobilumas, o ne gyventojų skaičiaus mažėjimas.

Ši programa būtų bandomoji. Būtų nustatyti aiškūs standartai, užtikrintas teisinis tikrumas kiekvienam, taip pat būtų užtikrinta, kad programa būtų taikoma visiems, tai yra, kad pagal ją būtų remiamas įvairių organizacijų, sektorių ir šalių žmonių mokymasis, tobulinimasis ir judumas.

PASIKALBĖKIME

ES pradėjo įgyvendinti specialias kovos su jaunimo nedarbu strategijas. Ar jos veiksmingos?

Jaunimo nedarbo padėtis gerėja. Tam teigiamos įtakos turėjo Jaunimo garantijų iniciatyva. Tačiau kokio pobūdžio darbo vietos kuriamos? Ar jos gerai apmokamos? Ar darbuotojams suteikiama socialinė apsauga? Ar jie uždirba pakankamai? Ar jaunuoliai gali tapti savarankiškais? Galbūt nesame bedarbiai, bet dažnai dirbame nestandartinius darbus. Mums teigiama, kad tai galbūt net bus ateities darbas. Esame atviri galimybėms, tačiau dabar girdime visiškai naujus argumentus: kad mums patinka būti nenusipėjamais, lanksčiais ir laisvais. Tačiau jei galėtume rinktis, kokio pobūdžio darbo norime, ką pasirinktume? 74 proc. jaunuolių, kurie yra mūsų organizacijos nariai, teigia, kad pirmiausia rinktųsi stabilus ilgalaikio darbo sutartis. Laisvai samdomais darbuotojais nori būti tik 4 proc.. 50 proc. jaunuolių iš tiesų yra dirbę įvairiausius darbus, kurių negalima pavadinti kokybiškais darbo vietomis. Tad mes patys renkamės tokį gyvenimo būdą? Tai – absurdas. Lankstumas yra primestas ir ši laisvė nėra tikra. Jeigu visą laiką nerimauju dėl savo darbo, nesu laisva. Darbo rinkoje nebegalime būti išnaudojami. Turime pradėti kalbėti apie kokybiškas darbo vietas. Turime suteikti jaunimui galimybę rinktis.

Kokių trijų pagrindinių veiksmų reikėtų imtis, norint pakeisti sistemą?

Pirmiausia reikėtų įvesti kokybės kriterijų. Darbo užmokestis turėtų viršyti minimalų, kiekvienam reikėtų suteikti vienodas galimybes, o dirbti turėtų būti reikalaujama ne ilgiau kaip 8 valandas. Taip pat reikėtų turėti galvoje aplinkos apsaugą, tad ateityje svarbiausia kurti kokybiškas, tvarias ir ekologiškas darbo vietas. Antra, – tai svarbu konkrečiai jaunimui – visos stažuotės turi būti apmokamos. ES turėtų paraginti savo nares keisti teisės aktus, kad visos stažuotės būtų apmokamos. Trečia, turime atkreipti dėmesį į ketvirtąją skaitmeninę revoliuciją ir šią sritį reglamentuoti. Iki šiol trumpalaikių projektų ekonomikoje buvo kuriamos darbo vietos be jokios socialinės apsaugos, o mano nuomone, socialinės ir darbuotojų teises reikėtų ginti dirbant visokio pobūdžio darbą. Įgyvendindami šiuos pokyčius nepamirškite įtraukti jaunimo. Mes norime būti jų dalis.

Komisijos narė Marianne Thyssen pažymėjo, kad ES dvigubai padidino programos „Erasmus Plus“ biudžetą, o jūs teigiate, kad biudžetą reikėtų padidinti dešimt kartų.

Nemanau, kad jaunimas yra prioritetas, nors daug ES atstovų teigia kitaip. Pažvelgus į biudžeto eilutes, akivaizdu, kad nėra. Prioritetas skiriamas kitiems sektoriams, pavyzdžiui, žemės ūkiui arba saugumo sistemoms. Europoje skleidžiama nepakankamai informacijos apie tai. Jei išties suvoktume, kaip svarbu užtikrinti, kad galimybių būtų suteikiama kiekvienam jaunam žmogui, problemų padidinti biudžetą dešimt kartų nekiltų, nes žinotume, jog galiausiai visa tai atsipirks.

Tea Jarc,

Slovėnijos jaunimo profesinės sąjungos „Mladi Plus“ pirmininkė

TECHNOLOGIJOS

Technologijų pažanga šiuo metu kelia iššūkių visose žmonių gyvenimo srityse.

ES pripažįsta, kad visame pasaulyje lenktyniaujant dėl inovacijų ir pelno, labai svarbu kurti naujas technologijas ir jas efektyviai naudoti bei komercializuoti. Aukštųjų technologijų sektoriai ir įmonės laikomi svarbiausiais ekonomikos augimo varikliais ir apskritai kuria gerai apmokamas darbo vietas.

Remiantis Eurostato duomenimis, 2014 m. ES aukštųjų technologijų gamybos (nuo orlaivių ir erdvėlaivių iki ginklų, telekomunikacijų, mokslinių priemonių ir pan.) sektoriuje veikė beveik 46 000 įmonių, tačiau jame sukurtos darbo vietos 2015 m. sudarė tik 4 proc. visų žemynė sukurtų darbo vietų. Nors aukštųjų technologijų produktų eksportas sudaro 17 proc. viso ES eksporto vertės, šiame sektoriuje užfiksuotas ir prekybos deficitas, t. y. vien 2015 m. importas buvo 22 mlrd. eurų didesnis už eksportą. Technologijų srityje investicijų į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą rodikliai gerėja, tačiau pagal šiuos rodiklius Europa dar toli gražu nėra pasaulio lyderė.¹³

Nors technologijų pažanga ir reikalingumas yra akivaizdūs, į jas tebežvelgiama įtariai. Vienas ryškiausių ir labiausiai neraminančių dalykų yra prognozės, kad robotikai ir dirbtiniam intelektui įsitvirtinant vis labiau, vis daugiau žmonių neteks darbo vietų – remiantis „McKinsey Global Institute“ duomenimis, iki 2030 m. išnyks beveik 800 milijonų darbo vietų¹⁴. Dėl to ginčijamasi, tačiau optimistai teigia, kad vietoj išnykusių senųjų darbo vietų bus sukurtos naujos, o jaunimas ateityje greičiausiai dirbs darbus, kurie šiuo metu nėra neegzistuoja.

Kad ir kokia bus ateitis, tendencija yra nesustabdoma, tad geriau priemonių imtis iš anksto ir surasti būdą technologiniams pokyčiams valdyti. Dėl technologijų kyla daug klausimų: kaip reglamentuoti dirbtinio intelekto ir robotų gamybą, kokius kokybės ir etikos standartus nustatyti, siekiant užtikrinti, kad technologijos palengvintų žmonių gyvenimą, o ne keltų grėsmę? Susirūpinimą kelia ir privatumo bei saugumo klausimai.

Visus šiuos klausimus reikia svarstyti ne vien mokslo komitetuose ir techninėse darbo grupėse, bet ir viešai.

8. SUKURTI EUROPOS ROBOTIKOS AGENTŪRĄ IR ROBOTŲ ATITIKTIES ŽENKLĄ

Francesca ir Eduard

ES turėtų parengti ir periodiškai atnaujinti tam tikrų klasių robotikos ir dirbtinio intelekto (RiDI) produktų bandymo, sertifikavimo, dizaino ir standartizavimo taisykles, taip pat užtikrinti, kad jų būtų laikomasi. Tai galima padaryti pasitelkus ekspertų komitetus, nagrinėjančius etikos, technologinius, teisinius ir ekonominius klausimus, taip pat sudarius bendradarbiavimo ir valdymo susitarimus. Europos robotų atitikties ženklų būtų užtikrintas vienodas standartas.

Vienas didžiausių technologijų srities iššūkių yra sukurti bendrą viso žemyno robotikos strategiją. Teisės aktais galima nustatyti inovacijų ribas, tačiau kartu reikia pasiekti, kad technologijos būtų priimtinos kuo didesniai skaičiui žmonių. Todėl labai svarbu sukurti tokią teisinę bazę, kuri skatintų inovacijas ir užtikrintų, kad kuriant inovacijas būtų vadovaujama pagrindinėmis ES vertybėmis.

Tai padėtų išnaudoti visas RiDI teikiamas galimybes, nes technologinės inovacijos būtų reglamentuojamos pagal sauras, specialiai pritaikytas, iš anksto įvertintas ir nuolat stebimas taisykles ir kartu būtų skatinama laikytis etikos principus atitinkančio dizaino, taip nuo ankščiau produkto kūrimo etapų užtikrinant priimtinumą naudotojams.

Taip pat pažymėtina, kad Robotų atitikties ženklas derėtų su kartotiniu reglamentavimo procesu robotų valdymo srityje (angl. Iterative Regulatory Process for Robot Governance), nes šis procesas leistų parengti gaires, kuriomis būtų galima naudotis kaip laikinu robotų naudojimo ir kūrimo standartu. Sertifikavimą būtų galima periodiškai peržiūrėti, siekiant užtikrinti atitiktį griežčiausiems apsaugos standartams.

¹³ Eurostato interneto svetainės rubrikos „Paaiškinta statistika“ skiltis „Archive: High-tech statistics“, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:High-tech_statistics&oldid=220664 (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

¹⁴ James Manyika ir kt. „Jobs lost, jobs gained: workforce transitions in a time of automation“, McKinsey Global Institute, 2017 m. gruodžio mėn., <https://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Featured%20Insights/Future%20of%20Organizations/What%20the%20future%20of%20work%20will%20mean%20for%20jobs%20skills%20and%20wages/MGI-Jobs-Lost-Jobs-Gained-Report-December-6-2017.aspx> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

9. REGLAMENTUOTI DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOJIMĄ KARINIAIS TIKSLAIS

Neven

Europos Sąjunga turėtų užtikrinti, kad ES įsteigtoms įmonėms, kurios prekiauja su kitų (ES nepriklausančių) šalių įmonėmis, būtų taikomos griežtos dirbtinio intelekto naudojimo kariniais tikslais taisyklės.

Daug girdime apie dirbtinį intelektą, mašinų gebėjimą mokytis, naują viso to teikiamą naudą sveikatos priežiūros sektoriui ir savaeigius automobilius, tačiau dar viena sritis, kuriai mašinų gebėjimas mokytis daro poveikį – tai karinės technologijos. Jau dabar mašinos geba priimti sprendimus žudyti ar ne ir šie sprendimai daugiausia grindžiami mašinų mokymosi modeliais.

Dauguma šių algoritmų iš esmės yra gana aptakūs, tad už sprendimą leisti gyventi ar gyvybę nutraukti realiai niekas nėra atsakingas.

Tai padėtų užtikrinti, kad dirbtinis intelektas ir mašinų mokymasis būtų naudojami tik taikiems tikslais. Centro „Centre for New American Security“ mokslinis bendradarbis Greg Allen teigia, kad kuriant karinę ginkluotę dirbtinis intelektas gali padaryti tokį patį poveikį kaip branduoliniai ginklai.

Teisės aktais, kuriais reglamentuojama ES vykdoma gamyba, ES galėtų uždrausti dirbtinį intelektą naudoti karinės ginkluotės tikslais. the EU.

10. SUKURTI EUROPOS SUTELKINIO FINANSAVIMO PLATFORMĄ

Olga

Manau, kad būtų protinga, jei esamos viešojo finansavimo institucijose ES sukurtų sutelktinio finansavimo sistemą, taip pat sukurtų oficialią platformą, kurioje oficialūs ES pasamdyti ekspertai vertintų ir atrinktų visus pasiūlytus projektus. Kad būtų pastebėti galimi sukčiavimo atvejai, į ekspertų grupę būtų galima įtraukti kibernetinio saugumo ir kovos su sukčiavimu srityse dirbančius specialistus.

Daugelis startuolių pirmaisiais savo veiklos etapais naudojasi ne tik viešuoju finansavimu, bet ir sutelktinio finansavimo platformomis. Deja, kartais šiomis platformomis kaip „saugiu uostu“ piktnaudžiauja nesąžiningai lėšų norintys gauti asmenys.

Europos piliečiai įgytų galimybę tiesiogiai ir saugiai finansuoti juos dominančius projektus, o startuoliai – iš karto susirasti klientų savo produktams.

11. INVESTUOTI Į KULTŪROS IR PAVELDO TECHNOLOGIJAS

Adrià

Manau, kad ES turėtų daugiau investuoti į kultūros ir meno srityse naudojamą technologijas (pirmiausia – viešuosius muziejus), kad šios sritys naudotojams būtų įtraukesnės. Pasitelkus naujas technologijas būtų galima keisti lankymosi tradiciniuose muziejuose, jų tyrinėjimo ir mokymosi būdus ir sužadinti žmonių aistrą kultūrai.

Kai kuriuose muziejuose robotai jau naudojami. Žmonės, ypač jaunimas, jais gali naudotis kaip gidais, jie taip pat padeda smagiu būdu gilinti meno ir istorijos žinias. Tai galima plėtoti ir perkelti į kitą lygmenį. Svajoju apie tokią ateitį, kurioje muziejai, dirbtinis intelektas ir virtualios realybės technologijos suteiktų galimybę lankytojams, pavyzdžiui, tiesiogiai pabendrauti su istorinėmis asmenybėmis arba pasinerti į tapybą.

Investicijoms į tokias technologijas finansuoti ir tokiems muziejams remti būtų galima skirti dalį tradicinių turizmo mokesčių, pavyzdžiui, viešbučių mokesčių.

PASIKALBĖKIME

Kokie didžiausi šiandienos iššūkiai, susiję su dirbtiniu intelektu?

Manau, kad kalbant apie robotus ir dirbtinį intelektą, galima išskirti tris svarbius dalykus ir su jais susijusius klausimus. Pirmas dalykas – tai suvokimas, taip sakant, kaip robotai turi atlikti žmonių atliekamus darbus. Šiuo atžvilgiu kyla klausimas, kaip juos sukurti tokius, kad jie pagerintų žmonių gyvenimą. Antras dalykas – skirtingumo koncepcija: dabar technologijos gali būti pranašesnės už žmogiškąją prigimtį. Pavyzdžiui, kai kurios technologijos spalvas, kurių nematome, leidžia „girdėti“. Šiuo atžvilgiu kyla klausimas, kaip skatinti kurti tokias technologijas, kurios padėtų žmonėms, bet vis tiek būtų panašios į žmogaus prigimtį? Trečias svarbus dalykas – apsauga, tai yra, kaip formuluoti teisės normas, kad žmonės būtų apsaugoti.

Robotika ir automatizavimas vis dažniau kelia susirūpinimą, ypač jaunimui, kuris nerimauja, kad iš jų bus „atimtos“ darbo vietos. Šis nerimas yra pagrįstas ar ne?

Inovacijos visada buvo diegiamos. Yra viena Nicholas Carr knyga apie ilgai dėl technologijų atsiradusių pokyčius [ndr „The Glass Cage“]. Joje tai paaiškinta. Tai, ką matome dabar, gali padaryti didžiulį poveikį – tam įtakos turi ir globalizacija. Vis dėlto, jei pažvelgsime į istoriją, pamatysime, kad tai vyko visada. Tai nereiškia, kad problemų neturime spręsti, tačiau turime ir matyti mums atsiveriančias galimybes. Galime kurti kitokias darbo vietas, o dalis darbo vietų, kurios išnyks, bus nebereikalingos arba neefektyvios. Inovacijos gali paskatinti ekonomikos augimą, kuris bus naudingas visiems: kai kurie darbai, įskaitant skaitmeninimą, keisis ir vystysis. Kad galėtume padėti keisti darbo vietų struktūrą ir darbo vietas pritaikyti pagal pereinamąjį laikotarpį išgyvenančiųjų poreikius, turėtume pasistengti įžvelgti naudingus dalykus. Laikui bėgant viskas susitvarkys. Pokyčių bus, nuo jų negalime pasislėpti, tad turime nuspręsti, kaip į juos reaguoti.

Francesca Episcopo,
DIRPOLIS instituto mokslinė bendradarbė

12. SUKURTI EUROPOS ROBOTŲ VERTINIMO SISTEMĄ

Eduard

Siūlau sukurti Europos robotų poveikio vertinimo sistemą, kuri padėtų robotikos specialistams nustatyti, analizuoti, švelninti ir naikinti RiDI technologijų naudojimo keliamą riziką.

Šiuo metu daugiadisciplinių robotikos gairių, kurios padėtų nustatyti ir įvertinti RiDI visuomenei keliamą riziką, nėra. Robotas gali turėti įtakos žmogaus privatumui, orumui, savarankiškumui ir saugumui (ir fiziniam, ir psichologiniam), dėl to kyla opūs etikos klausimai.

Poveikio vertinimas dera su rizikos įvertinimu pagrįstais metodais, Europos Sąjungoje taikomais poveikio privatumui ir stebėjimo poveikio vertinimo srityje (angl. Privacy and Surveillance Impact Assessment), tačiau kartu būtų stengiamasi šio vertinimo mastą išplėsti, įtraukiant kitų rūšių riziką. Neseniai toks vertinimo metodas pritaikytas robotams (E. Fosch-Villaronga „Care Robot Impact Assessment“, 2015 m.) ir algoritmams (AI Now Institute „Algorithm Impact Assessment“, 2018 m.)¹⁵

Robotų kūrėjams būtų paprasčiau laikytis reikalavimų, nes jie būtų atsakingi už įvairios savo robotų keliamos rizikos nustatymą ir įvertinimą.

13. SUKURTI EUROPINĘ ŽINIASKLaidą

Olga

Mums labai reikalinga europinė žiniasklaida. Turiu galvoje ne žiniasklaidą, kuri dėmesį sutelkia į politinius įvykius, bet žiniasklaidą, kuri informuoja apie naujienas, pramogas, filmus, žiniasklaidą, kurios programos būtų tokios pačios visose valstybėse narėse. Per pagrindines informacijos sklaidos priemones, pradedant nuo televizijos ir baigiant užsakomosiomis vaizdo paslaugomis, apie ES skleidžiamą nepakankamai informacijos ir ES nepakankamai reklamuojama.

Europoje – kiekvienoje valstybėje narėje – žiūrime populiariausius amerikietiškus, Holivudo filmus, televizijos serialus ir pramogines laidas. Neįtikina argumentas, kad valstybės narės skiria kalbos ar kultūrinės kliūtys: Švedija skiriasi nuo Italijos tiek pat, kiek Teksasas nuo Kalifornijos. Kultūra ir žiniasklaida yra bendras europinės tapatybės pagrindas.

Kai kurių europinių televizijos šou (dažnai – kriminalinių) sėkmė anglakalbėse šalyse rodo, kad žiūrovai mielai žiūri subtitruotas laidas, pavyzdžiui, įvairias Danijos transliuotojo DR laidas.

ES galėtų pabandyti užmegzti dialogą su įvairiais transliuotojais ir tartis, kad būtų rodomos subtitruotos daugiaserišinės europinės laidos, kurios yra įdomios visiems Europos žmonėms. Jų temos galėtų būti labai įvairios: nuo istorinių ir draminių. Jau dabar programose suburiami tarptautiniai aktorių kolektyvai. Paskatinus Europos prodiuserines įmones ir televizijos kanalus bendradarbiauti glaudžiau, būtų galima gauti puikių rezultatų.

¹⁵ E. Fosch-Villaronga, „Creation of a Care Robot Impact Assessment“, International Journal of Humanities and Social Sciences, 9 tomas, 6 numeris, 2015 m., <https://waset.org/publications/10001664/creation-of-a-care-robot-impact-assessment>; (jungtasi 2018 m. birželio mėn.).
D. Reisman ir kt. „Algorithmic Impact Assessments: a practical framework for public agency accountability“, „AI Now Institute“, 2018 m. balandžio mėn., <https://ainowinstitute.org/aiareport2018.pdf> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.).

ŠVIETIMAS

Tam, kad galėtų prisitaikyti pasaulyje, kuriame darbas tampa vis lankstesnis, žmonės per savo profesinę karjerą pakeičia po kelis darbus, o ilgalaikės sutartys sudaromos vis rečiau, žmonėms reikalingi nauji, visiems sektoriams aktualūs įgūdžiai.

Nauja „mokymosi visą gyvenimą“ idėja reiškia, kad žmonės turės mokytis naujų įgūdžių visą savo gyvenimą, net ir baigę studijas. Tačiau švietimo sistema dar nėra pritaikyta tam, kad paruoštų jaunas žmones darbo pasauliui. Visuotinai pripažįstama, kad trūksta techninių ir skaitmeninių įgūdžių.

Tai akivaizdu iš to, kaip mokykloje įgyti įgūdžiai neatitinka darbo rinkoje reikalingų pareigybių ir kompetencijos. Įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties problema iš dalies kyla dėl to, kad tretinio švietimo programų absolventai kartais dirba darbus, kuriems jų kvalifikacija per aukšta. Jaunimo garantijų iniciatyvos dėka organizuojama daug stažučių ir mokymų, tačiau pereinamasis laikotarpis, kai baigus mokslus bandoma įsiliesti į darbo rinką, retai būna sklandus. Be to, mokykloje ar universitete socialinių ir emocinių įgūdžių, pavyzdžiui, gebėjimo dirbti komandoje, kūrybiškumo, gebėjimo spręsti problemas ir kitų naudingų įgūdžių, pavyzdžiui, gebėjimo naudotis internetu ir žiniasklaidos priemonėmis, mokoma retai.

Kaip paminėta pirmiau, profesinis rengimas ir mokymas (PRM) padeda jauniems žmonėms anksti suvokti atsakomybę, pagerina jų įsidarbinimo galimybes ir padeda įgyti naujausių įgūdžių. Akivaizdu, kad pameistrystės ir kitos programos, kurių dalyviai įgyja praktiškesnių žinių, įgūdžių ir (arba) kompetenciją, kurių reikia konkrečiai profesijai, padidina galimybę neseniai mokslus baigusiems asmenims susirasti darbą.

14. VERSLUMO UGDYMO PROGRAMOS IR SOCIALINIAI – EMOCINIAI ĮGŪDŽIAI

Christian ir per praktinį seminarą išgirsta idėja

Mano idėja, kaip pagerinti švietimo sistemą, – į mokyklų mokymo sistemą įtraukti verslumo programas, pagal jas įdarbinti jaunuolius įvairiose organizacijose, pavyzdžiui, startuoliuose, o mokyklose pagal mokymo programą supažindinti su įvairia veikla. Būtų galima pasinaudoti Transatlantinės lyderystės programos (angl. Transatlantic Leadership Programme) pavyzdžiu¹⁶.

Mokyklose mokiniai įgyja nepakankamai socialinių ir emocinių įgūdžių. Į darbo rinką patekę jaunuolis jaučia, kad mokymasis nepakankamai pasirengę atremti įvairius iššūkius.

ES galėtų sukurti socialinių ir emocinių įgūdžių projektų platformą. Joje įvairios organizacijos galėtų kaupti informaciją apie įvairią visoje ES vykdomą veiklą (pavyzdžiui, politikos, piliečių dalyvavimo, kelionių srityse), kad jauni žmonės turėtų galimybę mokytis naujų dalykų, įgyti naujų įgūdžių ir drauge kurti projektus.

15. PASINAUDOJANT PROGRAMA „ERASMUS“ SPRĘSTI GYVENTOJŲ SKAIČIAUS MAŽĖJIMO PROBLEMĄ

Per praktinį seminarą išgirsta idėja

Kadangi gerai žinoma, kad tarptautinė patirtis yra labai naudinga ugdant gyvenimo įgūdžius, siūloma suteikti jaunimui daugiau galimybių įgyti tokio pobūdžio patirties. Be to, jaunimą reikėtų skatinti gyventi, dirbti ir studijuoti tuose regionuose, kuriuose aktuali gyventojų skaičiaus mažėjimo problema. Studentai galėtų praleisti užsienyje tris mėnesius, gyventi juos priimančiose šeimose ir studijuoti arba stažuoti. Taip būtų skatinama domėtis kitomis kultūromis, mokytis kalbų, taip pat būtų plečiamas akiratis. Daugelis studentų, baigę universitetus, nėra apsisprendę, ar studijuoti toliau, ar pradėti dirbti. Tokia patirtis galbūt padėtų lengviau apsispręsti.

Programa „Erasmus“ tarp jaunimo populiarėja, tačiau daug jaunuolių vis dar neturi gyvenimo ar darbo kitoje šalyje ilgesnį laiką patirties, išskyrus atostogas.

Tai galbūt padėtų išspręsti ir judumo problemą – remiantis ES duomenimis, pusė savo šalyje darbo negalinti susirasti Europos jaunuolių mielai vyktų dirbti į užsienį¹⁷. Gavę galimybę bent tris mėnesiams išvykti į kitą šalį, jaunuoliai galėtų įgyti patirties užsienyje ir užpildyti darbo rinkos spragas. Kalbant apie finansinius aspektus, ES institucijos turėtų suteikti reikiamą finansavimą tokioms judumo programoms.

¹⁶ Organizacijos „Youth Proaktiv“ programa „Transatlantic Leadership Program“ <http://youthproaktiv.org/programs/eu-us-leadership-program/> (jungtasi 2018 m. liepos mėn.)

¹⁷ Europos Komisija „Half of young Europeans ready to work abroad“ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langid=en&catid=89&newsId=1026&furtherNews=yes> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

19. MOKYKLŲ BENDRADARBIAVIMAS ĮGYVENDINANT PROJEKTUS

Gaétan

Viena iš idėjų – mokyklose įkurti bendradarbiavimo tarpininkų pareigybes. Jie suburtų įvairias moksleivių grupes ir per susitikimus nagrinėtų konkrečią temą (pavyzdžiui, Europos vertybių, darnaus vystymosi, švietimo ir kitus klausimus). Pavyzdžiui, būtų galima suburti grupę mokinių, kurie norėtų savo mokykloje vykdyti darnaus vystymosi projektą.

Padedami mokytojo jie ieškotų, ar Europos Sąjungoje yra kitų toje pačioje srityje dirbančių institucijų. Tada galėtų kreiptis į tarpininkų tinklą, kad tarpininkai padėtų užmegzti ryšį su mokyklų tinklu. Tokiu būdu mokykla galėtų užmegzti, palaikyti ryšius ir bendradarbiauti su kitomis mokyklomis.

Tinklas galėtų bendradarbiaudamas surengti Europos darnaus vystymosi konferenciją, kurioje (visai kaip per Europos jaunimo sambūrį) vidurinės mokyklos mokiniai galėtų pristatyti savo projektus, siūlyti sprendimus bei idėjas. Tokie tinklai teiktų daug naudos, nes būtų dalijamasi informacija ir įgūdžiais, Europos mokyklos būtų skatinamos keistis informacija tam tikromis temomis, būtų plėtojami bendradarbiavimo santykiai, jaunosios kartoms būtų leidžiama nagrinėti Europai aktualias temas, būtų kuriamas priklausymo ES jausmas, renkamos naujos idėjos ir didinamas jaunimo aktyvumas.

Pavyzdžiui, Prancūzijos Žemės ūkio ir maisto ministerija turi daug įvairių tinklų, per kuriuos jaunimas šviečiamas žemės ūkio klausimais. Šie tinklai leidžia sekti jaunimo norus ir pasiūlymus ministerijai ir drauge kurti projektus. Tai gera praktika, kurią būtų galima pritaikyti visoje ES.

PASIKALBĖKIME

“

Kai kalbame apie jaunimo gerovę, dažniausiai galvoje turime vien ekonominius dalykus ir pamirštame psichinės gerovės ir sveikatos aspektą. Daugelis jaunuolių šiandien gali pasijusti it pakliuvę į spąstus.

Dabartinės bumerango kartos atstovai gyvena su tėvais, išvyksta tik trumpam laikui, dirba labai nestabilioje aplinkoje, pagal darbo sutartis neturi jokios apsaugos, vadinasi, negali tapti visiškai savarankiškais ir kartais turi grįžti pas tėvus. Teikiant viešąsias ir socialines paslaugas specifiniai jaunimo poreikiai dar ne visada pripažįstami. Daugelis jaunuolių nesikreipia į socialines tarnybas dėl to, kad jos siejamos su gėda. Jaunuoliai nepakankamai jomis pasitiki arba tiesiog nežino, kad tokios tarnybos yra. Svarbu gerinti darbo sąlygas pradedantiems dirbti jaunuoliams ir teikti daugiau pagalbos siekiant užtikrinti jų psichikos sveikatą, kad jaunuoliai galėtų jaustis pilnaverčiais ir naudingais visuomenės nariais.

Padėtį sunkina kartų tarpusavio santykių problemos.

Keletas šio Europos jaunimo sambūrio dalyvių paminėjo jaučiantys, kad vyresni žmonės nelabai rimtai vertina jaunimui opius klausimus. Jie dažnai girdi: „tai dėl to, kad esi jaunas. Praeis. Kai aš buvau jaunas, buvo daug sunkiau, bet ištvėriau“. Manau, kad laikai keičiasi ir tampa labiau nuspėjami. Mūsų tėvai savo laikais baigė mokyklas, susirado nuolatinius ir stabilius darbus, galėjo įsigyti būstą ir t. t. Šiandien tokia paprasta gyvenimo struktūra jaunimui nebetinka. Dabar viskas daug mažiau apibrėžta. Dėl to, žinoma, kyla susirūpinimas ir nerimas, tad jaunimui reikalinga pagalba. Dėl to manau, kad patarimas „tiesiog suauk“ nėra geriausias, kokį vyresnio amžiaus žmonės gali duoti.

Anna Ludwinek,

„Eurofound“ socialinės politikos skyriaus mokslinių tyrimų vadovė

”

20. PRIEŠ SKAITMENINĘ ATSKIRTĮ, UŽ PSICHIKOS SVEIKATĄ

Larissa

Manau, kad ES gali imtis veiksmų dėl galimybių naudotis skaitmeninėmis priemonėmis ir ištekliais. ES gali užtikrinti, kad šalys investuotų pakankamai lėšų ir visose mokyklose (ne tik prestižiškiausiose didmiesčių mokyklose, bet ir profesinio rengimo įstaigose, ir kaimo vietovių mokyklose) sukurtų vienodas galimybes per pamokas naudotis technologijomis.

Dabar mokyklose labai aktuali skaitmeninės atskirties problema. Gajus požiūris, kad naudojimas skaitmeninėmis platformomis yra savaime suprantamas dalykas ir kad jos yra prieinamos kiekvienam, tačiau iš tikrųjų ne visi gali naudotis tokios pačios rūšies technologijomis. Mes (OBESU) prašome spręsti šį klausimą ir mokyklas aprūpinti nešiojamaisiais ir planšetiniais kompiuteriais, kad kiekvienas turėtų tokią pačią galimybę naudotis technologijomis.

Kalbant apie socialinę atskirtį bendresniais aspektais, labai svarbu didinti informuotumą, remti pilietinės visuomenės organizacijas, kad šios eitų į mokyklas ir rengtų seminarus. ES gali suteikti ir jau teikia tokio pobūdžio iniciatyvų finansavimą, tačiau tikrai manau, kad tai galima daryti žemesniu vietos lygmeniu, kad sprendžiant šiuos sunkius klausimus mokyklos turėtų galimybę glaudžiau bendradarbiauti su pilietine visuomene.

JAUNIMO FORUMO KOMENTARAS

JAUNI IR SENI

Skaitmeninė revoliucija kelia daug klausimų, daug iššūkių ir suteikia daug galimybių. Kaip Europai žengti į priekį, išnaudojant tai, kas geriausia, ir kartu taip, kad mūsų gyvenimo lygis neblogėtų? Pradedama šią kelionę Europa turi užtikrinti, kad, pasauliui keičiantis ir tampant vis labiau skaitmeniniu, dėmesio centre būtų žmonės, jų teisės ir bendruomenės. Europos jaunimo forumas siekia, kad skaitmeninė revoliucija vyktų taip, kad būtų naudinga visoms kartoms.

Per pastaruosius dešimtmečius pasiekta technologinių laimėjimų, kurie pakeitė mūsų gyvenimo būdą ir tai, kaip jį planuojame. Visi pokyčiai: nuo interneto ir socialinės tinklų platformų išpopuliarėjimo iki spartaus ir plataus automatikos, robotikos ir dirbtinio intelekto vystymosi – vyksta taip sparčiai, kad jų poveikį sunku įvertinti. Be abejonės, didžiausią poveikį pajuto dabartinė jaunoji karta. Ji augo didžiausių proveržių ir technologinių pokyčių laikotarpiu. Jaunuoliai ne tik pirmieji išbando naujas technologijas ir stebi, kaip naujosios technologijos gerina jų gyvenimą, bet ir nukenčia labiausiai, nes mums trūksta žinių ir mes ne iki galo suprantame, kokį ilgalaikį neigiamą poveikį technologijos padarys mūsų gyvenimams, demokratijai, aplinkai, darbo vietoms, darbuotojų teisėms ir sveikatai. Be to, šiuos technologinius pokyčius jaunoji karta išgyvena puikiai žinomų socialinių, politinių ir ekonominių problemų, pavyzdžiui, nedarbo, didesnės skurdo ir socialinės atskirties rizikos, didesnės nelygybės ir kitų sunkumų, dėl kurių sunku pasinaudoti savo teisėmis, aplinkoje.

Poveikio, kurį mūsų gyvenimams padarė skaitmeninė revoliucija, pavyzdžių apstu. Atsirado būdų, kaip palaikyti ryšį su kitais žmonėmis ir visiškai pakito būdai, kuriais gauname informaciją ir naudojamesi žiniasklaida. Atsirado naujų bendruomenės kūrimo formų, politinis aktyvumas taip pat įgijo naujų formų. Žiniasklaida ir naujienu šaltiniai išplito, atsirado naujų visiems prieinamų žurnalistikos formų, piliečiai patys gali būti žurnalistais. Neigiama viso to pusė yra tai, kad internete pradėta skleisti labai daug dezinformacijos, įskaitant melagingas naujienas, taip pat tapo lengviau skleisti neapykantą kurstančias kalbas. Galime teigti, kad išorės jėgoms dėl to tapo lengviau manipuliuoti, kelti chaosą per rinkimus ir kitus demokratinis procesus. Poveikio padaryta ir ekonomikai, darbo jėgai ir darbo rinkai. Siekiant išlikti ir pirmauti vykstančiose pasaulinėse konkurencingumo lenktynėse, daugiausia dėmesio kaip svarbiausiam ekonomikos augimo ir našumo varikliui skirta investicijoms į technologijas ir inovacijas. Dėl to iškilo technologiniai gigantai (keletas iš jų – „Google“, „Facebook“, „Microsoft“, „Amazon“), sparčiai kuriasi technologijų startuoliai, taigi aukštųjų technologijų ir technologijų gamybos sektoriuose sukurama labai daug darbo vietų. Deja, vienas iš viso šio proceso padarinių yra tai, kad kartu sparčiai plinta vadinamoji trumpalaikių projektų ekonomika, vis daugiau jaunų žmonių teikia paslaugas naudodamiesi taikomosiomis programėlėmis, pavyzdžiui, „Deliveroo“ ir „Uber“, tad saugų ir ilgalaikį darbą keičia darbai be socialinių garantijų, pagrindinių teisių, socialinės apsaugos ar atostogų. Didžiųjų

duomenų ir su jais susijusios dirbtinio intelekto sistemos kiekvienoje visuomenės gyvenimo srityje naudojamos vis daugiau ir daugiau. Jos gali padėti žmonėms priimti sprendimus ir spręsti problemas, o kartais tai daryti vietoj žmonių. Pasitelkus mašinų mokymąsi, dirbtinį intelektą ir algoritmus, didieji duomenys gali pagerinti mūsų gyvenimus daugeliu būdų. Jie gali užtikrinti, kad ištekliai būtų paskirstomi tiksliau, taupant lėšas ir laiką, ir (arba) nustatyti problemas ir jas išspręsti daug sparčiau už žmones. Pavyzdžiui, sveikatos sektoriuje personalizuota diagnostika ir gydymas, pasitelkus dirbtinio intelekto sistemas, gali užtikrinti geresnę ir tinkamesnę priežiūrą. Sukūrus daiktų internetą ir pradėjus juo naudotis, kai keitimosi duomenimis sistemos ir technologijos tapo kasdienio gyvenimo dalimi, nes yra įdiegtos į transporto priemonės, buitinius prietaisus ir kitus fizinius prietaisus su įdiegtomis duomenų generavimo technologijomis, mūsų visuomenei ir gyvenimui daromas poveikis tik dar labiau didės.

Vieni teigia, kad visai netrukus prasidės ketvirtoji pramoninė revoliucija, nes šie pokyčiai vyksta neregėtu greičiu ir griauja beveik kiekvieną pramonės sektorių ir visuomenės gyvenimo sritį, dėl to pertvarkomos ištisos gamybos, administravimo ir valdymo sistemos. Kiti perspėja, kad gali žlugti mums pažįstama vakarietiškoji demokratija ir gerovės sistemos. Neseniai vykę pasauliniai politiniai įvykiai parodė, kad naudojimuisi asmeniniais duomenimis tapus verslo modeliu ir priemone kelti politinį chaosą, kyla naujų sociologinių problemų. Neseniai nuskambėję „Facebook“ duomenų ir „Cambridge Analytica“ skandalai rodo, kad vykstant tokiems pokyčiams kartu reikia plačiau diskutuoti apie principus ir etiką, taip pat apie tai, kaip užtikrinti, kad tokios technologijos galų gale netaptų rizikos mūsų

ateičiai šaltiniu, užuot teikusios naudą, dėl ko ir buvo sukurtos. Bus argumentų, kad teisės ir norminiai aktai gali apriboti inovacijas, tačiau siekiant užtikrinti, kad technologijos būtų naudingos ir prieinamos kuo daugiau žmonių, tokie aktai yra reikalingi. Labai svarbu, kad Europos Sąjungoje sukurtume tokią teisinę bazę, kuri inovacijas skatintų (kad išliktume konkurencingi, palyginti su Kinija ir Jungtinėmis Amerikos Valstijomis), tačiau kartu užtikrintų, kad inovacijas skatinantis ir jų pobūdį lemiantis veiksnys būtų pagrindinės europinės vertybės. Europos Sąjunga jau ėmėsi duomenų reglamentavimo iniciatyvos ir priėmė Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą (BDAR), teisės aktą, kuriame išdėstytos asmeninės informacijos rinkimo iš fizinių asmenų ir jos tvarkymo gairės. Tačiau norint užtikrinti, kad jaunimas (ypač jis) sulauktų pagalbos ir būtų pasirengęs būsimiems pokyčiams, nuveikti reikia dar daug. „YO!Fest“ ir 2018 m. Strasbūre vykusio Jaunimo sambūrio dalyviai pasiūlė įvairių idėjų, kurias Europos politikos kūrėjams verta apsvarstyti. Viena iš idėjų: „ES turėtų parengti ir periodiškai atnaujinti robotikos ir dirbtinio intelekto produktų bandymo, sertifikavimo, dizaino ir standartizavimo taisykles, taip pat užtikrinti, kad jų būtų laikomasi. Tai galima padaryti pasitelkus ekspertų komitetus, nagrinėjančius etikos, technologinius, teisinius ir ekonominius klausimus, taip pat sudarius bendradarbiavimo ir valdymo susitarimus.“ Kitas pasiūlymas buvo remti ir finansuoti mokymosi visą gyvenimą sistemą, kurioje ekspertų grupė pagal šalis, pramonės sritis ir sektorius stebėti ir žymėti, kokių įgūdžių reikės ateityje.

Per Europos jaunimo sambūrį skelbėme, kad reikalingi tokie ES reglamentai, kuriuose pagrindinis dėmesys skiriamas teisėms. Tai reiškia, kad bet koks politinis sprendimas norminiu požiūriu

turi būti pagrįstas tarptautiniais žmogaus teisių standartais ir kad pirmiausia reikia atsižvelgti į tai, kokią poveikį technologinė inovacija daro jaunimo galimybės naudotis savo teisėmis į orų darbą, sveikatą, nebūti diskriminuojamiems, taip pat teisėmis dalyvauti priimanč sprendimus. Didelė dalis pirmiau aptartų probleminių klausimų kyla dėl to, kad pernelyg daug dėmesio sutelkiama į keleto technologijų gigantų ar konglomeratų turtą ir išteklius. ES turėtų imtis iniciatyvos ir aptarti bei pasirinkti šios naujos realybės reglamentavimo sprendimus – tokius, kuriais atsiradęs jėgos disbalansas būtų sumažintas. Be to, reikia permąstyti mūsų švietimo sistemą, nes naujai realybei reikalingas kritinis mąstymas ir skaitmeninis raštingumas, kad jaunimas (ypač jis) galėtų daryti įtaką skaitmeninio sektoriaus politikai ir ją formuoti. Neseniai Mark Zuckerberg pažymėjo, kad apsaugoti visuomenę yra svarbiau negu gauti kuo didesnę pelną. Įdomu, kad būtent tokiu principu ES galėtų vadovautis stengdamasi reglamentuoti skaitmeninę revoliuciją.

2. TURTINGI IR VARGŠAI.

Dalinkimės teisingai

Prieš pradėdami spręsti nelygybės klausimą, privalome pripažinti, kad nelygybė egzistuoja. Turtingų ir vargšų tema išskirta, kad būtų galima drauge ieškoti būdų, kaip mažinti Europoje plintančią nelygybę, tačiau nelygybė yra sudėtingas reiškinys, ji pasireiškia daugeliu būdų, ją sunku nustatyti ir, juo labiau, dėl jos sutarti. Nelygybė pasireiškia ir mikro, ir makro lygmenimis, tad sprendimų būtina ieškoti jais abiem. Žmogui sunku pripažinti, kad tam, ką turi gyvenime, vienodos įtakos turėjo ir privilegijos, ir asmeniniai laimėjimai, tačiau turėtume stengtis siekti didesnio sąžiningumo.

Kaip galinga globalizacijos eros viršnacionalinė sąjunga, Europos Sąjunga daro įtaką milijonų ES nepriklausančių šalių gyventojų gyvenimui, todėl mūsų atsakomybė už nelygybės mažinimą ir sprendimai, kaip tai padaryti, neapsiriboja mūsų pačių valstybių sienomis.

Nors nelygybę dažnai lemia turiniai dalykai, mūsų gyvenime nelygybė pasireiškia ir kartojasi įvairiose gyvenimo srityse ir yra susijusi su daug daugiau dalykų, ne vien banko sąskaitos likučiu. Pajamų atotrūkis Europoje yra opus klausimas. Nelygybė yra daug sudėtingesnė sistema – ją lemia seksualinė orientacija, lytis, išsilavinimas, miesto ir kaimo atskirtis, pilietybė, globalizacija, fiziniai gebėjimai, odos spalva, technologijos ir, žinoma, galia.

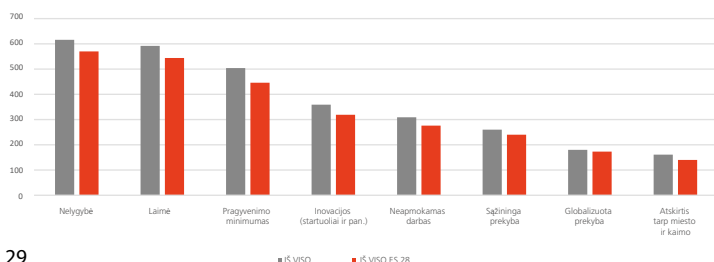
Europa išsiskiria savo socialine politika, tačiau vis akivaizdžiau matomi nelygybės padariniai paskatino diskusijas dėl naujų priemonių, kuriomis būtų galima persikirstyti turtingesniųjų pajamas visuomenėje.

Šie klausimai dažnai keliama, kalbant apie planus restruktūrizuoti darbo rinką ir populiarėjančias dirbtinio intelekto technologijas. Nors idėjų pasiūlyta daug, pagrindinis temos „Turtingi ir vargšai“ leitmotyvas neabejotinai buvo „visuotinės bazinės pajamos“, t. y. bazinė pragyvenimo stipendija, mokama nepriklausomai nuo užimtumo statuso. Dėl šios socialinės politikos srities kilo daug debatų, tačiau jaunimas akivaizdžiai mano, kad tai galėtų būti būdas išspręsti daug politinių klausimų, ir yra pasirengęs prisimti riziką.

Nelygybė yra subtilus dalykas, tad, jei norime nustatyti jos priežastis ir sugalvoti, kaip ją panaikinti, turime ją pripažinti. Jeigu esame tvirtai pasiryžę siekti tikslo panaikinti nelygybę, imdamiesi visų veiksmų privalome atsižvelgti į tai, kas nukenčia dėl padarinių. Europos jaunimo sambūris suteikia tokią galimybę, tačiau dalyviai ne kartą kėlė klausimą dėl to, kad norint jame dalyvauti, reikia ne vien atitikti griežtą būtiniausio išsilavinimo standartą – dalyvavimas renginyje taip pat nemažai kainuoja. Tai gali būti kliūtis būtent tiems žmonėms, kurių vertingas įžvalgas apie nelygybę svarbu išgirsti.

Nelygybė ugdo gėdos jausmą, nes tam tikriems visuomenės nariams pasakoma, jog jie verti mažiau. Jeigu mes, kaip demokratinė sąjunga, pasiryšime panaikinti nelygybę, kuri verčia mūsų piliečius patirti gėdą, ir jeigu norime vėliau, atsigręžę į praeitį, didžiulius savo veiksmus, turime norėti dirbti drauge ir priimti šiuos sunkius sprendimus. Tikra lygybė yra įtrauki.

TURTINGI IR VARGŠAI. SVARBIAUSI JAUNIESIEMS EUROPIEČIAMS RŪPINTYS DALYKAI

NELYGYBĖ. DALIJIMASIS REIŠKIA RŪPINIMĄSI

Mūsų susikurtoje kapitalistinėje visuomenėje pinigai yra galios sinonimas; kai tam tikros grupės sukaupia pernelyg daug pinigų ir galios, atsiranda sistema, kuri tarnauja nebe daugumos interesams. ES valstybės narės kuria nacionalines socialinės gerovės sistemas siekdamos kuo labiau sumažinti šio disbalanso poveikį, tačiau praeityje veikusios galios struktūros sukėlė sisteminę nelygybę, kuri periodiškai vis tiek pasireiškia.

Iš to matyti, kad žmonės ne patys pagal savo gebėjimus kuria savo likimus, bet gimsta sistemoje, kurios negali kontroliuoti ir kuri lemia nugalėtojus ir pralaimėjusiuosius ir kurioje galia vieniems suteikiama kitų sąskaita. Tai patvirtina ir didėjanti nelygybė tarp turėjimo ir neturėjimo. Iš to matome, kad dabartinėje socialinės gerovės sistemoje daroma nepakankamai, kad ši atskirtis išnyktų.

Lygybė neturėtų atspindėti, kas dirba sunkiau arba kas nusipelno daugiau – lygybė reiškia, kad galimybė būti sėkmingu suteikiama kiekvienam. Kiekvienas savo gyvenime nusipelno tokio paties atspirties taško, tačiau kol surasime būdą, kaip sąžiningiau paskirstyti išteklius, spraga tarp turtingųjų ir vargšų didės toliau.

21. SIEKTI, KAD BŪTŲ ĮVESTOS VISUOTINĖS BAZINĖS PAJAMOS NELYGYBEI MAŽINTI

Joe

Visuotinės bazinės pajamos (VBP) yra besąlyginės su darbo santykiais nesusijusios pajamos, kurias valstybė moka visiems savo piliečiams, nepriklausomai nuo darbo užmokesčio. Šių metų Europos jaunimo sambūryje jos buvo minimos dažnai, kaip idėja, kuri padėtų išspręsti nelygybės keliamus socialinius klausimus. Jos vis dažniau minimos kaip problemų sprendimo priemonė, nes dėl didėjančių pragyvenimo išlaidų, mažėjančio darbo užmokesčio, didėjančių kliūčių užimtumui jaunimas gyvena be socialinių garantijų.

VBP idėja palaikantys asmenys, pavyzdžiui „Unconditional Basic Income Europe“ atstovė Aurelia Hampel tvirtina, kad VBP padėtų panaikinti beveik visą skurdą, nes piliečiai geriausiai žino savo poreikius, o mokant VBP, jiems būtų suteikiama galimybė šiuos poreikius patenkinti. Kadangi daugeliui darbo vietų grėsmę kelia automatizavimas, VBP būtų naujas socialinės apsaugos ramstis, leidžiantis piliečiams apsisaugoti nuo kintančių darbo rinkos vėjų. Pasak Aurelie, turime nustoti manyti, kad VBP yra „už dyką mokami pinigai“.

Ekonomistas Harro Boven atremia kritiką dėl nepajėgumo mokėti VBP. Jo nuomone, panaikinus biurokratinės išlaidas, lėšų didžiąjai daliai VBP būtų galima surasti persikirsčius dabartines socialinės gerovės išmokas ir trūkstantį sumą padengus iš nedidelio turto mokesčio.

VBP daugeliui palengvintų finansinę naštą, susikaupusią siekiant aukštojo išsilavinimo. Šiandien tai mažas pajamas gaunantioms šeimoms yra kliūtis, o jaunuoliams trukdo įgyvendinti savo svajones. Pasakykite, kad turime finansinio saugumo sistemą. Pasakykite, kad galime svajoti.

22. SKATINTI MOKYMĄSI VISĄ GYVENIMĄ

Matthaeus

Norėčiau, kad daugiau pelno gautų tos tarptautinės korporacijos, kurios, įgyvendindamos mokymosi visą gyvenimą programas, perskirsto efektyvios veiklos rezultatus savo darbuotojams.

Dirbtinio intelekto dėka automatizavimo pažanga pastaraisiais metais vyko neregėta sparta, tad ekspertai prognozuoja, kad tada, kai žmonės nebebus nepakeičiami darbuotojai, mūsų darbo rinkos struktūra iš esmės pasikeis. Dėl didesnio efektyvumo darbdaviai sutaupys daugybę pinigų, tačiau greičiausiai turės atleisti daug žmonių. Bus kuriamos naujos darbo vietos, bet dabatinei darbo jėgai nepakanka įgūdžių joms užimti.

Imonei tai būtų naudinga, o darbuotojai, norėdami prisitaikyti prie kintančių darbo rinkos sąlygų, įgytų reikiamų įgūdžių ir taptų patrauklesniais. Šį reikalavimą reikėtų įtvirtinti kaip teisinį įpareigojimą. Kadangi mažoms įmonėms tai gali būti nepakeliamai brangu, tokius įpareigojimus reikėtų nustatyti tik didelėms tarptautinėms korporacijoms. Taip būtų kuriama tokia verslo kultūra, kurioje mokymosi visą gyvenimą programos būtų svarbiausias dalykas darbuotojams pritraukti.

23. BAZINĖS PAJAMOS, TIK NE VISUOTINĖS

Anoosh

Mums reikia pertvarkyti dabartinę socialinės gerovės sistemą, kurios pagrindinės struktūros sukurtos dar XX a.

Bazinių pajamų sisteminei socialinei nelygybei mažinti idėja galbūt pasiteisintų, tačiau nėra prasmės tokią pačią sumą mokėti ir turtingam banko vadybininkui, ir pernelyg mažą atlyginimą gaunančiai slaugei.

Javedus sąlygines bazines pajamas, kuriomis būtų papildomas mažesnis darbo užmokestis, atsakomybė už sąžiningą darbo užmokestį būti perkelta nuo įmonės valstybei, kartu kai kuriems žmonėms nereikėtų tenkintis mažu darbo užmokesčiu, kai įmonės yra nepajėgios mokėti daugiau. Be to, taip būtų užtikrinta, kad riboti valstybiniai išteklių būtų naudojami pagal valstybės socialinės gerovės tikslus.

25. TRANSLYČIŲ ASMENŲ GALIMYBĖS NAUDOTIS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGOMIS

Frederieke

Norėčiau, kad ES plačiai atvertų duris translyčiams asmenims. Taip pat ir medicinos sektoriuje, kuris turi ypač daug priemonių unikaliesiems jų poreikiams patenkinti. Sveikatos priežiūros sektoriuje reikėtų įteisinti ir translyčių asmenų gydymą, ir translytiškumą. Tuo tikslu medicinos darbuotojams reikėtų rengti specialius mokymus, o translytiškumo nebelaikyti patologija. Šiuo metu translyčiams asmenims ES suteikiamas nevienodas gydymas ir nevienodos teisės, tad šį klausimą reikėtų spręsti ES lygmeniu.

Organizacijos „Transgender Europe“ nustatė, kad dėl mūsų visuomenės išankstinio nusistatymo prieš translyčius asmenis ir dėl jų marginalizacijos translyčių asmenų fizinė ir psichikos sveikata yra prastesnė, be to, jie patiria didesnę riziką užsikrėsti AIDS, taip pat patiria didesnę savižudybių riziką. Be šių sunkumų, dėl translyčių asmenų stigmatizavimo medikų bendruomenėje translyčiams asmenims sudėtinga gauti tinkamas sveikatos priežiūros paslaugas. Visa tai akivaizdu iš elgsenos, pavyzdžiui, į translyčius asmenis kreipiamasi vardu ir pavarde, suteiktais jiems gimus, ir tos lyties, kurios jie gimė, kreipiniu. Dėl to medicinos personalo ir paciento tarpusavio pasitikėjimas mažėja.

Dėl finansinių kliūčių ir stigmatizavimo translyčiams asmenims Europoje taip pat sunku gauti reikalingą hormoninį gydymą ir lyties keitimo operacijas, nors Europos žmogaus teisių teismas yra priėmęs sprendimą, kad toks gydymas yra būtinas, ir pareikalavo, kad valstybės narės savo draudimo programose šį gydymą priskirtų būtent prie tokio. Remiantis 2008 m. organizacijos „Transgender Europe“ tyrimu, vienas iš trijų respondentų atsisakė suteikti gydymą, nes jų gydytojai asmeniškai prieštaravo lyties keitimui, o pusė respondentų, kuriems lyties keitimo operacijos atliktos ES, jų išlaidas padengė savo lėšomis^{18 19}.

24. EUROPOS SĄJUNGOJE – SUVIENODINTI MOKESČIAI IR DARBUOTOJŲ TEISĖS

Anoosh ir Quentin

Siūlome standartizuoti ES mokesčių ir darbuotojų teisės normas, kurių tikslas skatinti visų piliečių ir visų valstybių narių lygybę.

Nors siekiame bendrų tikslų, ES valstybėse vis dar egzistuoja didžiulė nelygybė. Tai reiškia, kad skirtumas tarp ES piliečių gyvenimo lygio vis labiau didėja, o gyvenimo lygis priklauso nuo gyvenamosios vietos valstybės narės.

Esame įsitikinę, kad visi žmonės nusipelnė tokių pačių galimybių gyvenime, tačiau nacionalinių valdžios institucijų nustatytų mokesčių ir darbuotojų teisių skirtumai trukdo tai pasiekti. Būtų galima įvesti standartinį minimalų darbo užmokestį ir taip ne privačiomis priemonėmis padidinti piliečių perkamąją galią.

Europos Sąjungoje sukūrus unifikuotą mokesčių ir darbo politiką, ilgainiui, valstybių ekonomikai suvienodėjus, standartinį minimalų darbo užmokestį iš esmės būtų galima nustatyti visoje Europoje. Tai ES padėtų panaikinti geografinius ekonominio stiprumo skirtumus.

¹⁸ Europos Parlamentas „Transgender Persons' Rights in the EU Member States“, <http://www.lgbt-eu.eu/wp-content/uploads/2010/07/NOTE-20100601-PE425.621-Transgender-Persons-Rights-in-the-EU-Member-States.pdf> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.).

¹⁹ „Transgender Europe“, www.tgeu.org (jungtasi 2018 m. birželio mėn.).

26. PANAIKINTI „ROŽINI“ MOKESTI

Emily

Norėčiau, kad būtų panaikintos didesnės moterims skirtų reikmenų kainos ir moterų pragyvenimo išlaidos nebūtų didesnės vien dėl jų lyties. Šis disbalansas pasireiškia ir mokesčių srityje, nes esminiams higienos produktams, kurie moters sveikatai yra būtini, taikomas prabangos mokestis, o vyrams skirtos skustuvių galvutės laikomos pagrindiniu produktu.

„Rožini“ mokesčiu vadinamas reiškinys, kai moterims skirti produktai ir paslaugos savaime yra brangesni už vyrams skirtus produktus ir paslaugas, dėl to moterų pragyvenimo išlaidos yra didesnės. Mokesčių sistemos reiškinys, kai moterų higienos produktai laikomi nesvarbiomis prabangos prekėmis, vadinamas „tamponų mokesčiu“. Dėl to tam tikros prekės apmokestinamos didesniu mokesčiu, nors jis neatitinka tų prekių reikalingumo.

2017 m. kovo mėn. ES valstybės narės nusprendė, kuriuos produktus reikėtų įtraukti į mažesniu PVM apmokestinamų prekių sąrašą. Tačiau higienos reikmenų negalima apmokestinti mažesniu negu 5 proc. tarifu²⁰. Benamėms moterims, mažas pajamas gaunančių namų ūkių moterims ir jaunoms moterims, kurios perka higienos reikmenis pačios, „tamponų mokestis“ yra nepagrįsta kliūtis patenkinti pagrindinius savo sveikatos poreikius.

27. GINTI ŽMOGAUS TEISES PREKYBOS TEKSTILĖ SEKTORIJE

Davina

Turime siekti, kad tekstilės tiekimo tinklai būtų sąžiningesni, tad jiems taikyti privalomus žmogaus teises reglamentuojančius teisės aktus. Tekstilės įmonės, kurios gamina ir (arba) parduoda savo gaminius Europos Sąjungoje, turi įrodyti, kad gerbia žmogaus teises ir užtikrina, kad būtų laikomasi Tarptautinių darbo standartų.

Europos Sąjungoje taip pat reikia institucionalizuoti sąžiningą prekybą, kurti bendras programas ir surengti atviras diskusijas apie sąžiningą prekybą su kuo didesne auditorija.

Tai būtų galima pasiekti EP narių remiamomis kampanijomis ir rezoliucijomis, kad į kiekvieną prekybos sutartį būtų įtrauktas skyrius dėl sąžiningos prekybos politikos.

PASIKALBĖKIME

Kalbant apie žmogaus teises, kiek svarbus moralės principų laikymasis?

Europoje darosi vis lengviau abejoti jos moralės principais ir įsipareigojimu ginti pagrindines žmogaus teises, nes nieko nesiimame ir leidžiame pažeidžiamoms šeimoms ir asmenims žūti prie mūsų krantų. Kaip galime raginti jaunimą didžiuotis Europa, jei patys negerbiame pagrindinių žmogaus teisių? Pernelyg dažnai susidaro įspūdis, kad per daug ir bergždžiai tuščiažodžiaujama, o konkretaus solidarumo migracijos srityje nėra. Europa turi atlikti tam tikrą savianalizę, apsvarstyti kai kurių savo prekybos praktiką ir užtikrinti, kad prekybos sandoriuose pagrindiniu dalyku išliktų žmogaus teisės.

Kodėl žmonės nusprendžia nebalsuoti?

Mano nuomone, jaunimas nebalsuoja, nes nejaučia jokių sąsajų su Europos Parlamentu ir nesijaučia atstovaujamas. Tai ypač pasitvirtina kalbant apie nebaltaodžius europiečius, kurie vis dar vadinami antrosios arba trečiosios kartos migrantais. Kaip galime prašyti jaunimo balsuoti rinkimuose į Europos Parlamentą, kai jie čia neturi savo atstovų. Europa turi stengtis išklaudyti jaunimą, išgirsti jaunimo poreikius ir stengtis Europos Parlamente jaunimui atstovauti taip, kaip jis to vertas.

Amalis Hussein,

Ispanijoje studijuojantis Somalio studentas

²⁰ Europos Komisija „VAT rates“, https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/eu-vat-rules-topic/vat-rates_en (jungtasi 2018 m. liepos mėn.)

REVOLIUCIJA

Europoje kyla vis daugiau nerimo ir jaudulio. Pradedame pripažinti, kad dabartinės socialinės – ekonominės struktūros sukurtos ne žmonių interesams ginti. Dabartinės ekonominės padėties prieštaringumas slypi tame, kad sėkmė priklauso nuo nuolatinio ir neišsenkančio augimo. Augimas palaikomas daugumos sąskaita. Pažadai, kad naudą pajus visi, nepasitvirtino. Vietoj to turtingieji tapo turtingesniais, neturtingieji dar labiau nuskurdo.

Jeigu niekas nesikeis, padėtis neišvengiamai blogės toliau, tad mūsų vienintelė viltis yra pokyčiai. Kaip sistemoje veikiantys asmenys, esame priversti paklusti nelankstiems ir negailestingiems jos reikalavimams. Pavieniui mes bejėgiai, o sistema tarpsta mūsų sąskaita. Šiai kainai augant, mūsų asmeninės kančios virsta kolektyvine kaina.

Jei norime, kad padėtis gerėtų, šią kolektyvinę kainą turime paversti kolektyvine revoliucija ir sugriauti struktūras, kurios trukdo žmonių gerovei. Europos Parlamento nariai turi privilegiją vadovauti šiems pokyčiams, o mes, Europos jaunimas, raginame juos priimti ryžtingus ir drąsius sprendimus, kuriais būtų apginti tie, kurie yra labiausiai pažeidžiami.

Bus tokių (ypač tų, kuriems dabartinė status quo yra naudinga), kurie su pokyčiais nesutiks ir jiems priešinsis. Taip nutinka su visais dideliais pokyčiais. Mums reikalingi politikai, kurie turi viziją ir ryžto priimti sunkius sprendimus vardan aukštesnių tikslų ir gali pasipriešinti neišvengiamam spaudimui valdžios koridoriuose.

Mes jauni ir tikime idealais, tad tikime, kad keistis įmanoma. Nenuvilkite mūsų.

28. RENGTI VISOJE EUROPOJE PRIEINAMUS KURSUS

Per praktinį seminarą iškirsta idėja

Padedant universitetams ES turėtų skatinti kurti ir „Youtube“ bei kitose socialinės medijos platformose skelbti lengvai prieinamus, nemokamus mokymosi modulius. Tai galėtų būti įvairių sričių, pavyzdžiui, programavimo ir kalbų, kursai.

Programos „Erasmus“ dėka daugelis jaunuolių studijuoja įvairiose ES šalyse ir turi galimybę studijuoti įvairiuose universitetuose, tačiau pradėję dirbti, jaunuoliai nebegali tobulinti įvairių universitete įgytų įgūdžių. Suteikusi galimybę klausyti tokių kursų, ES galėtų daug pasiekti ir padėtų žmonėms visoje ES ugdyti savo įgūdžius toliau. Kursai duotų ir papildomos naudos, nes universitete nesimokiusiems, bet naujų įgūdžių įgyti norintiems žmonėms būtų suteikta galimybė mokytis.

Tai galima pasiekti užmezgus partnerystės ryšius su visos ES universitetais, galbūt pasinaudojant esamu programos „Erasmus“ tinklu.

29. REMTI ĮTRAUKESNĮ EUROPOS JAUNIMO SAMBŪRĮ

Roger

Manau, kad jaunimo grupėms, kurios atstovauja įvairiems asmenims ir kurios Europos jaunimo sambūryje negali dalyvauti dėl finansinių išlaidų, Europos jaunimo sambūris turėtų skirti lėšų iš anksto. Daugelis šių metų dalyvių yra puikiai išsilavinę ir finansiškai saugūs, tačiau jie nėra tikrasis Europos jaunimo veidas. Norėčiau, kad per būsimus Europos jaunimo sambūrius priimant visus politinius sprendimus pagrindinis dėmesys būtų skiriamas platesnei socialinei įtraukčiai, taip užtikrinant, kad Sambūryje dalyvautų įvairių sluoksnių asmenys.

Europos jaunimo sambūris suteikia jaunimui neįkainojamą galimybę priversti Europą jį išgirsti. Tačiau labai svarbu, kad jaunimo balsas reprezentatyviai atspindėtų visų Europos jaunuolių, ne tik keleto privilegijuotųjų, interesus. Transporto, apgyvendinimo ir maisto sąnaudos nėra mažos, o keliaujančių iš toli išlaidos gali išaugti dar daugiau. Nors Europos jaunimo sambūris kai kurias jaunimo grupes iš tiesų remia finansiškai ir padengia jų išlaidas, išlaidos atlyginamos vėliau, jas patyrus, o dalyviams reikia turėti lėšų iš anksto.

2018 m. Europos jaunimo sambūryje trūko finansinių problemų turinčios jaunimo dalies nuomonių, dėl to neišgirtos vertingos jų idėjos. Šį klausimą būtų galima išspręsti finansavimą skiriant konkreitiems asmenims, taip pat viešinant renginį institucijoms. Kitas pasiūlymas – bendradarbiaujant su partneriais remti renginį ir tuose regionuose, iš kurių atvyko mažai dalyvių, skelbti informaciją apie jį iš anksto.

31. VYKDYTI MOKESČIŲ SLĖPIMO PREVENCIJĄ

Jonathon

Norėčiau, kad ES neleistų turtingiesiems naudotis savo turtine privilegija ir sukurtų viso Europos turto tikrųjų savininkų registrą.

Visi rodikliai neišvengiamai rodo, kad nelygybė didėja, o turtingiesiems turtėjant toliau, jie išmoksta dar sumaniau slėpti savo pinigus. Dėl to viešosioms paslaugoms teikti trūksta taip reikalingų lėšų, o žemesnių socialinių sluoksnių žmonių pragyvenimo lygis mažėja dar labiau, tad tai, kad valdžios institucijoms nepavyksta panaikinti neteisėtos itin turtingų asmenų praktikos, griaua žmonių pasitikėjimą demokratinio procesu.

Užtikrinus skaidrumą, būtų galima nustatyti tikruosius turto savininkus. Turtingos įmonės ir asmenys nebegalėtų slėptis už fiktyvių bendrovių, o tokia praktika, kaip atskleidė „Panama Papers“, buvo ėmusi sparčiai plisti.

Europos Parlamentas galėtų stengtis bendradarbiauti su kitomis Europos institucijomis, kad toks savininkų sąrašas taptų realybe.

30. APMOKESTINTI ROBOTUS!

Per praktinį seminarą išgirsta idėja

Norėčiau, kad ES įvestų robotų mokesť, kuriuo robotai būtų apmokestinami taip, kaip dirbantys žmonės. Taip būtų galima padengti nuostolius dėl sumažėjusio pajamų mokesčio, o vyriausybė įgytų papildomą pajamų šaltinį darbo rinkai restruktūrizuoti.

Kai dirbtinis intelektas leis robotams dirbti daugiau, sparčiau ir daryti mažiau klaidų už žmones, robotai perims vidutinių įgūdžių, vidutiniškai apmokamas darbo vietas. Siekiant užtikrinti, kad vidurinioji klasė nemažėtų, nes tai paskatintų dar didesnę nelygybę, būtina imtis priemonių ir užtikrinti, kad robotų sukuriamos gėrybės būtų perskirstomos plačiai visuomenei. Europos Parlamentas anksčiau atmetė pasiūlymą įvesti robotų mokesť, tačiau manau, kad norint išspręsti restruktūrizuotos darbo rinkos sukeltas problemas, šis žingsnis yra būtinas²¹.

Automatizavimo mokesťis leistų perskirstyti turtą per socialinės apsaugos, švietimo programas ir viešąsias paslaugas, taip pat leistų investuoti į kitus ekonomikos sektorius. Labai svarbu tai, kad perskirstymas mokesčio forma užtikrina, kad galia ir atsakomybė iš privačių įmonių būtų perkelta tinkamiau ir demokratiškiau išrinktoms valdžios institucijoms.

²¹ Europos Parlamentas „Robots and Artificial Intelligence: MEPs call for EU-wide liability rules“, <http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20170210IPR61808/robots-and-artificial-intelligence-meps-call-for-eu-wide-liability-rules> (jungtasi 2018 m. liepos mėn.)

32. TOLYGUS POLITINIŲ JĖGŲ PASISKIRSTYMAS EUROPOS PARLAMENTE

Fatima ir Amal

Europos visuomenė yra kaip niekad įvairi ir įvairialypė, tačiau visuomenės pokyčiai Europos Parlamento nepasiekė. Tipinis Europos Parlamento narys – baltaodis heteroseksualus vyras. Šiuo metu moterys sudaro tik 37,4 proc. Europos Parlamento narių²², tik 17 iš 751 Europos Parlamento nario yra ne baltaodžiai²³, o jaunesni negu 35 metų amžiaus nariai sudaro mažiau kaip 4 proc.²⁴. Mes, Europos jaunimas, esame skirtingų odos spalvų, seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės, įgalūs ir neįgalūs, taip pat atstovaujame įvairiems sektoriams.

Norėtume, kad mūsų gyvumas ir daugialypiškumas atsispindėtų ir Europos Parlamento sudėtyje. Svarbu, kad Europos Parlamento nariai suprastų mūsų patirtį, suvoktų, kokių specifinių problemų patiriame, ir norėtų už mus kovoti. Socialinės įtraukties principais pagrįstą požiūrį reikia stengtis dar labiau puoselėti. Tam, kad jaustumėmės atstovaujami, taip pat tam, kad jaustumėmės ES dalimi, tarp sprendimus priimančių asmenų turime matyti save pačius.

PASIKALBĖKIME

Europoje laimės lygis yra nevienodas. Žinodami, kad yra mažiau laimingi ir mažiau lygūs, žmonės jaučiasi dar blogiau, tad nelygybė plinta dar labiau. Todėl svarbu, kad kiekvienas jaustųsi vienodai laimingas, tačiau pagrindinis laimės variklis yra ne pajamos, bet sveikata! Europos politikai turėtų apsvarstyti galimybę politikos sėkmę matuoti laimės rodikliais, o ne šiuo metu taikomais metodais, pagal kuriuos pagrindinis dėmesys skiriamas BVP. Pavyzdžiui, psichikos sveikatos problemos yra daug tikslesnis nelaimingumo požymis negu užimtumo rodikliai, tačiau politikai sėkmę vis tiek matuoja užimtumo skaičiais.

Kiti politikos spąstai – neteisingas mokslinių išvadų aiškinimas, tikint, kad tai, kas daro laimingais vidutinę dalį žmonių, tinka visai visuomenei. Vos tik atimama žmogaus asmeninė laisvė rinktis gyvenimo kelią, pavyzdžiui, žmonės verčiami gyventi sveikai, taip siekiant pakelti jų laimės lygį, įvyksta priešingas dalykas. Pavyzdžiui, verčiant to nenorinčius piliečius mokyti (išsilavinimas apskritai laikomas laimės rodikliu), jų laimės lygis nukris. Geresnis būdas yra aiškinti žmonėms, kodėl tam tikras sprendimas išmintingas, o tada leisti jiems laisvai nuspręsti patiems

Isabelle Arendt,
„Happiness Research Institute“ atstovė

²² Europos Parlamentas „Moterys Europos Parlamente“, http://www.europarl.europa.eu/RegData/publications/2017/0001/P8_PUB%282017%290001_LT.pdf (jungtasi 2018 liepos mėn.)

²³ Žurnalo Politico straipsnis „When Britain exits the EU, its diversity departs too“, <https://www.politico.eu/article/brexit-diversity-exits-the-eu-brussels> (2018 m. birželio mėn.)

²⁴ Europos Parlamento administracijos pateikti skaičiai

33. NORIME BŪTI LAIMINGESNI. NEBENAUDOKITE BVP KAIP VIENINTELIO PAŽANGOS MATO

Joshua

Norėčiau, kad Europos Parlamento nariai į pirmą vietą iškeltų piliečių laimę, o kurdami viešąją politiką ir matuodami jos sėkmę pradėtų naudoti laimės rodiklius. Tai reiškia, kad reikėtų pažvelgti plačiau, ne vien į nacionalinį laimės lygį, ir nustatyti dėsningumus, taip pat nustatyti laimės šaltinius, kuriuos sudarytų ne vien tradiciniai kiekybiniai rodikliai, tokie kaip pajamos.

Kaip visose gyvenimo srityse, visuomenės nelygybė pasireiškia ir per laimės lygį. Laimė nėra vien abstrakti ir neapibrėžta sąvoka – tai sudėtingas mokslas. Pagal EBPO geresnio gyvenimo indeksą (angl. Better Life Index) laimė matuojama pagal dešimt skirtingų rodiklių, tarp jų – sveikatą, pilietinį aktyvumą, aplinką ir bendruomenę. Šiuo metu laimės lygio skirtumas didėja, tad jei Europos politikai nori šią tendenciją pasukti priešinga linkme, jie turi pradėti bendrauti su savo piliečiais, kad suprastų, kodėl taip yra.

Nors pajamos yra svarbus dalykas, vienas pagrindinių laimės variklių yra sveikata, tačiau abi sritys dažnai būna tarpusavyje susijusios ir turtingesni žmonės turi geresnes galimybes naudotis sveikatos priežiūra. Jeigu Europos politikai tikrai nori pakelti laimės lygį, jie turėtų tai paversti visų savo politinių sprendimų prioritetu. Vienas dalyvis iš Bulgarijos paminėjo, kad „laimė nėra viena politikos sritis“.

34. KAIMO VIETOVES PAVERSTI PATRAUKLESNĖMS JAUNIMUI

Jannes

Norėčiau, kad ES savo kaimo vietovėms įkvėptų gyvybės ir siektų ne tik išsaugoti jaunimo bendruomenę, kuri šiuo metu mažėja, bet ir jaunuoliams, kuriems dėl didėjančių pragyvenimo išlaidų sunku išgyventi miestuose, suteiktų alternatyvią gyvenimo vietą.

28 proc. Europos gyventojų gyvena kaimo vietovėse, tačiau dedamų pastangų, kad išnyktų kaimo vietovių patiriama nelygybė politinio atstovavimo, judumo, galimybių siekti žinių požiūriais, nepakanka²⁵. Kaimo vietovių gyventojai neturi nei tiek galimybių, nei tiek progų tyrinėti, eksperimentuoti ir atrasti, kaip tai gali daryti miestų gyventojai. Dėl to jaunimas priverstas keltis kitur, o jiems išvykus, bendruomenė mažėja ir senėja.

Tam, kad kaimo vietovės jaunimui būtų patrauklesnės, labai svarbu, kad jose būtų patenkinami visi pagrindiniai jaunimo poreikiai. Reikia sukurti tinkamą infrastruktūrą, kad jaunimas galėtų save realizuoti siekdamas asmeninių, politinių ir išsilavinimo tikslų. Atokiose vietovėse labai svarbu užtikrinti galimybę naudotis švietimo paslaugomis, pavyzdžiui, rengti kursus, kuriuose nebūtina dalyvauti fiziškai, ypač verslininkystės žemės ūkyje temomis. Norėčiau, kad viešoji politika būtų kreipiama tokia linkme, kad kiekvienas regionas galėtų įgyvendinti savą kaimo plėtros programą ir į ją laisvai įtraukti individualius savo jaunimo poreikius.

²⁵ Europos Komisija, „Statistics on rural areas in the EU“, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Statistics_on_rural_areas_in_the_EU (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

ĮGALINIMAS

Per paskutinįjį šimtmetį įdėjome daug pastangų nelygybei sumažinti, tačiau šioje misijoje svarbu neatsipalaiduoti ir visada budriai stebėti, ar mūsų pastangų nebandoma sugriauti.

Lygybė nėra savaime ilgalaikė, ją galima sukurti, tačiau taip pat lengvai jos galima netekti. Net ir pasiekę tam tikrų sričių lygybę, turime nuolat stengtis ją išsaugoti.

Lygybė yra labai asmeniškąs dalykas ir labai priklauso nuo aplinkybių. Tikroji lygybė apima viską, tad labai svarbu, kad mūsų misija užtikrinti visų mūsų lygybę neapsiribotų keliais dalykais, būtų įvairialypė ir duotų rezultatų. Dėl visų šių priežasčių yra svarbu, kad kiekvienas visuomenės narys jaustųsi galįs kalbėti, pareikšti savo nuomonę, ką lygybė reiškia jam ir kaip jis nori, kad su būtų elgiamasi.

Įgalinimas persipynęs su jausmu, kad esu svarbus: aš svarbus, aš reikšmingas ir kai aš kalbu – manęs klausomasi. Suteikdami jaunimui saviraiškos įrankių ir – tai svarbiausia – išklausydami jaunimo Europos Parlamento nariai gali įgalinti jaunimą kovoti už sąžiningesnę Europą.

35. ĮGALINTI IR INTEGRUOTI PABĖGĖLIUS ĮTRAUKIANT JUOS Į NACIONALINĘ ŠVIETIMO SISTEMĄ

Per praktinį seminarą iškirsta idėja

Norėčiau, kad ES rekomenduotų valstybėms narėms į būtinų atsako į pabėgėlių krizes priemonių paketą įtraukti švietimą.

Remiantis JTVPK ataskaita, 2016 mokslo metais mokyklos nelankė 3,5 mln. 5–17 metų amžiaus vaikų, tad akivaizdu, kad perkelti jaunuoliai šiuo metu išgyvena švietimo krizę²⁶. Švietimo sistema suteikia jauniems pabėgėliams būtiną galimybę integruotis į vietos bendruomenes, leidžia megzti ryšius, susipažinti su vietos kultūra ir mokytis vietos kalbos. Be to, švietimo sistemoje jie įgyja būtinų įgūdžių, padedančių būti naudingais visuomenei.

Valstybės narės turėtų stengtis įtraukti pabėgėlius į savo nacionalinę švietimo sistemą, kad jie įgytų savarankiškam gyvenimui reikalingų žinių ir įgūdžių ir geriau suprastų naująjį pasaulį, kuriame atsidūrė.

Norėčiau, kad ES teiktų reikalingą pagalbą ir prižiūrėtų šį procesą, o prireikus dalytųsi žiniomis, duomenimis ir suteiktų finansinę pagalbą, kad pereinamasis laikotarpis būtų kuo lengvesnis. Taip pat reikėtų turėti galvoje tai, kad jaunimo grupės bei organizacijos turėtų palengvinti integracijos procesą, o ES galėtų jas skatinti ir skirti finansinę paramą.

36. VISAPUSIŠKAS LYTINIS ŠVIETIMAS

Jiale

Raginu ES priversti valstybes nares į akademines programas įtraukti savo piliečių visapusišką lytinį švietimą. Reikėtų vesti ne tik tradicines lytinio švietimo paskaitas lytinio brendimo, lytinės sveikatos temomis, bet ir objektyviai pristatyti tokias temas kaip lytinė tapatybė, seksualinė orientacija, seksualinė elgsena ir lyčių įvairovė.

Didžiulį LGBTQI+ judėjimo pastangų dėka skirstymas į lytis ir seksualinė orientacija nebėra varžoma ankstesnių norminių apribojimų, tad atsirado daugiau tolerancijos ir individualizuoto supratimo. Šiandien jaunimas turi daugiau savimonės, daugiau informacijos ir vis labiau priešinasi jiems primetamiems socialiniams suvaržymams, tačiau dabartinėse lytinio švietimo programose į tai neatsižvelgiama.

Taip visuomenė pozityviau žvelgtų į lytiškumą, mažėtų išankstinis nusistatymas, o jaunimas būtų mokomas, kaip rūpintis savimi, ir nebūtų šališkai smerkiamas.

²⁶ JTVPK „UNHCR report highlights education crisis for refugee children“

<http://www.unhcr.org/news/press/2017/9/59b6a3ec4/unhcr-report-highlights-education-crisis-refugee-children.html> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

37. REMTI SOCIALINĮ VERSLUMĄ IR DALIJIMOSI EKONOMIKA

Ellie

Norėčiau, kad ES dėtų daugiau pastangų socialiniam verslumui ir dalijimosi ekonomikai, ypač tarp jaunimo, skatinti. Taip pat norėčiau, kad ES stiprintų socialinių įmonių įtaką – su jomis būtų užmegztas konkretus ryšys ir stengiamasi suprasti, kokios teisinės bazės kliūtys joms trukdo, o tada drauge būtų siekiama, jei reikia, tas kliūtis pašalinti.

Po kiekvieno technologinio šuolio į priekį imamos sekti pamokančios istorijos ir, nors šiuolaikiniai prietaisai sukurti junglumui didinti, kartais nutinka visiškai priešingai. Tokiais atvejais verta atsiminti Bill Gates pastabą, kad „technologijos tėra įrankis“.

Dalijimosi ekonomika yra ekonominio solidarumo ir technologinių komunikacijų sąjunga, kurioje „davėjai“, „gavėjai“ ir „besidalinantieji“ užmezga ryšius naudodamiesi internetu. Didžiulę dalijimosi programėlių, pavyzdžiui, „Uber“, „AirBnB“ ir „Crowdfunding“ sėkmę galima paaiškinti tuo, kad tūkstantmečio kartai svarbiau ne būti savininku, bet galėti naudotis, ne turėti, bet dalytis. Nekalbant apie komercinius aspektus, dalijimosi ekonomika taip pat yra socialinio teisingumo įrankis, padedantis plėtoti žiedinę ekonomiką, kurioje žinios, išteklių ir paslaugos yra perskirstomos taip, kad darytų socialinį poveikį, o ne būtų iššvaistomos.

Viena iš tokių socialinių įmonių yra programėlės „Too Good To Go“ operatorė, užmezgusi partnerystės ryšius su maisto gamintojais ir parduodanti perteklinius produktus vartotojams, ieškantiems jų už mažesnę kainą. Įmonės atstovė Rode Boursier-Wyler sako, kad įmonei vis dar kyla teisinių kliūčių, pavyzdžiui, dėl rekomenduojamo suvartojimo termino, nurodomo ant produktų. Tai lėtina pažangą. Ji tikisi, kad galės drauge su ES įveikti šias kliūtis ir dar labiau sumažinti maisto produktų švaistymą.

38. NACIONALINIAI APSAUGOS MECHANIZMAI – VISOS EUROPOS ŽURNALISTAMS

Miranda

Noriu, kad ES pradėtų ginti žurnalistus ir drauge su valstybėmis narėmis sukurtų nacionalines Europoje dirbančių žurnalistų apsaugos priemones ir taip sugriautų dabartinę galingųjų nebaudžiamumo kultūrą. Tai būtų galima pasiekti sukūrus europinę darbo grupę arba organizaciją, kuriai būtų pavesta visoje Europoje rūpintis žurnalistų laisve. Ji būtų atskaitinga Europos Parlamento nariams ir valstybėms narėms.

Jei nebus garantuota spaudos laisvės apsauga, demokratinės vertybės bus mažai ko vertos. Pastaraisiais mėnesiais ir metais spaudos laisvė mažėjo – kas penkias dienas nužudoma po žurnalistą, o kaltieji dažniausiai lieka nenubausti²⁷.

Europa neišvengė žurnalistų laisvės paniekimo; per pastaruosius mėnesius žuvo Maltos žurnalistė Daphne Caruana Galizia, Slovakijos žurnalistas Jan Kuciak ir Švedijos žurnalistė Kim Wall. Remiantis organizacijos „Žurnalistai be sienų“ surinktais 2018 m. regiono rodikliais, valdžios institucijų kišimasis ir priešikumas žurnalistams daugumoje Europos šalių padidėjo, labiausiai Maltoje, Čekijoje, Serbijoje (kuri yra kandidatė tapti ES nare) ir Slovakijoje²⁸.

²⁷ Free Press Unlimited „Media organisations urge EU to take action on killing of journalists“; <https://www.freepressunlimited.org/en/news/media-organisations-urge-eu-to-take-action-on-killing-of-journalists> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

²⁸ Free Press Unlimited „Media organisations urge EU to take action on killing of journalists“; <https://www.freepressunlimited.org/en/news/media-organisations-urge-eu-to-take-action-on-killing-of-journalists> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

39. REMTI GESTŲ KALBĄ

Ferre

Norėčiau, kad neįgalieji ir sveikieji mokytųsi drauge taip, kad iššūkiai, kurių kelia toks mokymasis drauge, suteiktų pridėtinės vertės. Sveikieji turėtų būti skatinami mokytis gestų kalbos; tai reiktų skatinti suteikiant galimybę mokyklose lankyti gestų kalbos pamokas.

Dėl dabartinio požiūrio į žmones su negalia švietimo sistemoje neįgalieji kartais atskiriami nuo sveikųjų, dėl to atsiranda neįgaliųjų bendruomenės socialinė atskirtis ir nejudumas. Pavyzdžiui, programoje „Erasmus“ dalyvaujančių studentų su negalia procentinė dalis yra daug mažesnė už neįgaliųjų procentinę dalį visuomenėje.

Problemų, susijusių su neįgaliųjų galimybėmis mokytis, ir kliūčių mokytis mastas yra labai platus. Užregistruota, kad sunkumų atlikti pagrindinius fizinius veiksmus turi 14 proc. 15–16 metų amžiaus ES gyventojų²⁹. Mokyklų nebaigusį neįgaliųjų dalis daug didesnė: 31,5 proc., palyginti su 12,3 proc.³⁰. Šios akivaizdžios tendencijos vyrauja ir užimtumo srityje, nes darbą turi mažiau negu pusė sunkumų atlikti pagrindinius fizinius veiksmus turinčių žmonių³¹.

Svarbu padidinti neįgaliųjų bendruomenės matomumą, o švietimo sistemą reiktų naudoti kaip jų socialinės įtraukties įrankį.

Būtų galima pradėti kampaniją, skatinančią teigiama linkme keisti požiūrį į žmones su negalia, pavyzdžiui, mokyklose ir darbo vietose kaip papildomo labai reikalingo įgūdžio mokytis gestų kalbos. ES taip pat galėtų programoje „Erasmus“ garantuoti vietas studentams su negalia.

²⁹ Eurostatas, „Disabilities among the working age population“, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/8/8c/Infographic_Disability_statistics_final.png (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

³⁰ Europos Komisija, „Disability statistics - access to education and training“, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Disability_statistics_-_access_to_education_and_training (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

³¹ Eurostatas, „Disabilities among the working age population“, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/8/8c/Infographic_Disability_statistics_final.png (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

PASIKALBĖKIME

Turime keisti metodus, kuriais sprendžiame miesto ir kaimo atskirties problemas. Pati atskirtis nebūtinai yra poliarizuota. Dažniau ji būna vientisa, nes kiekviena kaimo vietovė yra skirtinga ir susiduria su skirtingais iššūkiais, dėl to užuot kaimo vietovę tradiciškai priskyrus prie žemės ūkio sektoriaus, reikia ieškoti unikalių sprendimų. Kaimo vietovių gyventojai yra įsitikinę, kad yra atskirti nuo globalizacijos skatinamos pažangos.

Kaimo vietovių gyventojai turėtų susirasti savą nišą, kurioje turėtų konkurencinį pranašumą, tada jiems reiktų padėti šį pranašumą stiprinti. Žinoma, tai reiktų skatinti politinėmis priemonėmis: sukurti infrastruktūrą, skatinti inovacijas ir švietimą. Vienas iš būdų – atsisakyti subsidijavimo ir pereiti prie įgalinimo modelių. Be to, savarankiškomis savivaldybėms reiktų suteikti galimybę megzti partnerystės ryšius ir įgyvendinti politikos priemones drauge.

Guillaume Lecaros de Cossio,
EBPO atstovas

40. PEREINAMUOJU LAIKOTARPIU APRŪPINTI BŪSTU

Per praktinį seminarą išgirsta idėja

Norėčiau, kad ES imtųsi priemonių ir padėtų jaunimui pereinamuoju etapu, kai jaunuoliai pradeda dalyvauti nuomos rinkoje. Priklausomai nuo to, ar vietovė yra kaimo, ar miesto, reikėtų laikytis skirtingo požiūrio. Miestų vietovėse problemų dažnai kelia nuomos kainos, ne būsto pasiūla, todėl vienas iš problemos sprendimo būdų būtų suteikti socialinį būstą, kurio nuomos kaina pradinio laikotarpio būtų apribota.

Tam tikrose Europos dalyse jaunimo nedarbas vis dar labai didelis, tačiau patekę į darbo pasaulį jaunuoliai dažniausiai uždirba daug mažiau už seniau dirbančiuosius ir dar turi dengti dideles nuomos išlaidas. Išvykimas iš tėvų namų padeda jaunam žmogui susiformuoti, ugdyti savo nuomonę ir būti savarankišku, tačiau būstas ir nuomos rinka tampa vis sunkiau prieinami.

Kaimo vietovėse jaunimas patiria problemų, nes čia trūksta jaunimo poreikius atitinkančių prieinamų mažų būstų. Norėčiau, kad kaimo vietovėse būtų statomi laikini efektyvūs, nedidelio ploto butai, kuriuos būtų galima pasiūlyti jaunimui kaip alternatyvą jų tėvų namams.

Tai iš esmės pakeistų daugelio jaunuolių padėtį ir padėtų spręsti vieną iš opiausių jaunimo nedarbo problemų.

JAUNIMO FORUMO KOMENTARAS

TURTINGI IR VARGŠAI

Ekonominė ir finansų krizė liko praeityje, užimtumas vėl didėja, arba taip mums teigiama. Tačiau jaunimas patiria riziką, kad atsidurs blogesnėje padėtyje negu kadaise buvo jų tėvai. Jaunimo nedarbas vis dar dukart viršija ES vidurkį. Kaip galima užtikrinti, kad Socialinė Europa būtų ne vien žodžiai, o tikrovė visiems jauniems žmonėms, įskaitant ir labiausiai pažeidžiamus? Europos jaunimo forumas kovoja, kad darbo vietos būtų kokybiškos, kad būtų uždraustos neapmokamos stažuotės ir kad visiems būtų užtikrinta galimybė naudotis socialinės gerovės sistema.

Kadangi jaunimas yra didžiausią skurdo ir socialinės atskirties riziką patirianti visuomenės dalis, akivaizdu, kad Europos Sąjungoje (ES) būtent jaunimas patiria didžiausią nelygybę. Nors Europos politinėje darbotvarkėje jaunimo reikalams skiriama vis daugiau dėmesio, pernelyg dažnai intervencinėmis priemonėmis siekiama sumažinti aukštą jaunimo nedarbo lygį. Vis dėlto per „YO!Fest“ ir 2018 m. Europos jaunimo sambūrį ekonominės teisės tebuvo viena iš pokalbių temų. Jaunimas susiburia diskutuoti apie įvairias socialinės įtraukties sritis, pavyzdžiui, ne vien apie užimtumą, bet ir apie galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, būstą ir įtrauktį. Pripažinta, kad jaunimas nėra vienalypė grupė – jaunuoliai turi skirtingų poreikių, ateina iš skirtingos aplinkos ir yra įgiję skirtingą patirtį, o visa tai veikia jų gebėjimą visapusiškai naudotis socialinėmis ir ekonominėmis teisėmis.

Per „YO!Fest“ ir Europos jaunimo sambūrį vykusios diskusijos parodė, kad tiek metų daugiausia dėmesio skyrus ekonominės ir pinigų sąjungos stiprinimui, dabar reikia investuoti į socialiniu požiūriu stipresnę Europą. 2017 m. lapkričio 17 d. ES paskelbė apie Europos socialinių teisių ramstį, 20 pagrindinių šiandieninės Europos sąžiningos darbo rinkos ir gerovės sistemos principų ir teisių. Ramstį sudaro daug jaunimui poveikį darančių principų, pavyzdžiui, galimybė naudotis socialine apsauga, teisė į kokybišką ir įtraukų švietimą, pakankamas minimalus darbo užmokestis.

Šis ramstis yra žingsnis tinkama linkme, tačiau siekdama, kad jaunimas išvengtų skurdo ir socialinės atskirties, ES turėtų sutelkti dėmesį į šiuos dalykus:

Mums reikia daugiau įtraukių švietimo sistemų. Europos mokyklų sistemoms vis nepavyksta įtraukti jaunų žmonių iš pažeidžiamos aplinkos (pvz., romų jaunuolių, jaunuolių su negalia, pabėgėlių jaunuolių ir t. t.). Socialinė Europa negalės tapti realybe, jeigu neužtikrinsime, kad kiekvienas, nepriklausomai nuo savo padėties, galėtų naudotis nemokamomis, pagal besimokantį pritaikytomis švietimo paslaugomis, o jaunuoliai būtų įgalinami būti aktyviais savo teisės žinančiais piliečiais. Tai taip pat reiškia, kad reikia daugiau investuoti į neformalųjį švietimą ir neformaliojo švietimo paslaugų teikėjus, pavyzdžiui, jaunimo organizacijas, kurioms pavyko pasiekti gerų rezultatų ir įtraukti tuos asmenis, kurių į formaliojo švietimo sistemą įtraukti nepavyko, ir tokį švietimą bei organizacijas labiau pripažinti.

Mums reikia daugiau galimybių kokybiškai mokytis. Reikia labiau stengtis nacionaliniu lygmeniu priimti ir įgyvendinti teisės aktus, kuriais stažuotės ir pameistrystė būtų reglamentuojamos geriau, laikantis Europos jaunimo forumo Europos kokybės chartijos dėl stažuotčių ir pameistrystės. Taip būtų užtikrintos vienodos ir kokybės standartus atitinkančios galimybės mokytis, tad taip būtų galima tiesti prasmingus kelius į darbo rinką.

Privalome investuoti į tai, kas padės jaunuoliams tapti savarankiškais ir nepriklausomais. Tai reiškia, kad pagrindiniai politikos prioritetai turėtų būti prieinamas būstas ir ankstyvos intervencinės kovos su benamyste priemonės. Prioritetu turėtų būti ir visuotinė galimybė naudotis nemokamomis kokybiškomis sveikatos priežiūros paslaugomis, nepaisant asmens lytiškumo, kilmės, išsilavinimo, užimtumo ar gyvenamosios vietos.

Privalome geriau prisitaikyti prie kintančio darbo pobūdžio. Jaunimas vis dažniau yra priverstas rinktis nestandartinius darbo santykius, pavyzdžiui, dirbti pagal nefiksuoto darbo laiko sutartis, ne savo valia dirbti laikiną darbą arba darbą ne visą darbo dieną, taip pat griebtis fiktyvaus savarankiško darbo. Tai daro įtaką jaunimo galimybėms naudotis pagrindinėmis darbuotojų teisėmis, pavyzdžiui, teise į laikinojo nedarbingumo atostogas arba apmokamas atostogas. Darbo įstatymai privalo atitikti esamą padėtį ir padėti spręsti naujų darbo formų keliamus uždavinius.

Privalome pagerinti galimybes naudotis socialine apsauga. Tai vienas svarbiausių dalykų norint sumažinti jaunimo skurdą, nes socialinės gerovės sistemos dažnai neatspindi jaunimo darbo rinkos realybės ir

galimybės naudotis ta sistema dažnai būna susietos su užimtumo istorija arba statusu. Jaunimui reikia suteikti galimybes naudotis socialine apsauga atsižvelgiant į tai, kokios rūšies darbą jaunimas dirba, pavyzdžiui, stažuotes, pameistrystę, neapmokamą darbą.

Privalome panaikinti jaunimo minimalaus darbo užmokesčio politiką. Jaunimo minimalus darbo užmokestis yra diskriminacinis ir neatitinka vienodo užmokesčio už tą patį darbą principo. ES turėtų priimti ES rekomendaciją dėl pakankamo minimalaus darbo užmokesčio ir taip paraginti valstybes nares panaikinti jaunimo minimalų darbo užmokestį.

Privalome įtraukti jaunimą į kovą su ekonomine ir socialine atskirtimi. Jaunimo organizacijos ir jaunimo vadovaujamos struktūros puikiai supranta jaunimo poreikius ir turi darbo su pažeidžiamomis grupėmis patirties. Siekiant užtikrinti kuo didesnę politikos efektyvumą, labai svarbu investuoti į jaunimo organizacijas ir aktyviai jas įtraukti į jaunimui įtakos turinčios politikos ir programų kūrimo, įgyvendinimo, stebėsenos ir vertinimo procesus.

Nieko nepavyks pasiekti, jei kartu su politikos pasiūlymais ir nacionaliniu, ir ES lygmeniu nebus skiriamas pakankamas finansavimas. Kitas ES biudžetas yra puiki proga įrodyti, kad jaunimas yra politinės darbotvarkės prioritetas, ir pakankamai investuoti į politiką ir programas, kuriomis siekiama ištraukti jaunimą iš skurdo ir panaikinti jaunimo socialinę atskirtį. Lėšos turi būti skirstomos pagal

aiškią Socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo strategiją, taip pat labai svarbu, kad jaunimo klausimai būtų įtraukti į visus teminius prioritetus.

Po tiek metų griežto taupymo didėjanti nelygybė sukėlė reikšmingų padarinių ES. Ji paveikė socialinę sanglaudą, dėl jos sumažėjo pasitikėjimas politinėmis institucijomis, o nusivylę asmenys atsisuko į populizmą ir ekstremizmą. Europos jaunimas reikalauja elgtis su jais sąžiningai. Laikas pradėti kurti Socialinę Europą ir investuoti į jaunimą.

3. KARTU IR ATSKIRAI.

Pastangos dėl stipresnės Europos

Mūsų kartą formavo Europos Sąjunga, visa jos teikiama nauda ir visi jos keliami iššūkiai. Didžioji dalis Europos jaunimo gyvenimo iki ES beveik neprisimena.

Vis dėlto, nemaža dalis jaunųjų europiečių remia partijas ir judėjimus, kurie nori Europos integraciją pasukti priešinga linkme. Tai, ką ES pasiekė per pastaruosius dešimtmečius, pernelyg dažnai laikome savaime suprantamu dalyku. Tą patį galima pasakyti apie visas kartas.

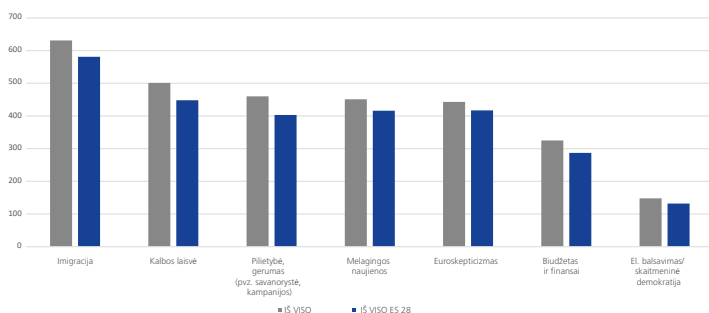
Tačiau daugelis jaunų žmonių nežino, kuo skiriasi europinė ir ne europinė visuomenė, nes niekada neturėjo galimybių jas palyginti pagal savo patirtį. Be to, ES kaip skydu dažnai naudojasi įvairios Europos nacionalinės vyriausybės, norinčios prieštarai vertinamus ir skaidančius klausimus perkelti ant ES pečių. Šis nuolatinis atsakomybės perkėlimas formuoja neigiamą požiūrį į ES ir tai iš dalies daro pačios valstybės narės.

Nepakankama ES ir jos valstybių narių savireklama ir nepakankamas gebėjimas apsiginti parodė, kad valstybių blokui sudėtinga proaktyviai spręsti problemas ir valdyti situacijas, kurios pastaraisiais metais darė poveikį Europos projektui.

Turime suvokti, kad ES turi tam tikrų trūkumų. Ji nėra visų Europos piliečių socialinė sąjunga, jai sudėtinga užtikrinti, kad visi piliečiai – nepriklausomai nuo to, kurios šalies – būtų lygūs. Tačiau negalime paneigti ir Sąjungos suteiktos naudos. Tai: taika, vienas kito supratimas, turtas ir galimybė tyrinėti Europos žemyną ir įvairias jo kultūras.

Taigi, ES davė europiečiams tiek daug, kad sunku ir įsivaizduoti, kokia žala būtų padaryta, jei jos nebeliktų. Turime vienyti visų amžių grupių žmones nepaisydami sienų ir skatinti didesnę bendrumą, o atskirties jausmą.

ATSKIRAI IR KARTU. SVARBIAUSI EUROPOS JAUNIMUI RŪPINTYS DALYKAI

EUROPOS ATEITIS

Ne tik per Europos jaunimo sambūrį, bet ir visoje Europos Sąjungoje keltas Brexit'o klausimas yra vienas prieštaringiausiai vertinamų dalykų. Šiuo klausimu vyrauja dvi skirtingos nuomos: vieni mano, kad tai ES sustiprins, kiti baiminasi, kad sugriaus.

Brexit'as parodė kitoms valstybėms narėms, kad per rinkimus triumfuojantis populizmas kelia realų pavojų. Ši realybė turėtų atverti žmonėms akis ir priversti juos suvokti populizmo keliamas grėsmes bei paskatinti juos kovoti su populizmu. Priešingos stovyklos išvada yra tai, kad Brexit'as gali padirginti kitus „pasitraukimo“ judėjimus. Galima Jungtinės Karalystės ir jos politikų sėkmė įgyvendinant pabėgėlių politiką gali padidinti šio požiūrio šalininkų skaičių, o tai padarytų didelį neigiamą poveikį ES – galbūt net susilpnintų jos struktūrą.

Tačiau Europos atečiai svarbu ne vien išsiskiriantys nariai. Svarbių klausimų kelia ir santykiai su Turkija ir kitomis būsimois naujomis ES narėmis. Vykdomos derybos su šalimis, kurios nesilaiko pagrindinių žmogaus teisių principų, mažina patikimumą ir pasitikėjimą.

Per pastaruosius metus dėl įvairių Europą veikusių išorės veiksnių Europai iškilo poreikis ieškoti sąjungininkų ir megzti ryšius su įvairiomis šalimis, kurios ne visada laikosi tų pačių principų.

Reikėtų sudaryti naujas ir sąžiningesnes sutartis. Ryšiai su Jungtine Karalyste po Brexit'o turi būti kuo pelningesni abiem šalims, o ryšius su Turkija reikia stiprinti, siekiant užtikrinti naujus tvirtus ryšius už Europos ribų.

Europos ateitis iš tiesų pilna galimybių, tad jaunimas turi aiškiai pasakyti, kaip, jų nuomone, turi būti kuriama principingesnė ir sąžiningesnė Europa.

41. UŽTIKRINTI MOKYMOSI JUNGTINĖJE KARALYSTĖJE GALIMYBES PO BREXIT'O

Sorana ir Ian

ES ir Jungtinė Karalystė susitarė toliau bendradarbiauti švietimo klausimais ir leisti programą „Erasmus“ įgyvendinti toliau. Taigi Didžiosios Britanijos studentai galės toliau studijuoti Europoje, o Europos – Didžiojoje Britanijoje. Be to, Jungtinės Karalystės mokslininkams turėtų būti suteikta galimybė susirasti darbą ir bendradarbiauti su kolegomis ES.

Jaunimas labai nuogaštuoja, kad po Brexit'o dėl didesnių mokesčių už mokslą ir vizų problemų studentai praras galimybę studijuoti Jungtinėje Karalystėje. Jaunimas mano, kad į tai reikia žvelgti labai rimtai, nes rizikuojame sukurti sistemą, kuri nebus naudinga nė vienai pusei.

Jungtinė Karalystė jau įsipareigojo programą „Erasmus“ tęsti iki 2020 m., po pasitraukimo iš ES, tačiau siekiant užtikrinti, kad šis susitarimas būtų ilgalaikis, dar reikia daug ką nuveikti. Jaunimas nerimauja dėl Brexit'o padarinių, tad tokie veiksmai juos nuramintų.

42. SUKURTI EUROPOS PABĖGĖLIŲ DIENOS INICIATYVĄ

Sérgio

Sukūrus Europos pabėgėlių dienos iniciatyvą būtų duotas aiškus ženklas, kuris padėtų užtikrinti atviresnę ir sąžiningesnę diskusiją apie tai, kas vyksta Europoje su prieglobsčio prašytojais ir apskritai migracija. Turime pažvelgti į tai kitu kampu – šia iniciatyva būtų padarytas svarbus pareiškimas, atsižvelgiant į tai, kas vyko iki sąjungos atsiradimo, kai europiečiai patys bėgo iš karo zonų.

Neseni įvykiai parodė, kad kai kuriais atvejais ksenofobiniai ir rasistiniai argumentai sulaukia daugiau dėmesio iš žiniasklaidos ir rinkėjų. Todėl ES turi padaryti ką nors pozityvaus, kad pakeistų dominuojančią tendenciją.

Šią iniciatyvą būtų galima įgyvendinti kaip Europos dienos iniciatyvą – ES institucijos bendradarbiaudamos su vietos žiniasklaida galėtų viešinti renginį visose valstybėse narėse, taip pat skleisti informaciją per renginius ir pokalbius. Pasitelkusi atstovų valstybėse narėse tinklą ir ryšius ne pelno sektoriuje, ES galėtų imtis realių veiksmų ir užmegzti ryšius su pabėgėlių bendruomene bei taip visos Europos lygmeniu pradėti dialogą ir padėti suprasti, ką reiškia būti pabėgėliu ir kaip mes, visuomenė, galime tvarkytis su migracijos srutais.

43. SKIRTI LĖŠŲ UŽSIENIO PAGALBAI IR PASITELKTI DIPLOMATIJOS PRIEMONES MIGRACIJOS SRAUTAMS STABDYTI

Ruben

Jaunimas puikiai mato, kokie veiksniai verčia migruoti į ES. Siekiant išspręsti šią tebesitęsiančią krizę žmogaus teisės ir pagarba pabėgėliams yra ypač svarbūs dalykai. Siūlau dvejopą sprendimą: mes pasiūlysiame humanitarinę pagalbą ES ir aplink ES įkurtoms stovykloms ir nukreipsime užsienio pagalbą kilmės šalių organizacijoms.

Susiklostė taip, kad pabėgėliai yra priversti bėgti nuo pilietinių karų ir kitų formų neramumų, pavyzdžiui, sausros, ligų protrūkių, ir atvyksta į ES ieškoti užuovėjos. Tačiau net ir pabėgėlių stovyklose jie ne visada būna saugūs. Todėl turime skirti lėšų ir padėti užtikrinti, kad pabėgėliai, jiems atvykus į ES, turėtų saugų, gyvenamą būstą.

Vis dėlto, vien to nepakaks, kad problemą išspręstume. Taip pat turėtume apsvarstyti galimybę skirti lėšų ir padėti apsaugoti Europos pakraštyje įkurtas pabėgėlių stovyklas, stengtis ieškoti diplomatinų sprendimų ir teikti užsienio pagalbą, kad būtų galima apskritai panaikinti šią nelegalią migraciją paskatinusius veiksniai.

45. SUKURTI SAVANORIŠKĄ MIGRANTŲ IR EUROPIEČIŲ TARPUSAVIO RYŠIŲ SISTEMĄ

Joao

Mano pasiūlymas – sukurti sistemą, kurioje europiečiai galėtų savanoriškai tapti migrantų pagalbininkais ir padėtų jiems asimiliuotis į ES. Atvykus į naują vietą gali būti sunku; draugiškas veidas padėtų atvykėliams įveikti biurokratinės kliūtis ir nebereikėtų kreiptis į darbu užverstas socialines tarnybas.

Turint galvoje mūsų demografines tendencijas (vis labiau senėjančius gyventojus ir mažą gimstamumą), Europos ateitis priklauso nuo naujų atvykėlių. Svarbi viso to dalis – padėti žmonėms pasijusti laukiamais ir tapti mūsų visuomenės dalimi.

Kad tai paskatintume, galėtume imtis įvairių iniciatyvų, tačiau tokia programa galėtų būti ir pavyzdinė Europos solidarumo korpuso programa – taip padidintume programos matomumą ir paskatintume dalyvauti joje.

44. SKATINTI AKTYVESNIUS EUROPOS IR TURKIJOS MAINUS

Malgorzata ir Timon

Patirtis, įgyta dalyvaujant Europos savanorių tarnybos ir Europos solidarumo korpuso veikloje, tikrai atveria akis. Turkijos jaunimas domisi Europa ir jei ES j tai atsakys pasiūlydama įvairių galimybių, pavyzdžiui, šias programas, ilgainiui tai bus naudinga visiems. Siūlau skatinti aktyvesnius Europos ir Turkijos mainus.

Šiuo metu tebesitęsia sudėtingas Europos Sąjungos ir Turkijos politinių santykių etapas. Tačiau piliečių kasdienis gyvenimas skiriasi nedaug. Europos jaunimui reikalingos galimybės bendrauti su artimais kaimynais, kad būtų galima geriau suprasti vieni kitus, nustelbti neigiamus jausmus ir užpildyti informacijos apie vieni kitų kultūrą spragas. Taip galėtume padėti pakeisti iš esmės.

Turkijoje programa „Erasmus“ jau įgyvendinama, tačiau ryšius būtų galima dar labiau sustiprinti pasiūlius specialias studentų mainų programas, panašias į Turkijos ir Vokietijos jaunimo mainų programą³².

46. STIPRINTI IŠORĖS SIENAS IR DALYTIS DUOMENIMIS

Anssi

Privalome remti į Europą bandančius patekti migrantus, kuriems reikalinga mūsų pagalba, tačiau taip pat turime įvertinti galimybę sukurti veikiančią sistemą, kuri padėtų koordinuoti šią pagalbą, ir patikimai saugomas išorės sienas, siekiant užtikrinti tvarką.

Vienas pagrindinių ES principų yra jos narių solidarumas. Jei visi būtų solidarūs, būtų sudarytos sąlygos apgyvendinti migrantus tose vietose, kur jau apsistoję kai kurie jų šeimų nariai, ir būtų išspręstas neteisingos padėties klausimas, kai tam tikros šalys priima didesnę pabėgėlių skaičių nei kitos. Šis požiūris taip pat sudarytų sąlygas migrantams geriau integruotis į visuomenę, atvertų galimybes jiems įgyti atitinkamą išsilavinimą ir padėtų rasti darbą.

Akivaizdu, kad dabartinė savanoriško migrantų priėmimo sistema kai kuriose valstybėse narėse neveikia. Siekiant spręsti su migracija susijusius klausimus taip, kad būtų gerbiamos žmogaus teisės, reikia didesnio Europos solidarumo ir sanglaudos.

³² Vokietijos ir Turkijos mokyklų mainų programa, <https://www.bosch-stiftung.de/en/project/german-turkish-school-exchange-program> (Jungtasi 2018 m. liepos mėn.)

2019 M. EUROPOS PARLAMENTO RINKIMAI. JAUNIMO DALYVAVIMAS IR BALSAVIMAS

2019 m. Europos Parlamento rinkimai bus lemiamas momentas naujausių laikų ES istorijoje. Nagrinėdami skaičius pastebime, kad rinkėjų dalyvavimas gerokai sumažėjo³³.

Šią tendenciją reikia nukreipti priešinga kryptimi. Nebalsuodami žmonės rodo mažą susidomėjimą Europos politika, o tai kenkia viso projekto demokratiškam autoritetui. Tarp jaunimo ypač didėja įsitikinimas, kad jų balsas neturi reikšmės.

Jaunimo balsavimo rodiklių didinimas nėra lengva užduotis: jaunimas turi jausti, kad jų balsas yra svarbus ir vertingas. Turime įtikinti jaunimą priimti sprendimą eiti į rinkimus balsavimo dieną ir balsuoti, todėl turime užtikrinti, kad balsavimas būtų lengvesnis ir labiau prieinamas. ES privalo pripažinti informuotumo problemą ir su ja kovoti.

47. SKATINTI JAUNUS ŽMONES BŪTI KANDIDATAIS RINKIMUOSE

Tristan

Jei norime, kad ES taptų jaunatviškesnė ir gyvybingesnė, kodėl nepaskatinus jaunimo kandidatuoti rinkimuose?

Menkas dalyvavimas dažnai yra simptomas, o ne priežastis. Kai kurie EP nariai tikisi būti išrinkti šeštajai kadencijai – taip sukuriamas pasenusios, nuo realybės atitrūkusios ES, kuri iš esmės nėra reprezentatyvi ją išrinkusios visuomenės, ypač jaunimo, atžvilgiu, įvaizdis.

Su šia problema būtų galima kovoti skatinant frakcijas šiuo tikslu nustatyti kvotas jaunesniems kandidatams. Be to, Europos Parlamentas galėtų sukurti specialų komitetą, kurio veikla būtų orientuota į jaunus piliečius ir ES ateitį. Jaunimas nori matyti ES, kuri rodo, kad jie jai rūpi.

Ši mintis taip pat buvo išsakyta per 2016 m. Europos jaunimo renginį, ir iš to matyti, kad šią galimybę jaunimas vis dar vertina kaip sprendimo būdą, kurį reikia tinkamai išnagrinėti.

49. PRADĖTI RENGTI METINĘ ES VADOVŲ IR JAUNIMO KLAUSIMŲ IR ATSAKYMŲ SESIJĄ

Valerie

Mano pasiūlymas, siekiant didesnio jaunimo ir politikų įsitraukimo, būtų susijęs su metinės klausimų ir atsakymų sesijos, kurioje dalyvautų Europos Parlamento, Komisijos ir Tarybos vadovai, sukūrimu ir kuri būtų tiesiogiai transliuojama pasitelkiant įvairias socialinės žiniasklaidos priemones, pavyzdžiui, „Facebook Live“. Klausimus galėtų pateikti jaunimas iš visos Europos, o juos ES vadovams užduotų atrinkta jaunų žmonių grupė.

Po neseniai vykusio Marko Zuckerbergo klausymų Europos Parlamente, ši institucija susilaukė daug dėmesio. Jeigu apie šiuos įvykius būtų geriau informuojama socialinėje žiniasklaidoje, būtų įmanoma pasiekti naujas auditorijas. Nėra taip, kad jaunimas neįsitraukia šiaip sau, mums tereikia suteikti galimybių išreikšti savo nuomones!

Tai padėtų didinti informuotumą apie ES institucijas ir suteiktų platesnes prieigos galimybes, taip pat parodytų, kad ES rūpi jaunimo nuomonė. Šis renginys gali būti rengiamas net su jaunimo organizacijomis, siekiant užtikrinti, kad tai būtų į jaunimą orientuotas renginys, grindžiamas principu „iš viršaus į apačią“.

48. INFORMUOTI JAUNIMĄ APIE BALSAVIMĄ PASITELKUS SOCIALINIUS TINKLUS

Giulia

Mano sumanymas būtų panaudoti socialinės žiniasklaidos platformas, siekiant informuoti jaunimą apie tai, kodėl svarbu balsuoti, kaip jie gali užsiregistruoti ir kur gali balsuoti.

Tradicinės reklamos priemonės, pavyzdžiui, stendai, televizijos ir radijo reklamos nėra veiksmingos tarp jaunimo. Iš „Reuters“ žurnalistikos tyrimų instituto atlikto tyrimo matyti, kad 51 proc. žmonių turi internetinę prieigą prie socialinės žiniasklaidos kaip naujienų šaltinio³⁴, kurį kontroliuoja konkreti atgarsių erdvė. Labiau tikėtina, kad į politiką įsitraukęs asmuo savo socialinės žiniasklaidos kanaluose pamatys politinius raginimus imtis veiksmų³⁵.

Vienas iš būdų ginčyti šią nuostatą – sukurti ad hoc socialinės žiniasklaidos kampanijas „Facebook“, „Twitter“, „Instagram“ ir „Snapchat“ paskyroje. Tai būtų galima padaryti įtraukiant įvairias frakcijas, siekiant pasinaudoti jų tinklais ir pasidalyti bendra žinute, kurioje pabrėžiama jaunosios kartos atstovų balsavimo svarba.

³³ Statista, Voter turnout in the European Parliament Elections in the European Union (EU) from 1979 to 2014, <https://www.statista.com/statistics/300427/eu-parliament-turnout-for-the-european-elections/> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

³⁴ Reuters Institute Oxford University, Digital News Report 2017, https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/Digital%20News%20Report%202017%20web_0.pdf p. 10 (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

³⁵ BBC, Social media 'outstrips TV' as news source for young people, <https://www.bbc.com/news/uk-36528256> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

50. NUSTATYTI BENDRĄ KANDIDATAVIMO RINKIMUOSE AMŽIAUS CENZĄ

Sam

ES turėtų nustatyti bendrą amžių, kurio sulaukęs Europos jaunimas galėtų kandidatuoti Europos Parlamento rinkimuose. Tai taip pat galėtų turėti įtakos nacionaliniams rinkimams, kuriuose galiausiai gali pradėti plisti pokyčiai.

Jaunimas nesistengia įsitraukti į politiką iš dalies dėl to, kad jie retai mato, kad jų kolegos ar panašaus amžiaus politikai būtų išrinkti atstovais. Viena problema yra ta, kad visoje ES nėra bendro kandidatavimo į renkamas pareigas amžiaus cenzas. Nors kai kuriose šalyse į parlamentą galima kandidatuoti nuo 18 metų, kitose ši amžiaus riba siekia 24 metus.

ES nariai ir ES institucijos turėtų paskatinti valstybes nares atlikti būtinus pokyčius siekiant suteikti galių jaunimui.

³⁶ Europos Taryba, Report for the Council of Europe E-Voting in the 2005 local elections in Estonia, https://www.coe.int/t/dgap/goodgovernance/Activities/E-voting/CoE_Studies/FinalReportCOE_EvotingEstonia2005_en.asp (jungtasi 2018 m. liepos mėn.).

³⁷ What Scotland Thinks, So how many 16 and 17 year olds voted?, <http://blog.whatscotlandthinks.org/2014/12/many-16-17-year-olds-voted/> (jungtasi 2018 m. liepos mėn.).

51. TOBULINTI E. BALSAVIMĄ SIEKIANČIŲ DALYVAVIMĄ

Richard

Turėtume nustatyti ES masto e. balsavimo sistemą ir taip užtikrinti, kad balsavimas Europos Parlamento rinkimuose būtų kuo lengvesnis ir kuo labiau prieinamas.

Aukštas nedalyvavimo rinkimuose rodiklis dažnai reiškia didėjančią balsuotojų nusivylimą politika. Perpildytos arba sunkiai pasiekiamos balsavimo vietos gali atbaidyti balsuotojus, kurie, užuot laukę ilgose eilėse arba keliavę didelių atstumų, kad pareikštų savo balsą, nusprendžia nedalyvauti balsavime.

Vertingų pamokų galime pasimokyti iš Estijos, kuri yra IT technologijų ir interneto naudojimo privačiame ir viešajame sektoriuje pirmūnė. Estija yra vienintelė Europos šalis, kurioje prieiga prie interneto teisės aktuose įtvirtinta kaip socialinė teisė. Daugiau nei 54 proc. gyventojų yra interneto naudotojai, 34 proc. namų ūkių namuose turi kompiuterį ir 82 proc. namų ūkių kompiuterių yra prisijungę prie interneto³⁶.

E. balsavimas Estijoje naudojamas įvairiuose rinkimuose ir dalyvavimas juose šiek tiek suaktyvėjo. Nepaisant bet kokių teisinių kliūčių, šis metodas gali būti taikomas siekiant spręsti jaunimo dalyvavimo Europos mastu rengiamuose rinkimuose problemą.

Panašiai kaip ir galimybių jaunimui kandidatuoti rinkimuose sudarymas, e. balsavimo klausimas taip pat buvo aktuali tema 2016 m., o tai rodo, kad jaunimas mano, jog tai yra svarbus klausimas, kuriam reikia skirti daugiau dėmesio.

52. RINKĖJŲ EUROPOS PARLAMENTO RINKIMUOSE AMŽIAUS CENZAS – 16 METŲ

Ella

We should consider lowering the voting age to 16 for the European elections. Also, this could be linked to more intense political švietimas in schools. If young people were taught about the importance of voting and soon after have the opportunity to practice that right, it may lead to a higher turnout.

Precedents for this approach exist. In the 2014 Scottish Independence referendum, the voting franchise was extended to 16 year olds on a one-off basis as the vote would likely affect the rest of their lives.

Young voters didn't disappoint, with studies suggesting 75% of 16 and 17 year olds turned out to vote, higher than 18-24 and 25-34 year olds³⁷.

53. PASINAUDOTI ĮMONĖMIS IR PROGRAMĖLĖMIS SIEKiant SKLEISTI ŽINIĄ APIE BALSAVIMĄ

Kenny

ES turėtų derinti kampanijas su privačiomis įmonėmis, kad politika taptų patrauklesnė. Pavyzdžiui, per 2017 m. rinkimus Jungtinėje Karalystėje „Uber“ įmonė siuntė pranešimus, kurioje buvo pateikiama žinutė „Nebūkite tik keleivis savo gyvenime. Balsuokite dabar.“³⁸

Dauguma žmonių nežino apie balsavimo procedūras arba nusprendžia apskritai nesikišti į politiką. Paprastų priminimų gavimas dažnai naudojamoje programėlėje konkrečią dieną, galėtų pakeisti rinkėjų dalyvavimo rodiklius.

Europos Parlamentas turi unikalią galimybę pasinaudoti savo reputacija ir pradėti su organizacijomis diskusijas rinkėjų skatinimo klausimais. Skatinant bendradarbiavimu pagrįstą požiūrį į rinkimus, balsavimo veiksmas tampa tikra visuomenine, o ne pavieniui vykdoma veikla.

³⁸ Birmingham Live, Local elections 2018: Uber offering free rides to ensure wheelchair users can vote, <https://www.birminghammail.co.uk/news/midlands-news/local-elections-2018-uber-offering-14604401>, <https://en.annahar.com/article/799240-elections-2018-uber-announces-election-day-promo-code> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

PASIKALBĖKIME

Ką politiniai lyderiai gali padaryti, kad paskatintų jaunimą įsitraukti į rinkimus ir juose dalyvauti?

Kalbėdama apie EP rinkimus, manau, kad konkrečiai dėl to, jog jaunimo dalyvavimas rinkimuose yra ne toks aktyvus, pats jaunimas turi rasti motyvacijos savyje. Šiuo metu tarp daugumos jaunų žmonių vyrauja požiūris į ES institucijas, kad jie nenori paklusti Briuselio įsakymams. Savo šalyje (Airijoje) po paskelbtų kelių referendumų rezultatų mačiau, kaip kuriasi dideli tinklai, kuriuose bendradarbiaujama, teikiama tarpusavio parama ir daromi pokyčiai. Dabar, kitaip nei anksčiau, milžiniškas airių skaičius yra užsiregistravę rinkėjais ir taip yra ne todėl, kad jiems tai padaryti liepė jų tėvai, bet todėl, kad taip pasakė jų bendraamžiai.

Turiu penkis vaikus ir viena iš mano dukterų padėjo jaunesniajai dukteriai užsiregistruoti ir net nuėjo su ja į vietos policijos nuovadą, kad gautų atspaudą; taigi, ne aš visa tai padariau. Tai buvo jaunimo tarpusavio pagalbos atvejis. Tačiau akivaizdu, kad vyriausybės gali padidinti informuotumą apie EP rinkimus ir atkreipti dėmesį į jų svarbą. Prieš daug metų jos to nepadarė ir žmonės į balsavimo vietas ėjo tik tam, kad skeltų antausį savo pačių vyriausybei; joms tai nerūpėjo. Tačiau pastaraisiais metais EP įgijo daug daugiau galių: jis leidžia teisės aktus kartu su valstybėmis narėmis ir renka Europos Komisijos pirmininką. Šią parlamento kadenciją sudaro kairieji, dešinieji, centro kairieji, centro dešinieji ir būtent tokia ateitis laukia Europos. Šią žinią turi perduoti pačios vyriausybės arba pilietinės visuomenės subjektai, tačiau, manau, kad daug veiksmingiau, kai tai daro ir bendradarbiauja pats jaunimas.

Emily O'Reilly,
Europos ombudsmenė

ĮSITRAUKIMAS IR PILIETYBĖ

Vertybės yra vienas pagrindinių Europos Sąjungos ramsčių, kuris suvienija Europos piliečius visame žemyne. Svarbu atsižvelgti į tai, kad dauguma ES narių puoselėja skirtingą kultūrą, kalba skirtingomis kalbomis ir nevienodai išgyveno istorinius įvykius, pavyzdžiui, Antrąjį pasaulinį karą. Dabar jie visi sudaro Europos visuomenę. ES atkreipia dėmesį į Pagrindinių teisių chartijoje nustatytas šešias vertybes, kurias valstybės narės turi gerbti ir taikyti: pagarba žmogaus orumui, laisvė, lygybė, solidarumas, piliečių teisės ir teisingumas.

Šios vertybės yra sudedamoji europietiško dalis ir sudaro europiečio identiteto pagrindą. Jei nepaisytume šių vertybių, tai reikštų, kad nūsiskame nuo pagrindinių Europos principų.

Prasidėjus pabėgėlių krizei, integracija tapo pagrindiniu mūsų visuomenės iššūkiu. Tema tapo labai aštri ir supriešino piliečius visoje Europoje; dauguma pritarė pabėgėlių integracijai, o kiti rėmė sienų uždarymą.

Būti Europos piliečiu reiškia dalyvauti. Gali būti sudėtinga aprašyti, ką reiškia būti europiečiu, tačiau pirmas esminis žingsnis – tai Europos vertybių laikymasis.

54. SUSIETI EUROPOS IR NACIONALINES PLATFORMAS SIEKiant SKATINTI ĮSITRAUKIMĄ

Jan

Europos Parlamento frakcijos turėtų glaudžiau bendradarbiauti su savo nacionalinėmis politinėmis partijomis ir suderinti idėjas – į šią bendradarbiavimo veiklą taip pat turėtų įsitraukti žmonės iš skirtingų bendruomenių, siekiant suformuoti eilinių piliečių požiūrį į Europos politiką. Politikai turi rengti savo rinkiminėse apygardose renginius ir stiprinti ES ir Europos piliečių ryšį.

Europos Sąjunga turi priversti žmones suprasti, kad ji yra svarbi kiekvienam. Tik parodant ES svarbą, žmonės ims rimtai vertinti Sąjungą ir jos institucijas ir pradės su jomis bendrauti. Dabar atrodo, kad ES yra nutolusi nuo piliečių, todėl dauguma žmonių mano, kad ES nespėdžia jiems rūpimų klausimų.

Mums reikalingos decentralizuotos, vietos politinės partijos, kurios perduotų nacionalinius rūpimus klausimus Europos Parlamento frakcijoms, kad jos galėtų parengti tikrą europinę politiką, kurioje būtų paisoma šios nuomonių įvairovės.

55. KURTI EUROPOS PILIEČIŲ INICIATYVĄ

Andreas

Žmonės dažnai mano, kad jų balsas iš tikrųjų neturi reikšmės. Tai yra viena pagrindinių priežasčių, dėl kurių jaunimas per ES rinkimus atsuka savo nugaras.

Todėl siekdami pašalinti šį demokratijos trūkumą, turime nustatyti tiesioginės demokratijos mechanizmus. Konkrečiau, pirmiausia turėtume pradėti nuo esamo mechanizmo, pavyzdžiui, Europos piliečių iniciatyvos, ir ją pagerinti nustatant, kad ji būtų teisiškai privaloma ES. Šveicarijos referendumo mechanizmas, veikiantis panašia tvarka, būtų geras modelis. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turėtų turėti teisminius įgaliojimus, kad galėtų užtikrinti procedūros teisėtumą. Sprendžiant pagrindinius klausimus, susijusius su ES, turi būti galimybė surengti Europos referendumą šiuo tikslu taikant Europos piliečių iniciatyvos procesą.

Tikroji demokratijos reikšmė slypi žmonių (liaudies) valioje. Todėl, manau, kad jeigu gerbsime žmonių valią, žmonės gerbs politinę sąjungą. Tik tokiomis sąlygomis Europos Sąjungos piliečiai iš tikrųjų pradės rūpintis bendrais Europos reikalais.

56. SKATINTI MOKYTI KLASIKINIŲ KALBŲ IR EUROPOS ISTORIJOS

Andrea

Mano pasiūlymas būtų skatinti klasikinių kalbų, pavyzdžiui, graikų ir lotynų, ir istorijos mokymą, taip daugiau žmonių įtraukiant į Europos istoriją.

Girdime nemažai istorijų apie tai, kas mus, kaip europiečius, vienija, taip pat apie tai, kaip turime kurti Europos identitetą, tačiau šios klasikinės kalbos, kurios stipriai prisidėjo formuojant vertybes, kurias šiandien puoselėjame Europoje, dažnai apibūdinamos kaip mirusios kalbos.

ES galėtų ieškoti paramos tokių kalbų ir istorijos mokymui užklasines jaunimo grupėse ir galbūt remti viešus renginius, susijusius su šiomis temomis, galinčiomis pritraukti visos Europos jaunimo dėmesį.

57. SUKURTI PLATFORMĄ KVALIFIKUOTIEMS PABĖGĖLIAMS, KURI PADĖTŲ JUOS ĮDARBINTI ŠVIETIMO SEKTORIJE

Guillemette

ES turėtų stengtis profesinę kvalifikaciją turinčius pabėgėlius susieti su švietimo sektoriumi siekiant nukreipti kvalifikuotus asmenis į pabėgėlius priimančias organizacijas.

Dabar „Science4refugees“ veikia kaip galimybė nukreipti mokslinį išsilavinimą turinčius pabėgėlius į organizacijas, kurioms reikalingi nauji darbuotojai. Tai daroma per portalą EURAXESS, kuriame teikiamos informavimo ir paramos paslaugos tyrėjams, kurie nori tęsti savo karjerą Europoje.

Šis požiūris galėtų būti pritaikytas švietimo sektoriuje, užpildyti spragas įvairiose mokymo ir tyrimo institucijose, įskaitant mokyklas, universitetus ir net įmones.

PASIKALBĖKIME

Kokia jūsų patirtis dalyvaujant EYE?

CHRISTIANA: Įsitraukę į EYE ir dalyvaudami Parlamento veikloje mokiniai įgijo daugiau pasitikėjimo, be to, jie gavo nemažai naudos susitikdami ir bendraudami su naujais žmonėmis iš visos Europos. Jie dirbo kaip komanda atlikdami užduotis, kurioms rengėsi keletą mėnesių. Mokiniai norėjo pasidalyti vieningumo idėja, nes tik būdami vieningi galime išspręsti savo problemas. Vidutinis mokinių amžius yra 16–17 metų. Jie dalinosi savo energija su žmonėmis, kurie stebėjo jų dalyvavimą EYE.

SIMONA: Dalyvavome Europos lygmens veikloje ir tai yra labai svarbus dalykas. Man labiausiai patiko patekti į plenarinių posėdžių salę, susitikti su žmonėmis iš skirtingų šalių ir susipažinti su įvairia kultūra. Ši patirtis paliko man didelį įspūdį ir padidino supratimą apie Europą.

MARY: Kiekvienas EYE dalyvis spindėjo nuostabią energiją. Šia patirtimi pasidalyčiau su savo draugais namuose ir paskatinsiu juos atvykti ir dalyvauti kitame EYE. Čia sužinojau, kad būdami vieningi galime sukurti kažką labai gražaus.

MARINOS: Dalyvavimas EYE buvo mano pirma išvyka iš Kipro ir aš mėgavausi kiekviena akimirka. Strasbūras yra nuostabi vieta ir, nuo tada, kai išlipau iš lėktuvo, man iš tikrųjų patiko viskas. Savo draugams perduosiu, kad puiku būti Europos dalimi, nes joje tiek daug įvairių kultūrų, skirtingų patiekalų, kalbų ir gyvenimo būdo rūšių. Ši įvairovė mums parodo, kad viltis Europoje tebėra gyva.

Christiana Petraki,

Kipro Polio Chrisochos licėjaus ir techninės mokyklos mokytoja ir jos mokiniai (Simona Bortea, Mary Fournidou ir Marinos)

58. PILIETINIO UGDYMO PAMOKOSE PRADĖTI MOKYTI POLITIKOS

Per praktinį seminarą išgirsta idėja

Mano pasiūlymas – pradėti politinį ugdymą visose ES mokyklose. Nepaisant to, kad švietimas nėra Europos Sąjungos kompetencijos sritis, ES turėtų daryti spaudimą valstybėms narėms, kad jos pagerintų politinį švietimą. Į mokymo programas galima įtraukti naują dalyką, kuris būtų pagrįstas Europos Sąjungos politika, istorija ir pastangomis.

Mokyklose labai trūksta politinio švietimo; jaunimas gauna per mažai politinių žinių ir švietimo sistemose šią spragą reikia ištaisyti, kad studentai suprastų sudėtingą Europos Sąjungos santvarką ir kaip ji prisidėjo prie jų geresnio gyvenimo.

Tai galima pasiekti užmezgant partnerystes su laikraščių leidyklomis ir kitomis žurnalistikos priemonėmis. Pavyzdžiui, suteikiant nemokamą prieigą prie internetinio laikraščio mokykloms, kuriose vyksta politinio švietimo pamokos.

60. SUKURTI JUDŽIŲ MOKYKLŲ DIREKTORIŲ INICIATYVĄ

John

ES galėtų apsvastyti galimybę skatinti ir koordinuoti judžių mokyklų direktorių iniciatyvą, kurią įgyvendinant direktoriai bendradarbiautų su vyriausybėmis, mokyklomis ir vietos suinteresuotaisiais subjektais visoje ES. Ši iniciatyva su savo naujais dalyviais suteiktų naujų idėjų, nes direktoriai organizuotų praktinius seminarus ir apskritojo stalo diskusijas. Praktiniai seminarai būtų skirti išsamioms, į Europos ateitį orientuotoms jaunimo lyderių, studentų, vadovų ir verslininkų diskusijoms. Šioms diskusijoms galėtų vadovauti EP nariai, Europos ir užsienio ekspertai arba nuomonių formuotojai.

Judūs mokyklų vadovai galėtų pasitelkti dalyvių iniciatyvoje nurodytus projektus, kad padidintų politinį dalyvavimą, kuris galėtų apimti dvidešimties projektų parengimą. Šiuose praktiniuose seminaruose dalyvaujantis jaunimas paskui galėtų metus savanoriauti nustatytuose projektuose. Tai galėtų padėti didinti aktyvų pilietiškumą ir įsitraukimą į Europos reikalus.

59. FINANSUOTI JAUNIMO TAPATYBĖS KORTELĘ SIEKIANČIŲ NUOLAIDŲ KULTŪROS OBJEKTUOSE

Per praktinį seminarą išgirsta idėja

ES turėtų remti schemą, pagal kurią 25 metų nesulaukusiam jaunimui būtų išduodama kortelė, kurią turėdami jauni žmonės galėtų gauti nuolaidų į tam tikras kultūrines vietas, pavyzdžiui, muziejus, bibliotekas ir teatrus.

Naujausias sprendimas sukurti „Interrail“ kortelės daugumai jaunų europiečių buvo palankiai sutiktas, tačiau reikėtų daugiau panašių iniciatyvų. Keliaudami jauni žmonės dažnai nori pamatyti lankomų miestų lankytinas vietas, tačiau pernelyg didelės išlaidos gali tapti kliūtimi.

Finansuojant kortelę, kuria suteikiamos nuolaidos, ES galėtų suteikti jaunimui, kuris nori keliauti ir gauti daugiau to, ką Europa gali pasiūlyti, apčiuopiamą naudą.

JAUNIMO FORUMO KOMENTARAS

KARTU IR ATSKIRAI

Europos ateitis aptariama visose diskusijose ir visada raginama, kad jaunimas atsidurtų mūsų lyderių interesų centre. Ar tai bereikšmiai pareiškimai, ar tikras įsipareigojimas bendradarbiauti su jaunimu kuriant ateities Sąjungą? Norint kurti vieningesnę, klestinčią, demokratišką ir tvarią Europą, kurios pagrindą sudaro žmogaus teisės ir teisinės valstybės principas, būtina, kad jaunimas ir jų organizacijos taptų dialogo ir sprendimų dalimi. Europos jaunimo forumas dirba siekdamas užtikrinti, kad būtų išgirsta milijonų jaunų žmonių nuomonė, siekiant formuoti dabartinę ir ateities Europą.

Dabar Europos Sąjungos ateitis formuojama remiantis dviem procesais, t. y. Jungtinės Karalystės pasitraukimu iš ES ir diskusijomis dėl Europos ateities. Nors dauguma šių procesų pasekmių dar nežinomos, abu procesai ir jų komponentai buvo išsamiai išnagrinėti per renginį „YO!Fest“ ir 2018 m. Europos jaunimo sambūrį.

Abiem procesams bendra tai, kad jie yra susiję su esminiu vaidmeniu, kurį turės atlikti jaunimas, ir dalyvavimo erdve, kurią jiems reikia suteikti. Europos jaunimo forumo ilgalaikė kampanija „#YouthUp Europe“ (Europos atjauninimas) ragina daugiau jaunimo įtraukti į politiką ir atkreipti dėmesį į jaunimo nuomonės svarbą abiejose šiose derybose.

Diskusijose dėl „Brexit'o“ jaunimas yra ir toliau bus labiausiai proeuropietišškai nusiteikusi karta. Jie noriai reiškia savo nuomones, nes dalyvauja tiesioginiuose politiniuose veiksmuose, už kuriuos priima atsakomybę ir susitelkia sprendžiant šį konkretų klausimą. Todėl akivaizdu, kad Jungtinės Karalystės jaunimas privalo užtikrinti, kad jų nuomonė būtų išgirsta per derybas. Jaunimas yra politiškas ir suinteresuotas – jie paprasčiausiai nepritaria struktūroms, kurios, jų manymu, nebuvo veiksmingos. Todėl vertindami jaunimo dalyvavimą privalome žvelgti giliau, o ne vien tik į rinkėjų atėjimą į rinkimus – jaunimo politinio dalyvavimo problema egzistuoja, tačiau ji yra griežtai susijusi tik su institucine politika.

Jaunimas aiškiai pareiškia, kad jų nuomonė prie derybų stalo turi būti išgirsta, kaip tai nurodė Britų jaunimo taryba ir Europos jaunimo forumas. Tikėtina, kad „Brexit'o“ politinės, socialinės ir ekonominės pasekmės ir pasekmės aplinkai pakenks jaunimui, galbūt net labiau nei vyresnio amžiaus kartoms. Kaip pažymėta Europos jaunimo forumo rezoliucijoje dėl jaunimo ir „Brexit'o“ ir kaip nurodė „YO!Fest“ ir EYE 2018 dalyviai, tokie prioritetai kaip teisių apsauga ir jaunimui suteikiama proga pasinaudoti ES siūlomomis galimybėmis, pavyzdžiui, „Erasmus“, turi būti toliau įgyvendinami. Siekiant užtikrinti, kad tai taptų tikrove, jaunimo vaidmuo derybose yra esminis.

„YO!Fest“ ir EYE 2018 dalyviai taip pat atkreipė dėmesį į žmogaus teisių, kurios yra pagrindinis susirūpinimą keliantis klausimas derybose dėl „Brexit'o“, apsaugą ir pažangą. Priklausomai nuo to, kaip Jungtinė Karalystė atsiskirs nuo ES, Jungtinė Karalystė negali išlikti Europos pagrindinių teisių chartijos pasirašančiąja šalimi.

Tačiau Jungtinė Karalystė išlieka Europos žmogaus teisių konvenciją pasirašiusia šalimi ir jos dalyvavimą įgyvendinant šią konvenciją būtina apsaugoti, ir galbūt toliau stiprinti jaunų žmonių teisių apsaugą, kaip nustatyta Europos jaunimo forumo politiniame dokumente dėl lygybės ir nediskriminavimo, be to, šią nuostatą ypač pabrėžė „YO!Fest“ ir EYE 2018 dalyviai. Tai yra antra pagrindinė sritis, kuri bus jaunimo prioritetas per derybas dėl „Brexit'o“.

Antras procesas, žinoma, yra derybos dėl Europos ateities. Nors jaunimo nuomonė diskusijose dėl „Brexit'o“ yra labai svarbi, demokratinio dalyvavimo esmė ir klausimas, kaip Europos Sąjunga turėtų į savo struktūrą integruoti naujas formas, yra glaudžiai susijęs su diskusijomis dėl Europos ateities.

Pagrindinė šių diskusijų tema yra demokratija. Žinoma, demokratija negali egzistuoti be reikšmingo visų visuomenės grupių dalyvavimo. Visų pirma šiais laikais jaunimas politinį dalyvavimą vertina ne tik kaip balsavimą, bet ir kaip apimančią daugybę alternatyvių dalyvavimo formų, pavyzdžiui, protestai ir apklausos: kintančios demokratijos formos. Visų pirma tai pasakytina apie dabartinę jaunimo kartą: jei nepripažinsime ir neprisitaikysime prie jų kintančių metodų ir įsitikinimų, Europos politinėms institucijoms kils grėsmė vis labiau nutolti ir pasenti. Todėl diskutuodami dėl Europos ateities privalome atsižvelgti į tai, kaip sumažinti jaunimo ir politinių institucijų atotrūkį, kad užtikrintume, kad jų kūrybiškumas ir potencialas būtų naudingas sprendimų priėmimo procesuose.

Tai atspindi daugumoje „YO!Fest“ ir EYE 2018 pasiūlytų idėjų. Dalyviai pasiūlė sumažinti rinkimų teisės amžių iki 16 metų, kaip pasiūlyta 2006 m. įvykusiame Europos jaunimo forumo.

Paiškinėjant, kad rinkimų teisės amžiaus sumažinimas iki 16 m. turi aiškų, teigiamą poveikį jaunimo dalyvavimui ir jaunų žmonių politinėms žinioms. Dauguma šalių, pavyzdžiui, Austrija, Malta ar Estija, jau žengė šį žingsnį. Europos Parlamentas pakartojo šį reikalavimą 2015 m. ir paragino valstybių narių rinkimų įstatymuose sumažinti rinkimų teisės amžių iki 16 metų.

Iš tyrimų matyti, kad tais atvejais, kai jaunimas, kuriam suteikta teisė balsuoti, anksčiau įsitraukia į demokratinį ir pilietinį gyvenimą, jie tai linkę daryti visą likusį savo gyvenimą. Palaikydami šį pasiūlymą, Europos jaunimo forumas ir „YO!Fest“ bei EYE 2018 dalyviai pritaria pilietiniam ugdymui visose mokyklose, kad jauni balsuotojai turėtų žinių tuo atveju, jei norėtų atiduoti savo balsą. Jaunesnis rinkimų teisės amžius, jei jis bus susietas su visapusišku pilietiniu ugdymu, padės daug lengviau išugdyti įprotį balsuoti, kol jauni žmonės dar mokosi mokykloje ir dažnai gyvena namuose, ir pagerins dalyvavimo visą gyvenimą rodiklius. Jei tokio ugdymo nebūtų, 16 ir 17 metų jaunimas į kitas vietas, nacionalinius ar Europos Parlamento rinkimus būtų „įmestas“ nesuteikęs jokių žinių apie sistemą ir jos veikimą. Todėl rinkimų teisės amžiaus sumažinimas iki 16 metų ir pilietinis ugdymas turi veikti kartu, kad sustiprintų demokratiją.

Siūlymai, kaip spręsti demokratijos spragas ir šalinėti jų poveikį jaunimui per „Brexīt'ą“ ir Europos ateities procesus, nėra išsamūs, tačiau „YO!Fest“ ir EYE 2018 diskusijose ir platesnio masto kampanijoje „#YouthUp“ siūlomi konkretūs, prasmingi pokyčiai lemiantys pasiūlymai, kurie gali padėti sugrįžti jaunimui prie rinkimų politikos; per kitų metų Europos Parlamento rinkimų kampaniją jaunimas turi tapti diskusijų varikliu. Sprendimų priėmėjai ir politikos lyderiai privalo išklausti, įsitraukti ir palankiai sutikti didesnius, platesnio masto pokyčius ir vėl priartinti politines institucijas prie jaunesnių piliečių.

4. SAUGU IR PAVOJINGA. Išgyventi neramiais laikais

Europoje taika ir saugumas turi istorinių atgarsių, susijusių su ginklavimosi varžybomis ir konfliktais, baime pagrįsta taika, jėga pagrįstu stabilumu. Šiuolaikiniame kontekste taika ir saugumas pasiekiami per diplomatiją, tarptautinės teisės ir žmogaus teisių chartijos laikymąsi. Tačiau, ar dabartinė saugumo samprata atitinka naujus ateityje numatomus pavojus? Ar mūsų požiūris į saugumą yra pakankamas, kad galėtume suvaldyti dabartinius pavojus?

Siekiant užtikrinti, kad saugumo politika būtų veiksminga reagavimo į technologinę ir visuomeninę pažangą priemonė, įvairioms visuomenės grupėms ir ekspertams reikia skirti daugiau laiko, kad jie galėtų prasmingai įsitraukti į diskusijas. Kadangi jaunimas ateityje bus didžiausia suinteresuotųjų subjektų grupė ir gyventojų dalis, kuri susiduria su kliūtimis įsitraukiant į politinius procesus, juos reikia remti suteikiant prieigą prie platformos, kurioje vyksta šios esminės diskusijos. EYE2018 yra pradinis atskaitos taškas. Jaunimas ilgisi taikos ir saugumo.

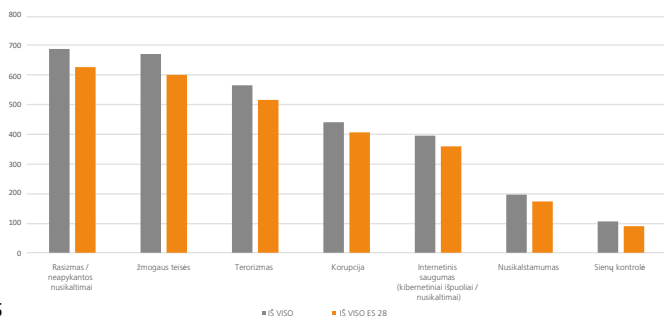
Nors šios nuomonės nebūtinai buvo vieningos, bendros temos buvo akivaizdžios: dalyviai buvo nepatenkinti dėl sumažėjusių jaunimo galimybių politiniame procese ir paragino pradėti judėjimus vardan reformų, taikos ir saugumo. Šį nepasitenkinimą formuoja jaunimo pažeidžiamumas ir dažnas išnaudojimas, be to, daugiau nei 600 000 000 jaunų žmonių visame pasaulyje gyvena ginkluotų konfliktų zonose ir pažeidžiamose teritorijose.

Šių pasiūlymų pagrindą sudarė tvirtas raginimas suteikti jaunimui, kaip demokratijos atstovams, galių, nes mes siekiame taikos, konfliktų prevencijos bei kovojame su marginalizacija.

Dalyvių įvairovė buvo labai didelė, todėl renginyje buvo pateiktos skirtingos įžvalgos, susijusios su saugumu ir pavojumi. Nepaisant prieštarinių pozicijų, esama bendrų nerimą keliančių klausimų, o diskusijų metu dažnai gimdavo bendri praktiniai pasiūlymai dėl sprendimo būdų. Šios įžvalgos ir pasiūlymai sudaro pagrindą kitiems mūsų veiksmams šiais neramiais laikais.

Vis dėlto gvildenant šią temą ypač svarbu išgirsti nuomones, kurių negalėjome išgirsti EYE, ir pripažinti mūsų turimą santykinį saugumą, kuris leido dalyviams būti šiame renginyje ir prisidėti prie šio pranešimo rengimo. Deja, su ES nesusijusios regioninės ir pasaulinės įžvalgos nebuvo pakankamai išklaustos. Tačiau žengdami taikos ir saugumo link privalome įtraukti skirtingą patirtį turinčius dalyvius iš visų žemynų, nes saugumas yra globali problema. Dėl šios priežasties nagrinėjamoje temoje daug dėmesio skiriama viršnacionalinių ir tarptautinių organizacijų pastangoms užtikrinti tarptautinį bendradarbiavimą siekiant taikos ir saugumo, o konkrečiau – ES vaidmens šiuose procesuose.

SAUGU IR PAVOJINGA: SVARBIAUSI KLAUSIMAI, KURIE KYLA JAUNIEMS EUROPIEČIAMS

Instagram: @AndyHendrata

ŽMOGAUS TEISĖS IR TEISINĖ VALSTYBĖ

Žmogaus teisių sutartys ir teisės aktai, kurie yra taikios ir saugios visuomenės garantas, reiškia žmonių saugumą ir vystymąsi visur. Vykdamą veiklą, kurios tikslas – užtikrinti taiką ir saugumą, būtina pripažinti, kad svarbu teikti pirmenybę nuolatinei pagarbai šioms teisėms, šiuo tikslu laikantis dabartinių chartijų, kuriose šios teisės ginamos.

Siekiant šio tikslo, grėsmės saugumui ir saugai reikia vertinti per pažeidžiamų teisių prizmę. Taip bus atkreiptas dėmesys į valstybės nefunkcionavimo atvejus, o sprendimų priėmėjai bus paskatinami didžiausią prioritetą skirti saugumo teisėms. Saugumas ir sauga neturi būti vertinami atskirai nuo žmogaus teisių koncepcijos; teisėmis pagrįstas požiūris padeda užtikrinti saugumo įgyvendinimo praktiką ir yra pagrįstas žmogaus teisėmis.

Šios diskusijos grindžiamos teisinėmis prievolėmis asmenų, kurių saugumui ir saugai kyla rizika, atžvilgiu. Todėl šioje potemėje bus kritikuojamas teisinės valstybės principas ir atidžiai nagrinėjama dabartinė saugumo politika. Idėjos taip pat atspindi sprendimo būdus, kaip teisinė valstybė gali būti panaudojama kaip priemonė taikiai ir saugiai visuomenei sukurti.

61. RODYTI PAVYZDĮ ĮGYVENDINANT JAUNIMUI SKIRTĄ JT ST REZOLIUCIJĄ 2250

Per praktinį seminarą išgirsta idėja

Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucija 2250 (JT ST rezoliucija 2250) yra pirmoji rezoliucija, kuria siekiama padidinti jaunimo vaidmenį visuomenėje ir remti jaunus žmones bei jaunimo vadovaujamas organizacijas, kaip svarbius partnerius siekiant spręsti konfliktų ir smurtinio ekstremizmo problemą. Direktyvoje pirmą kartą pripažįstamas jaunimo, taikos ir saugumo ryšys ir suteikiamas impulsas spręsti konfliktus bei kurti taiką vadovaujant jaunimui. Privalome užtikrinti, kad ši rezoliucija būtų įgyvendinta sklandžiai. Todėl jaunimas ragina Europos Sąjungą atlikti svarbų lyderės vaidmenį įgyvendinant JT ST rezoliuciją 2250.

Siekiant veiksmingai integruoti šią sistemą, kuri paskui turėtų būti integruota į bendradarbiavimo su visais visų lygmenų suinteresuotaisiais subjektais struktūrą, būtina sukurti nacionalinius įgyvendinimo planus. ES šalis turėtų suformuoti bendrą šios rezoliucijos įgyvendinimo stebėsenos ir vertinimo sistemą, kurioje būtų taikomi vidaus ES rodikliai, susiję su ataskaitų teikimu, ir vidaus stebėsenos mechanizmai. Be to, ši rezoliucija turėtų būti įgyvendinama bendradarbiaujant tiek pat, kiek Europos Tarybos valstybės įrodė gebančios bendradarbiauti.

Turi būti užtikrinamas tarpžinybinių departamentų požiūris į šios rezoliucijos įgyvendinimą, o bendradarbiavimas turėtų būti skatinamas regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis. Taikant tokį požiūrį būtina palengvinti bendras pilietinės visuomenės organizacijų ir valstybės pastangas, kartu užtikrinant prasmingą pilietinės visuomenės įsitraukimą. Kad jaunimo organizacijos būtų lygiavertės šio proceso partnerės ir prisidėtų savo konkrecia kompetencija, joms reikia Europos Sąjungos finansavimo ir paramos, kad jos galėtų išnaudoti savo gebėjimą dirbti pagal šią sistemą.

62. PIRMENYBĖ ŽMOGAUS TEISĖMS PREKYBOS SUSITARIMUOSE

Joanna

ES, pritraukdama tarptautines investicijas ir sudarydama prekybos susitarimus, turi pradėti daugiausia dėmesio skirti žmogaus teisėms.

Pagal tarptautinę teisę valstybė yra vienintelis dalyvis, atsakingas už žmogaus teisių apsaugą. Demokratinėje visuomenėje viešųjų įgaliojimų įgyvendinimas yra susijęs su pareiga apsaugoti piliečių pagrindines teises. Tačiau reakcija į piktnaudžiavimą žmogaus teisėmis nėra tokia veiksminga, kokia galėtų būti. Tai ypač aišku atsižvelgiant į teisinius mechanizmus, kurie sukuriami siekiant pritraukti valstybinius investuotojus.

Europa reaguoja į pilietinės visuomenės spaudimą ir juda link daugiašalės investicinių ginčų sprendimo teismų sistemos. Klausimai, į kuriuos reikia atsakyti šioje naujoje sistemoje, yra susiję su tuo, ar joje tik bus sudarytos sąlygos investuotojams pareikšti ieškinius valstybėms, kartu trukdant trečiosioms šalims pareikšti ieškinius investuotojams? Ar pagal šią sistemą taip pat bus užtikrinamas žmogaus teisių ir įmonių įsipareigojimų aplinkai vykdymas?

Norime užtikrinti, kad daugiašalė investicinių ginčų sprendimo teismų sistema neatbaidys investuotojų nuo investavimo ES. Tai reiškia, kad ES turėtų būti neutrali ir sąžininga, tačiau derėdamasi šiais klausimais ji taip pat turėtų ginti žmogaus teises.

ES, pritraukdama tarptautines investicijas ir sudarydama prekybos susitarimus, turi pradėti daugiausia dėmesio skirti žmogaus teisėms.

Pagal tarptautinę teisę valstybė yra vienintelis dalyvis, atsakingas už žmogaus teisių apsaugą. Demokratinėje visuomenėje viešųjų įgaliojimų įgyvendinimas yra susijęs su pareiga apsaugoti piliečių pagrindines teises. Tačiau kartais, kai kalbama apie reagavimą į piktnaudžiavimą žmogaus teisėmis, nacionaliniai teismai dėl įvairių priežasčių yra neveiksmingi, nenuspėjami ir silpni. Tai ypač aišku atsižvelgiant į teisinius mechanizmus, kuriuos sukuria valstybiniai investuotojai ir kurie sukuriami siekiant juos pritraukti. Europa reagavo į pilietinės visuomenės spaudimą ir juda link daugiašalės investicinių ginčų sprendimo teismų sistemos. ES turi užtikrinti, kad šis naujas teismas veiksmingai ir neutraliai apsaugotų investuotojų nuosavybės teises. Tačiau kyla keletas klausimų: ar joje tik bus sudarytos sąlygos investuotojams pareikšti ieškinius valstybėms, kartu trukdant trečiosioms šalims pareikšti ieškinius investuotojams? Ar pagal šią sistemą taip pat bus užtikrinamas žmogaus teisių ir įmonių įsipareigojimų aplinkai vykdymas?

Norime užtikrinti, kad šis teismas neatbaidys investuotojų nuo investavimo ES. Tai reiškia, kad ES turėtų būti neutrali ir sąžininga, tačiau kartu vadovautis teisės aktais, kuriais siekiama apsaugoti investuotojus ir viešuosius interesus.

63. UŽTIKRINTI TEISINGUMĄ EUROPOS MASTU

Nikolaus

Siekiant užtikrinti, kad nacionalinės sienos netaptų kliūtimi kovojant su nusikalstamumu, reikia apsvarstyti naujos sutarties, kuria būtų praplečiama ES kompetencija, galimybę. Pirmas žingsnis būtų visų valstybių narių teisminių sistemų integracija siekiant sukurti ES lygmens jurisdikciją. Naujausia reforma, susijusi su Europos prokuroro vaidmeniu, yra tik pradžia, tačiau galima nuveikti daugiau.

Pagal šią naują sutartį daugiau kompetencijos taip pat gali būti suteikiama Europos išorės veiksmų tarnybai, kad ji primygtinai reikalautų įgyvendinti jos priimamus sprendimus. Dabar EIVT yra ES diplomatinė tarnyba, taip pat atlieka ES užsienio ir gynybos ministerijos vaidmenį. Jeigu EIVT įgis daugiau kompetencijos ir dar labiau įsitrauks bendradarbiaudama su visų šalių užsienio reikalų tarnybomis, ES galėtų įgyti daugiau teisėtumo veikti tarptautinėje arenoje.

65. PAVERTI SOCIALINIUS TINKLUS VIEŠĄJA PASLAUGA*Per praktinį seminarą išgirsta idėja*

Veiksmingas sprendimo būdas, kuriuo siekiama kovoti su privatumo, netinkamų duomenų naudojimo ir demokratinio proceso pažeidimais, būtų susijęs su viešųjų paslaugų, pavyzdžiui, socialinių tinklų, perėmimu iš privačių, pelno siekiančių organizacijų ir jų perdavimu objektyvios ir atskaitingos bendruomenės nuosavybėn.

Jaunam žmogui šiandien, atsižvelgiant į socialinę, profesinę ir praktinę naudą, sudėtinga gyventi be tam tikrų socialinių tinklų. Kitos gyvybiškai svarbios paslaugos, pavyzdžiui, elektros energija, dujos arba internetas, yra reguliuojamos dėl jų esminės reikšmės visuomenei. Dėl šios priežasties socialinių tinklų svetainės turėtų būti peržiūrėtos ir reguliuojamos kaip viešosios paslaugos ir tai turi būti daroma beveik taip pat kaip ir elektronikos prekių ir telefonų srityje.

Paiškęs, kad už socialinių tinklų platformų veikiančios korporacijos nenori prisitaikyti ir nenori užsiimti savireguliacija. Nors socialiniai tinklai nėra tokie svarbūs išgyvenimui kaip įprastos viešosios paslaugos, pavyzdžiui, elektros energija, vanduo ir gamtinės dujos, mes gyvename vis labiau tarpusavyje besijungiančiame pasaulyje ir jaunimo gyvenimas dažnai labai priklauso nuo šių platformų.

64. SUSTABDYTI KAUTYNES SIEKIANČIUS NUTRAUKTI EKSTREMIZMĄ*Per praktinį seminarą išgirsta idėja*

ES turėtų imtis priemonių, kad išvengtų atskirties ir skatintų integraciją, kuri neleistų asmenims perimti ekstremistinių idėjų. Ekstremizmas daro poveikį įvairioms bendruomenėms – imigrantai yra tik viena iš jų – ir dažnai pradeda klestėti bet kuriose atskirtose grupėse, kurias išnaudoja ekstremistai.

Suteikdami finansinę paramą socialinėms grupėms, į kurias susirenka nariai iš bendruomenių, ir nemokamą lavinimą, pavyzdžiui, kalbų kursus, asmenys, kurie priešingu atveju jaustųsi atskirti nuo likusios visuomenės, gali pradėti bendrauti tarpusavyje. Tai padeda suprasti skirtingus požiūrius ir juos gerbti, taip pat sustiprinti priklausymo jausmą.

Manome, kad labai svarbu užtikrinti, kad imigrantų integracija išliktų prioritetine sritimi tuo metu, kai biudžetų padėtis yra įtempta, nes ilgalaikė nauda yra per daug svarbi, kad jos būtų galima nepaisyti.

66. SKATINTI DIDESNĮ KARINĮ BENDRADARBIAVIMĄ

Michel

ES turėtų apsvarstyti galimybę įsteigti Europos saugumo tarybą, kurią sudarytų Europos gynybos ministrai ir kuri galėtų suteikti įgaliojimus panaudoti Europos karines pajėgas.

Europos išorės veiksmų tarnyboje (EIVT) veikia ES diplomatinė tarnyba institucija, kuri sudaro sąlygas EIVT padėti ES vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai. Tačiau bendros užsienio saugumo politikos nėra.

Saugumo taryba ne tik koordinuotų ES užsienio saugumo politiką, ji taip pat pagerintų ES ir kitų pasaulio galingųjų valstybių dialogą, nes supaprastintų sąveiką. Tai turėtų sustiprinti ES kaip vieningo dalyvio šioje srityje įvaizdį, kuris iki šiol buvo apleistas, nes esama geresnio formalaus koordinavimo poreikio.

67. SUKURTI PABĖGĖLIAMS SKIRTUS HUMANITARINIUS KORIDORIUS

Hannah

Įtrauktis ir integracija turi esminę reikšmę kuriant pilietinę visuomenę. Šios sąvokos pastaraisiais metais po to, kai į Europos šalis atvyko daug prieglobsčio prašytojų, tapo dar svarbesnės. Pagrindinė šios diskusijos dalis yra klausimas, kaip finansuoti programas ir remti atvykstančius pabėgėlius.

Humanitarinius koridorius gali koordinuoti pilietinė visuomenė ir valstybės remiama bendruomenė, remdamosi į ES atvykstančių migrantų integracijos paramos tinklu. Tai galėtų apimti tiek su vietos labdaros organizacijomis ir bendruomenėmis dirbančias NVO, tiek PRM požiūriu pažeidžiamus pabėgėlius. Tuomet šios grupės padėtų prieglobsčio prašytojams ir pažeidžiamiems pabėgėliams integruotis į vietos bendruomenes.

Šį projektą galima pritaikyti prie kitų Europos šalių, nes tai yra privačių pilietinės visuomenės organizacijų ir valstybių narių vyriausybės partnerystė. ES galėtų atlikti vaidmenį išskirdama Europos pilietinės visuomenės organizacijas Europoje, kurios yra suinteresuotos dalyvauti, ir paskatinti valstybes nares sukurti analogiškus koridorius, taip pat dalytis geriausia praktika.

PASIKALBĖKIME

“

Europos Sąjungoje gyvenantis jaunimas nesusidūrė su ekstremaliais konfliktais ir piktnaudžiavimu žmogaus teisėmis. Ką norėtumėte pasakyti Europos jaunimui, kuris gyvena tvirtos demokratijos šalyse ir ją suvokia kaip duotybę?

Jie yra laimingi, nes neturėjo patirti to, ką patyrė žmonės mano šalyje. Žmogaus teisės ir demokratija yra gyvybiškai svarbios ir jaunimas turi iš visų jėgų stengtis, kad pagerintų padėtį šiose srityse. Ir tai nėra vien europiečių problema. Tai taikoma visam pasauliui. Pasitelkiant ekstremistines pažiūras, galima lengvai apkvailinti jaunimą ir tai yra didžiausias pavojus mūsų ateičiai. Užuo tapę smurto dalimi, jie turėtų susirūpinti žmogaus teisėmis ir agitavimu. Pasitelkiant švietimą, jaunimą reikia informuoti apie žmogaus teises ir demokratijos poreikius. Kartais informavimo šeimose nepakanka norint parodyti jaunimui, koks svarbus yra laisvas balsavimas ir individualios bei kolektyvinės žmogaus teisės. Būtent todėl reikia stiprinti lavinimą. Demokratija turi būti viršesnė ir būtent jaunimas turi turėti apie ją žinių ir ją ginti, kad jos neprarastų.

Lamiya Aji Bashar,
Sacharovo premijos laimėtoja

”

SUKURTI ERDVĘ PILIETINEI VISUOMENEI

Nepriklausoma pilietinė visuomenė turi esminę reikšmę Europos saugumui; erdvė, kurioje bendruomenės gali formuoti politiką nepatirdamos komercinių pelno siekiančių įmonių ar valstybės valdžios institucijų įtakos. Siekiant padėti spręsti su nesaugumu susijusią neteisę, būtina pilietinei visuomenei suteikti galių bendradarbiauti su valdžios institucijomis ir politikos formuotojais vietos, nacionaliniu ir pasauliniu lygmenimis.

Jei pilietinė visuomenė neklestės visais lygmenimis, demokratija susvyruos ir asmenų, kurie susiduria su didžiausiomis kliūtimis priimančiais sprendimus, nuomonė gali likti neišgirsta, o mažumos gali atsidurti pažeidžiamoje padėtyje. Dėl šios priežasties EYE dalyvavę jaunimas paragina apsaugoti įvairią, tvirtą ir nepriklausomą pilietinę visuomenę, nes ji turi itin svarbią reikšmę saugumui ir taikos kūrimui.

Deja, erdvių, kuriose gali reikštis pilietinė visuomenė, mažėjimo reiškinys įgauna pagreitį. Po pastaraisiais metais nustatytų pagreintų griežtų priemonių, daugiau nei šimtas pasaulio šalių priėmė įstatymus, kuriais apribojo pilietinių organizacijų veikimą.

Šie apribojimai – tai autoritarinė reakcija į demokratinius idealus ir šiai pasaulinei tendencijai būtina atsispirti ir ją nukreipti priešinga linkme – atsižvelgiant į demokratijos interesus ir siekiant sukurti saugią aplinką visiems piliečiams.

Dėl silpno tarptautinio atsako į pirmuosius apribojimus režimai vis atviriau ir įžuliau vykdo išpuolius prieš pilietinę visuomenę. ES privalo dabar rodyti pavyzdį ir skatinti pilietinės visuomenės augimą ir įsitraukimą.

68. SUKURTI EUROPOS SKAIDRUMO DUOMENŲ BAZĘ

Florin

Europos Sąjunga privalo imtis veiksmų, kad palengvintų skaidrumo priemonių įgyvendinimą ir padidintų valstybės ir viršvalstybinių veikėjų atskaitomybę asmenims. Vienas iš būdų tai padaryti – sukurti Europos skaidrumo duomenų bazę, kuri padėtų skatinti kokybišką žurnalistiką ir griežtą pilietinę priežiūrą. Tai taip pat galėtų apimti teisės aktą, kuris būtų taikomas visoms valstybėms narėms ir pagal kurį būtų reikalaujama, kad duomenys apie žemės ir įmonių nuosavybę būtų prieinami nemokamai. Tai padės kovoti su korupcija ir populizmu.

Skaidrumas turėtų tapti ES politikos sričių esmine dalimi. Kai kuriose šalyse, pavyzdžiui, Rumunijoje, toks paprastas dalykas kaip valstybėje įregistruotų įmonių sąrašo gavimas reiškia, kad tai pareikalaus nemažai finansinių išteklių. Tai būtų didelė kliūtis daugumai žurnalistų, įskaitant tiriamąją žurnalistiką užsiimančius žurnalistus, bandančius atskleisti korupcijos atvejus, nes jie gali dirbti tik atlikdami atskirus konkrečius tyrimus. Be skaidrumo kenčia atskaitomybė, o korupcija klesti. Duomenų bazė „ProZorro“, kurioje stebimi Ukrainoje rengiami viešieji pirkimai ir kuriai buvo skirtas atviros vyriausybės partnerystės apdovanojimas, galėtų būti tokios Europos lygmens duomenų bazės modelis.

69. APSAUGOTI PRANEŠĖJUS

Coralie

ES turėtų paskatinti valstybes narsiai priimti nacionalinės teisės aktus, kuriais pranešėjai būtų apsaugomi nuo netinkamų sankcijų. Kad atskleistų informaciją, žmonėms, kurie nori atskleisti korupcijos atvejus, reikalingas pasitikėjimas, kuris užtikrinamas teisinėmis apsaugos priemonėmis. Europos Parlamentas turėtų imtis veiksmų, kad suteiktų tokių galių.

Korupcijos suvokimo indeksas, t. y. organizacijos „Transparency International“ skelbiamas metinis valstybių reitingas, parodo, kad kovojant su korupcija vien teisės aktų nepakanka. Kad sudarytume sąlygas korupcijai įveikti, turime sudaryti sąlygas palankiai aplinkai, kuri apimtų spaudos laisvę ir pilietinės visuomenės erdves.

ES turi supaprastinti tvarką, pagal kurią žmonės praneštų apie įtariamus korupcijos veiksmus, apsaugotų pranešėjus nuo keršto ir skatintų teisėsaugos institucijas imtis veiksmų tais atvejais, kai pateikiama patikima informacija. Tai darydama ES pripažintų svarbų vaidmenį, kurį netrukdoma žiniasklaida ir pilietinė visuomenė atliko užtikrinant veiksmingą stebėseną ir tyrimus.

70. MOKYTI POLICIJĄ KOVOTI SU INTERNETINIAIS NEAPYKANTOS NUSIKALTIMAIS

Kelly-Ann

Policiją reikėtų išmokyti didesnio skaitmeninio raštingumo, kad ji ankstyvame etape atpažintų priekabiavimo internete atvejus. Po to reikėtų įgyvendinti prevencines strategijas, pavyzdžiui, priekabiavimą ir nusikaltimus internete įtraukti į teisinius ES dokumentus.

Priekabiavimas internete ir neapykantą moterims kurstanti kalba, visų pirma socialiniuose tinkluose ir kitose internetinėse platformose, yra naujas klausimas, kuris kyla atsižvelgiant į vis labiau skaitmenintą aplinką.

Labiau tikėtina, kad nuo priekabiavimo internete nukentės moterys, o ne vyrai. ES turi imtis veiksmų, įgyvendinti iniciatyvas ir palengvinti diskusijas, susijusias su šios problemos sprendimu. Į mokyklų mokymo programas reikia įtraukti skaitmenį raštingumą, nes švietimo platformos atlieka pagrindinį vaidmenį didinant informuotumą ir platinant prevencijos metodus.

Teisės aktus turėtų parengti pavienės valstybės narės, tačiau galima parengti pasiūlymą, kurį ES valstybės narės galėtų pasirašyti panašiai kaip ir Stambulo konvenciją – Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos bei kovos su juo.

72. INTERNETINĖ TEISIŲ DEKLARACIJA

Per praktinį seminarą išgirsta idėja

Panašiai kaip ir Žmogaus teisių deklaracija, Internetinių teisių deklaracija galėtų tapti saugesnio, įtraukesnio interneto gairėmis.

Dabar internetas valdžios institucijoms yra probleminė sritis, o tai reiškia, kad įprastomis taisyklėmis reguliuojamos labiau tradicinės žiniasklaidos priemonės, kurios turi mažiau įtakos. ES turėtų pasinaudoti savo, kaip liberalių ir demokratinių teisių bastionu, kad paskatintų kurti saugų ir patikimą internetą. Kurdamą internetinių teisių deklaracijos projektą, ES galėtų imtis priemonių, kad suderintų sąjungininkų veiklą ir pradėtų kovą su kibernetiniais antpuoliais ir įtrauktų į ją piliečius, suteikdama jiems teisių, kai jie naudojami internetu.

Praktiniu požiūriu tai galėtų apimti šviesoforo principo sistemos sukūrimą, kurią nepriklausomi analitikai galėtų taikyti, kad įvertintų šaltinių patikimumą ir jiems būtų lengviau nustatyti netikslus arba iš tikrųjų melagingus pranešimus.

Internetas yra galinga priemonė, kuri visuomenei gali turėti teigiamą ir neigiamą poveikį. ES turėtų imtis veiksmų ir užtikrinti, kad būtų gerbiamos individualios teisės.

71. SUKURTI JAUNŲ KANDIDATŲ FONDA

Hannah

ES turėtų sumažinti oficialaus demokratinio dalyvavimo kliūtis, su kuriomis ankstyvoje karjeroje susiduria dauguma jaunų žmonių. Siekiant remti jaunus kandidatus, reikėtų sukurti jaunų kandidatų fondą.

Savo vietos ar nacionaliniuose rinkimuose dalyvauja per mažai jaunų žmonių. Mums reikia daugiau pavyzdinių modelių visais valdymo lygmenimis – pradedant skirtingu išsilavinimu, interesais, gebėjimais ir tapatybe. Priešingu atveju politikai atrodo neprieinami platesniajai visuomenei.

Europoje yra kelios partijos, kurių atstovai baigia savo trečiąjį ar ketvirtąjį dešimtmetį; jos mato jaunų žmonių potencialą. Vis dėlto yra nemažai valstybių narių, kuriose padėtis kitokia, o politinę aplinką formuoja vyresnio amžiaus vyrai. Politinės partijos ir ES privalo pripažinti jaunimo paramą kiekvienoje Europos partijoje ir suteikti finansinę paramą tiems jauniems atstovams, kurie nori dalyvauti Europos Parlamento rinkimuose.

73. PRIVALOMAS MOKYMAS, KAIP SUTEIKTI PIRMĄJĄ PAGALBĄ

Christian

Manau, kad ES turėtų nustatyti privalomą ES standartizuotos pirmosios pagalbos kursą, kuris galėtų tapti antruoju mokymo vairuotojo pažymėjimui gauti etapu.

Dirbu profesionaliu greitosios pagalbos automobilio vairuotoju ir dažnai susiduriu su atvejais, kai asmenys stovi aplink nukentėjusįjį, kuriam reikalinga pirmoji pagalba, ir negali jam padėti. Tam yra įvairių priežasčių, tačiau žinių apie pradinę pagalbą taikymas iki tol, kol atvyks profesionalai, gali sumažinti kritinės padėties rimtumą arba net išgelbėti gyvybes. Jeigu kiekvienas galėtų suteikti pirmąją pagalbą įvykus nelaimingam atsitikimui, keliuose arba kasdienio gyvenimo situacijose būtų mažiau aukų.

Tai būtų galima pasiekti sukuriant Europos judėjimą, kuriuo būtų siekiama remti mokymą apie pirmąją pagalbą mokyklose. EP galėtų paraginti Europos lyderius įtraukti tokius mokymo kursus į savo šalių mokymo programas ir pasiūlyti Europos pirmosios pagalbos standartą.

74. UŽTIKRINTI SKAIDRUMĄ SPORTO SRITYJE

Per praktinį seminarą iškirsta idėja

ES turėtų stengtis padidinti skaidrumą sporto srityje ir išvengti skandalų. Ji tai galėtų padaryti rengdama diskusijas šiuo klausimu ir remdama griežtesnį sportininkų tyrimo reguliavimą, visų pirma, kai jie dalyvauja Europos rengiamose varžybose.

Sportas iš esmės sustiprina mūsų dvasią, skatina draugiškumą, konkurencingumą ir bendrumo jausmą, taip pat moko mus vertybių ir etikos. Taip pat reikėtų surengti atvirą diskusiją, siekiant parodyti sporto korupcijos poveikį visuomenei, taip pat, kaip į ją reaguoti.

Būtų galima sukurti visiems sporto klubams taikomų Europos taisyklių rinkinį ir platformą, kurioje sirgaliai galėtų pranešti apie korupciją, kad valstybinės įstaigos ar žurnalistai galėtų atlikti tolesnį tyrimą. ES turėtų apsvastyti galimybę sukurti visiškai nepriklausomą organizaciją, kurią sudarytų advokatai, policijos pareigūnai ir specialistai iš pilietinės visuomenės, besispecializuojantys kovoje su sporto korupcija ir padedantys atkurti orų ir skaidresnį sportą.

PASIKALBĖKIME

Kokią reikšmę turi ES, kuri taiko demokratijos vertybes ir žmogaus teises, ir kokią tai turi reikšmę platesniame pasaulyje? Ar galite tai jausti savo darbe?

Manau, kad šiandien savo kasdieniame darbe galiu teigti, jog Europos Sąjungoje įgyvendiname labai svarbius projektus. Galiu pateikti du pavyzdžius. Dirbame su ES, kad išlaisvintume vaikus ir moteris iš vietų, kuriose jie gyvena kaip sekso vergai arba apskritai vergai. Taip dirbame su ES, kad apsaugotume vaikus ir moteris. Galime moterims suteikti naują statusą, kuris sudarys joms sąlygas reintegrotis į visuomenę, o vaikai galės lankyti mokyklą arba turės galimybę valgyti normalų maistą. Šiandien esu labai laimingas, nes šie vaikai yra geriausi mokiniai savo regione. Matėme, kad šių vaikų gyvenimas buvo siaubingas, o ES padėjo jiems sukurti naują gyvenimą.

Antras projektas, kurį įgyvendiname bendradarbiaudami su ES, yra susijęs su nukentėjusiais nuo seksualinio išnaudojimo. Šio projekto tikslas – pabrėžti, kad seksualinis išnaudojimas turėtų būti laikomas ne tik fiziniu skausmu, bet ir žmogaus teisių pažeidimu. Taip pat norime, kad nuo seksualinio išnaudojimo nukentėjusios moterys reintegruotųsi į visuomenę ir būtų produktyvios ir nepriklausomos. Norime, kad šis naujas projektas būtų įgyvendinamas ne tik mūsų medicinos centre, bet ir kituose medicinos centruose, kuriuose jį taip pat reikėtų pritaikyti.

Tai du labai ryškūs pavyzdžiai, iš kurių matyti, kad ES gali padėti sukurti praktinį pagrindą siekiant apginti žmogaus ir pažeidžiamų asmenų teises.

Europa dabarturi priimti sprendimus, kurie nulems jos ateitį. Kokią žinutę nusiųstumėte jauniems žmonėms, kurie gyvena tvirtos demokratijos šalyse, tačiau nebalsuoja?

Jeigu leisime kitiems spręsti mūsų problemas nedalyvaudami, tuomet padidės populizmo problema, nes dalis gyventojų negali savęs išreikšti.

Šiandien turime tam skirti dėmesį! Demokratija turi gyvuoti kiekvieną dieną. Ją turime saugoti ir įgyvendinti kiekvieną dieną. Kitaip ji žlugs.

Denis Mukwege,

2014 m. Sacharovo premijos laimėtojas ir fondo „Panzi“ steigėjas,
Kongo Demokratinė Respublika

VALDYTI TECHNOLOGINĘ PAŽANGĄ

Internetas skatina ekonomikos augimą, o skaitmeninė revoliucija davė didžiulę ekonominę naudą ES – padidėjo našumas, padaugėjo inovacijų, suaktyvėjo elektroninių paslaugų teikimas ir elektroninė prekyba. Tačiau kartu su visais šiais ekonominiais galimybėmis teikiama privalumais, internete taip pat kyla vis daugiau grėsmių mūsų gyvenimo būdui.

Pavojai, kurie anksčiau buvo vaizduojami mokslinės fantastikos kūriniuose, dabar yra bauginamai realūs, tačiau dauguma jų dar sunkiai randa kelią į pilietinio dialogo erdvę. Kibernetinėms grėsmėms politikos formuotojai skiria per mažai dėmesio, todėl mūsų visuomenė atsiduria pažeidžiamoje padėtyje. Per EYE buvo aišku, kad dauguma jaunų žmonių reikalauja daugiau švietimo šioje srityje, nes žinios sudaro sąlygas priimti informaciją pagrįstus sprendimus kovojant su technologinės pažangos keliamais pavojais.

Naujų internete kylančių grėsmių, su kuriomis susiduriame, suvokimas turi itin didelę reikšmę, jei norime sukurti reagavimo į jas priemones. ES turi pradėti daug dėmesio skirti IT raštingumui ir kartu išsiaiškinti interneto infrastruktūros poreikius ir pažeidžiamas sritis visoje ES, taip pat atkreipti į tai visų dėmesį. Reikėtų integruoti kibernetinį saugumą, kad suprastume platesnio pobūdžio ir sisteminę kibernetinę riziką ir galėtume nustatyti saugotinas svarbiausias ES paslaugas, turtą ir infrastruktūrą. Mūsų tikslas turėtų būti sukurti veiksmingą kibernetinės rizikos valdymo strategiją ir paspartinti ES šalių bendradarbiavimą siekiant panaudoti bendrus gebėjimus ir nustatyti technologinės plėtros standartus.

75. INTEGRUOTI IR SUDERINTI KIBERNETINĮ SAUGUMĄ

Francesca

ES turėtų suderinti kibernetinio saugumo politiką su savo eksporto strategija ir užsienio reikalų, saugumo ir gynybos politika (PESCO) panašiu lygmeniu, kuris užtikrinamas siekiant prekybos ir vystymosi tikslų. Taigi, kibernetinis saugumas yra ne tik techninė problema, bet veikiau sisteminė riziką saugumui, kuri, kaip pripažįsta ES, yra platesnio pobūdžio. Vienas būdas spręsti šį klausimą – nustatyti svarbiausias paslaugas ir turtą, kurį prašytume apsaugoti. Kitame etape ES šalių būtų reikalaujama glaudžiai bendradarbiauti ir sukurti bendrą pajėgumų tinklą. Šiomis aplinkybėmis galima lengvai ir veiksmingai nustatyti IT produktų standartus.

Būtent todėl turime suderinti ekonominę darbotvarkę (ES bendrosios rinkos strategiją) su kibernetinio saugumo darbotvarkę. Kibernetinio saugumo klausimo negalime spręsti neatsižvelgdami į kitus veiksnius. Vietoje to, plačioji visuomenė turi suprasti, kad interneto apsauga yra ekonominė ir su nacionaliniu saugumu susijusi būtinybė. Svarbu nepamiršti, kad kibernetinė rizika daro poveikį visoms pramonės šakoms ir sektoriams – nuo į sąrašą „Fortune 500“ įtrauktų bendrovių ir mažesnių organizacijų, turinčių ribotus išteklius, iki ES vyriausybės, tarptautinių institucijų ir galiausiai ES piliečių.

76. ŠVIETIMAS KIBERNETINIO SAUGUMO KLAUSIMAIS – STANDARTINĖ PRAKTIKA

Per praktinį seminarą iškirsta idėja

EU Member States must be encouraged to launch cybersecurity awareness programmes from elementary school to university, and invest in cybersecurity research and development (beyond Horizon 2020). It is important to establish a common vocabulary, career progression pathways and support for young people entering this field. Furthermore, launching a broader cybersecurity awareness campaign for the public, beyond the "EU Cybersecurity Awareness Month" would make this an attractive and accessible programme for European citizens to engage with.

There is a widening gap between the demand for cybersecurity talent and the supply of a professional workforce. It is estimated that by 2020, two million more cyber-security jobs will be needed worldwide. Pre-empting this, the EU needs to promote cybersecurity awareness and training.

In addition, more women and minorities need to be encouraged to pursue careers in cyber-security, which is equally important to accessibility.

77. SKATINTI BENDRADARBIAVIMĄ ŽVALGYBOS SRITYJE

Per praktinį seminarą iškirsta idėja

ES turėtų apsvarstyti galimybę, pasinaudodama dabartine struktūra, turinčia didesnius dalijimosi informacija gebėjimus, sukurti savo FTB versiją, kad pagerintų dabartinį Europolo veiklos organizavimą. Tai apimtų reikalavimų laikymosi politiką.

Dabar bendradarbiavimas saugumo srityje iš esmės priklauso nuo informacijos dalijimosi tarp valstybių narių ir, kaip parodė tragiški įvykiai, net ir esant informacijai ne visada imamasi veiksmų. Sukurdama didesnį žvalgybos tarnybų bendradarbiavimą ir darnią Europos įstaigą, ES galėtų imtis konkrečių priemonių, kad surinktų žvalgybos duomenis ir juos apsaugotų. Tai būtų naudinga piliečiams ir sukurtų saugesnę aplinką.

79. INVESTUOTI Į GENŲ KEITIMO TECHNOLOGIJAS

Per praktinį seminarą iškirsta idėja

Būdami kreivės priekyje, galite ją formuoti. Siekdama išvengti protų nutekėjimo į kitas šalis, pavyzdžiui, JAV arba Kiniją, Europos Sąjunga turėtų daug investuoti į genų keitimo technologijas.

Europai ypač puikiai sekasi formuoti puikias mokslinių tyrimų bendruomenes, paprastai per viešąsias institucijas, kurias finansuoja valstybės narės. Be to, tinkamos finansinės investicijos į mokslinius tyrimus ir pramonę yra reikalingos siekiant išlaikyti lyderio poziciją šioje greitai besivystančioje srityje, taip pat jos leistų ES išlaikyti savo derybinę galią nusprendžiant, kaip technologija bus naudojama ir pateikiama piliečiams.

ES turėtų siekti skirti lėšas universitetams, kurie atlieka šios technologijos mokslinius tyrimus ir remia šios rūšies inovacijas ES, taip pat juos remti.

78. SKATINTI ŠVIETIMĄ MOLEKULINĖS IR LĄSTELIŲ BIOLOGIJOS SRITYJE

Per praktinį seminarą iškirsta idėja

Siekiant kuo geriau pasirengti DNR revoliucijai ir rengti pagrįstas etines diskusijas, reikia parengti gyventojus. Kadangi ši tema yra labai opi, be to, skleidžiama daug šališkos informacijos, piliečiai vidurinio lavinimo ar aukštosiose mokyklose turėtų būti tinkamai šviečiami molekulinės ir ląstelių biologijos, taip pat genetikos srityje. Visos šios mokslo sritys yra gana naujos ir greitai žengia į priekį, todėl jų turėtų būti mokoma pagal atnaujintą mokymo programą.

Genų keitimas suteikia neįtikėtinas galimybes medicinoje, žemės ūkyje ir aplinkoje, tačiau taip pat kelia baimes dėl potencialių pavojų. Šią naująją technologiją reikia aptarti oficialiose diskusijose ir atliekant etinį vertinimą. Europoje genų keitimas yra ypač opi tema ir žmonės dažnai painioja kelias koncepcijas, o tai ilguoju laikotarpiu gali būti žalinga.

Laikantis ankstesnio pasiūlymo, mokslininkai arba mokslinių tyrimų institucijos turėtų būti įpareigoti paaiškinti pagrindinei žiniasklaidai, ką jie daro ir kokią poveikį jų darbas turės šiuolaikiniam mokslui, kad būtų išvengta visuomenės neišprusimo. ES gali skatinti šios temos svarbą mokymo programose ir kurti iniciatyvas žinioms skleisti.

80. SUKURTI NEMOKAMĄ ANTIVIRUSINĘ PROGRAMINĘ ĮRANGĄ, KURIA GALĖTŲ NAUDOTIS ES PILIEČIAI

Nikolaos

ES turėtų finansuoti viešajam sektoriui priklausančias įmones, kurios samdo mokslininkus, programuotojus ir programinės įrangos projektuotojus, kad būtų sukurta nemokama antivirusinė programinė įranga, kuri nemokamai būtų platinama visiems Europos piliečiams. Atvirojo kodo produktai naudingi tuo, kad jie sukurti bendradarbiavimo pagrindu ir jais užtikrinamas sistemų patikimumas bei galimybės jas pritaikyti prie naujų grėsmių. Naudodama pačias geriausias priemones, Europa galėtų savo piliečiams teikti svarbias visuomenines paslaugas. Be to, antivirusinės programinės įrangos įsigijimas gali būti brangus ir tai reiškia, kad tam tikros įmonės ir asmenys gali nuspręsti dirbti nenaudodami svarbios antivirusinės programinės įrangos, vadinasi, jų sistemos ir darbuotojai būtų mažiau atsparūs naujoms grėsmėms.

Vienas pagrindinis žingsnis, kurį atlieka dauguma interneto naudotojų, yra antivirusinės programinės įrangos atsisiuntimas į savo prietaisą. Dėl internetinių aferų ir informacijos trūkumo dauguma piliečių, pasirinkdami patikimą ir kokybišką programinę įrangą, kuri juos apsaugos, susiduria su pasiūlymų pertekliumi.

Remiant ir kuriant viešajam sektoriui priklausančią organizaciją, būtų padedama užtikrinti prieinamą demokratiškai skaidrią ir į piliečius orientuotą antivirusinę sistemą, kuri duotų tiesioginę apčiuopiamą naudą Europos piliečių saugumui.

PASIKALBĖKIME

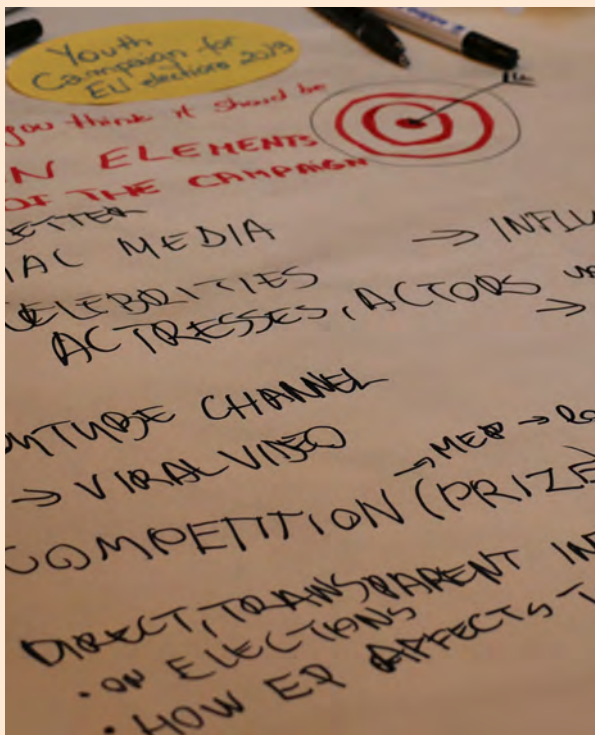

Ką konkrečiai ES gali padaryti, siekdama kovoti su priekabiavimu prie moterų internete?

Vienas mano pasiūlymas būtų oficialiai pripažinti, kad priekabiavimas internete yra piktnaudžiavimo smurtu, su kuriuo susiduria moterys ir mergaitės, forma. Rengiame tokius renginius kaip smurto prieš moteris nušvietimas ir žmogaus teisių diena gruodžio mėn. Akivaizdu, visos smurto prieš moteris formos yra blogas dalykas, tačiau, manau, kad būtų puiku, jeigu visos politinės partijos, visos valstybės narės ir ES institucijos pripažintų, kad priekabiavimas internete yra smurto prieš moteris ir mergaites forma.

Manau, kad antras dalykas, kurį galėtų padaryti ES, yra akivaizdžiai susijęs su tarpvalstybinėmis partnerystėmis. Remdamasis savo asmenine patirtimi, susijusia su priekabiavimu internete, nustačiau, kad dauguma priekabiautojų buvo Amerikoje arba Austrijoje, tačiau Interpolas neturėjo jokių išteklių šiai problemai spręsti, taip pat esu įsitikinusi, kad tos valstybės narės turi informacijos apie vadinamuosius trolius Jungtinėje Karalystėje arba kitur, tad kaipgi mes dalijamės informacija apie nusikaltimus internete?

Seyi Akiwowo,
„Glitch!UK“

JAUNIMO FORUMO KOMENTARAS

SAFE AND DANGEROUS

Saugumas yra pagrindinis daugumai piliečių susirūpinimą keliantis klausimas. Kaip galime suformuoti teigiamą nusiteikimą šiose diskusijose? Visuotinai pripažįstama, kad jaunimas ir jaunimo organizacijos prisideda prie taikesnės ir atsparesnės visuomenės. Europa, kurioje jau keletą dešimtmečių vyrauja taika, gali prisidėti prie to, kad jaunimas taptų sprendimo būdo ašimi. Europos jaunimo forumas pasisako už jaunimą, taiką ir saugumą Europoje ir pasaulyje.

Diskusijos „YO!Fest“ ir 2018 m. Europos jaunimo renginyje buvo nukreiptos į su taika ir saugumu susijusius klausimus ir buvo surengtos atsižvelgiant į Europos Sąjungos (ES) išorės politiką apėmusią krizę.

Pagal dabartinę politinę sistemą, pavyzdžiui, pasaulinę ES užsienio ir saugumo politikos strategiją, remiama visuomenės atsparumo idėja šiuo tikslu tvirčiau dirbant švietimo, kultūros ir jaunimo srityse ir taip siekiant skatinti pliuralizmą, buvimą kartu ir pagarbą, tačiau jauni žmonės išlieka tik gavėjais, ir nėra įtraukiami kaip dalyviai.

Europos konsensusas dėl vystymosi gali būti naudojamas kaip erdvė, kurioje jauni žmonės veikia kaip pokyčių ir vystymosi dalyviai ir taip prisideda prie 2030 m. darbotvarkės, kurioje jaunimas nebevaizduojamas kaip aplinkybių auka.

Nors politinė agitacija, susijusi su prieglobsčiu ir išorės sienų valdymu, tęsiasi ir sukelia baimę viešojoje nuomonėje, naujausiame Europos Komisijos pasiūlyme dėl kitos daugiametės finansinės programos, susijusios su išorės klausimais, jaunimui skiriama mažai dėmesio ir tai iš esmės daroma per „Erasmus“ prizmę. Tačiau naujausi politiniai pokyčiai jaunimo taikos ir saugumo srityje yra teigiami. Tarybos išvados, kuriose valstybėms narėms pateikiamos rekomendacijos, kaip įgyvendinti 2015 m. priimtą Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliuciją dėl jaunimo, taikos ir saugumo, ragina suteikti erdvės jaunimui prisidėti prie konfliktų prevencijos ir sprendimo. Labai svarbu, kad valstybės narės įgyvendintų tokias išvadas ir sukurtų saugią, darnią ir harmoningą visuomenę, o jaunimas taptų esmine taikios Europos dalimi.

„YO!Fest“ ir EYE 2018 diskusijose jaunimui sukurta saugi erdvė burtis ir remtis savo patirtimi, susijusia su taikos kūrimu ir konfliktų prevencija. Jaunimas kėlė klausimus, susijusius su dabartinėmis krizėmis, vadinamąja migrantų krize, kartu aptarė kliūtis, trukdančias jaunimui visiškai integruotis į visuomenę, tokias kaip nesaugios darbo sąlygos, socialinė ir ekonominė nelygybė, švietimo struktūros ir galimybė pasinaudoti teisėmis. Siekiant sukurti įtraukesnę visuomenę, kurioje visi būtų priimami, labai svarbu diskusijas migracijos klausimais atskirti nuo saugumo problemų.

„YO!Fest“ ir EYE 2018 veikloje buvo kvestionuojami stereotipai ir skatinamas tarpkultūrinis dialogas siekiant atkreipti dėmesį į poreikį kurti atsparią visuomenę, kurioje kiekvienas jaunas žmogus galėtų išnaudoti savo potencialą ir visa apimtimi įgyvendinti savo pagrindines teises, taip pat aptartas poreikis padidinti lyčių lygybę ir jaunimo bei jaunų moterų įgalinimą siekiant įvairovės tikslo.

Remdamosi „YO!Fest“ ir EYE 2018 pateiktais pasiūlymais, Europos institucijos ir valstybės narės turėtų dirbti kartu, kad, įtraukdamos kuo daugiau dalyvių, parengtų nacionalines JT Saugumo Tarybos rezoliucijos dėl jaunimo, taikos ir saugumo įgyvendinimo strategijas, kurias rengiant, įgyvendinant ir vertinant dalyvautų jaunimas ir jaunimo organizacijos.

Labai svarbu, kad Europos institucijos užtikrintų, kad įvairios kilmės jaunimas būtų pripažintas ir kad jam būtų suteikta tinkama parama vykdant veiklą, kuria užkertamas kelias smurtiniam elgesiui ir kalboms. Tai turėtų būti užtikrinama numatant programos „Erasmus+“ ir po jos būsiančios programos teikiamą finansavimą.

5. ČIA IR PASAULYJE.

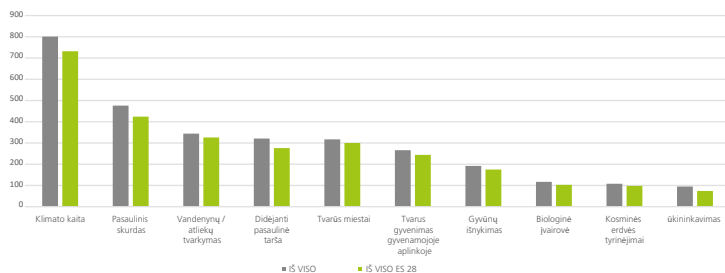
Saugoti savo planetą

Ką gali padaryti Europos Sąjunga, kad apsaugotų mūsų planetą? Būtina skubiai spręsti klimato kaitos problemą, tačiau dauguma žmonių pirmenybės tam dar neteikia. Paskutinė Eurobarometro apklausa parodė, kad, ES piliečių manymu, klimato kaita yra tik septintas pagal svarbą klausimas, su kuriuo dabar susiduria ES, o aplinka ir energijos tiekimas atitinkamai užėmė dešimtą ir vienuoliką vietą³⁹. Tačiau pavojus yra realus ir veiksmų turime imtis dabar, jei norime išvengti mūsų ekosistemos sunaikinimo ir pavojaus pačios žmonijos išlikimui. Tai apima ne tik kovą su klimato kaita, bet ir kelią link tvaresnio, sveiko ir sąžiningo visų gyvenimo būdo, laikantis JT darnaus vystymosi tikslų iki 2030 m.

EYE 2018 darbotvarkėje nustatyta šių tikslų vizija, susijusi su viskuo nuo pasaulinio iki vietos lygmens, nuo Žemės iki kosmoso ir visko, kas egzistuoja tarp jų. Joje aiškiai nustatyta, kad norint išspręsti šias problemas, būtina visų subjektų – pasaulinių organizacijų, Europos institucijų, tautinių valstybių, regionų ir savivaldybių, bendrovių, ūkių, mokslinių tyrimų institutų, mokyklų, NVO ir privačių asmenų – įtrauktis ir dalyvavimas. Jauni dalyviai rimtai priima klimato kaitą ir su aplinka susijusius klausimus; dauguma jau laikosi tvaresnio gyvenimo būdo nei jų tėvai arba nori patys pasikeisti ir pakeisti savo ateities kartas.

ČIA IR PASAULYJE: SVARBIAUSI KLAUSIMAI, KURIE KYLA JAUNIEMS EUROPIEČIAMS

Instagram: @Mikecleggphoto

KLIMATO KAITA IR ŪKININKAI

Klimato kaitos problemos sprendimo būdai yra tokie pat įvairūs kaip ir pati problema. Informuotumo apie problemą didinimas yra pats pirmas žingsnis, tačiau paskui reikėtų imtis konkrečių veiksmų. Lūžio taškas, atrodo, buvo pasiektas tuo metu, kai 195 šaly 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje vykusioje 21-ojoje Klimato kaitos konferencijoje patvirtino Paryžiaus susitarimą. Susitarimas įsigaliojo praėjus mažiau nei vieneriems metams. Valstybės, kurios yra susitarimo šalys, įsipareigojo pačios riboti pasaulinį temperatūros kilimą ne daugiau kaip dviem laipsniais Celsijaus ir, atsižvelgiant į rimtą riziką, artimiausioje ateityje stengtis, kad temperatūra nedidėtų daugiau nei 1,5 laipsnių Celsijaus. Su klimato kaita būtina kovoti dar skubiau dėl besireiškiančių klimato kaitos neigėjų. EYE parodė, kad jaunimas nori, kad jo balsas būtų išgirstas: klimato kaita yra pasaulinis uždavinys, kuris nepaiso valstybės sienų. Teršalai ir kitos pasekmės daro poveikį žmonėms nepaisant to, kur jie yra.

Spaudimas politinėms institucijoms didėja su kiekvienu ištirpusiu poliarinių ledynų viršūnių centimetru. Šioje skiltyje bus pateikta 20 pasiūlymų, kuriuose kalbama apie kosminę erdvę, naujus diplomatinis veiksmus ir moterų įtaką šioje kovoje. Joje aptariamas ūkininkavimas XXI amžiuje ir nauji teisės aktai, kurie galėtų padėti užkirsti kelią ne Europos šalių atogrąžų miškų naikinimui. Nuo 1990 m. ES sugebėjo beveik ketvirtadaliu sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį⁴⁰. Dėl pastarųjų techninių inovacijų suvartojama mažiau energijos, taip pat sumažėjo daug anglies dvideginio išskiriančio kuro naudojimas. Tačiau reikia nuveikti kur kas daugiau. Jaunimas turi išreikšti savo nuomonę, reikalauti imtis konkrečių veiksmų ir pateikti kūrybišką požiūrį bei parodyti, kad turime veikti dabar, kol dar nevėlu.

81. SUKURTI EUROPOS ŽALIOJO STOGO PROGRAMĄ

Pasiūlymas išgirstas grupės susitikime

Mano pasiūlymas ES būtų pradėti kampaniją siekiant skatinti miestuose naudoti ekologiškus stogus. Įgyvendinant šį sumanymą būtų galima dabartinius stogus paversti viešaisiais sodais, taip sudarant sąlygas juos naudoti miesto žemės ūkio reikmėms, arba skatinti projektuojamus kurti erdves ant naujų pastatų, siekiant kuo labiau išnaudoti stogo erdvę.

Europoje yra įvairių dydžių miestų, o didžioji dalis stogų erdves nenaudojama. Tačiau didelę dalį šių erdvių galima panaudoti – Bolonijoje atlikto tyrimo metu nustatyta, kad ant stogų esančiuose soduose galima užauginti tris ketvirtadalius šiame mieste suvartojamų daržovių kiekio, jeigu miesto žemės ūkiui būtų panaudota visas tinkamas plokščių stogų plotas⁴¹.

Be panaudojimo žemės ūkio reikmėms, ant stogų taip pat gali būti auginami komunaliniai sodai, kuriais siekiama pagerinti gyventojų ir biurų darbuotojų gyvenimo kokybę. Tai būtų galima pasiekti remiant kampaniją ir reglamentavimą siekiant daugiau pastatų stogo ploto panaudoti ekologiškiems tikslams.

82. NAUDOTI ŽALIAJĄ DIPLOMATIJĄ SIEKIANČI DERĖTIS DĖL KLIMATO

Pasiūlymas išgirstas grupės susitikime

Kitas pasiūlymas būtų klimato diplomatinės skatinimas. Tai yra tikslingos užsienio politikos forma, kuria trečiųjų šalių vyriausybės ir nevyriausybinius subjektus pasauliniu mastu siekiama įtraukti į kolektyvines pastangas išmesti mažiau teršalų ir remti klimatui atsparų vystymąsi, palaikant kovą su klimato kaita. Šiuo požiūriu siekiama suderinti valstybių interesus kartu pabrėžiant žmonių gerovės, aplinkos būklės ir Žemės planetos išsaugojimo svarbą. Klimato diplomatija turėtų būti įtraukta į Darnaus vystymosi darbotvarkę, siekiant didinti informuotumą politiniu lygmeniu ir pabrėžti būtinybę reaguoti į klimato kaitą kiekvienoje įmanomoje platformoje⁴².

Mąstydami apie su klimato kaita susijusius sprendimo būdus, esame linkę riboti NVO ir aktyvistų darbo apimtį. Tačiau Paryžiaus susitarimas yra aiškus pavyzdys, kad politikai gali imtis svarbių žingsnių, orientuotų į aplinkai palankią politinę sferą. Nepaisant to, jauni žmonės vis dar mano, kad reikia nuveikti daugiau. Viena vertus, reikalaujame daugiau iš savo sprendimų priėmėjų, kita vertus, prašome, kad daugiau jaunimo įsitrauktų ir pradėtų didinti informuotumą bendruomenėse ir aktyvistų grupėse.

Kaip sakė JT generalinio sekretoriaus pasiuntinė jaunimo reikalams Jayathma Vickramanayake: „Jeigu visi diplomatiniai mainai taip pat turėtų tą tikslą – siekti didesnio ekologiškumo, įsivaizduokite, kokią poveikį tai turėtų klimato kaitai“.

⁴⁰ Europos aplinkos agentūra, EU reports lowest greenhouse gas emissions on record, <https://www.eea.europa.eu/media/newsreleases/greenhouse-gas-inventory-report-press-release> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

⁴¹ Europos Komisija, Rooftop gardens could grow three quarters of city's vegetables, http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/rooftop_gardens_could_grow_three_quarters_of_citys_vegetables_409na2_en.pdf (jungtasi 2018 m. liepos mėn.)

⁴² Bendras Užsienio reikalų ir Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetų posėdis, Klimato diplomatija <http://www.europarl.europa.eu/committees/lt/envi/home.html> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.).

83. FEMINIZMO REIKŠMĖ KOVOJANT SU KLIMATO KAITA

Kristy

ES turėtų skatinti išorės ir vidaus priemones, kuriomis moterims suteikiama daugiau galios kilus aplinkos krizėms, pavyzdžiui, pagalbą besivystančioms šalims, kuriuose dominuoja žemės ūkis, tapti mažiau priklausomoms nuo moterų darbo jėgos⁴³. Savo viduje ES taip pat gali užtikrinti, kad moterys būtų tinkamai atstovaujamos ir kad joms šiuo klausimu būtų skirtas vienodas dėmesys, pavyzdžiui, užtikrinant, kad 50 proc. Europos politinių partijų pagrindinių kandidatų būtų moterys.

Remdamiesi JT ataskaita, žinome, kad klimato kaita nėra vien aplinkos krizė; ji dar labiau išryškina nelygybę. Jaunimas kovą su klimato kaita supranta kaip apimančią feminizmą ir tam esama pagrindo: yra įrodymų, iš kurių matyti, kad tikėtinas klimato kaitos poveikis yra didesnis moterims. JT tyrimai parodė, kad apytiksliai 80 proc. dėl klimato kaitos perkeltų asmenų yra moterys⁴⁴. Šis reiškinys yra pasaulinio masto ir dėl jo pasekmių moterims galiausiai tampa sudėtinga atsigausti po katastrofų, kurios sunaikina infrastruktūrą, gyvenimo ir darbo erdves.

Taip pat matome ryšį tarp kartų – moterys rūpinasi savo vaikais, tėvais, vyresnio amžiaus žmonėmis ir tai atspindi jų išlaidose. Jeigu daugiausia dėmesio skirsime klimato teisingumo ir lyčių teisingumo ryšiams, tai gali būti vienas pirmųjų veiksmingų požiūrių ieškant tvaraus, ilgalaikio sprendimo būdo, kuris suteiktų moterims tokias pat ekonomines galias kaip ir vyrams. ES kaip pasaulinė politinė institucija turi pakankamai galios, kad spręstų šį klausimą ir užtikrintų pasaulinį teisingumą.

Neabejotina, kad feminizmas yra svarbi priemonė sprendžiant pasaulinės nelygybės klausimą ir jis turėtų būti naudojamas siekiant sumažinti klimato kaitos pasekmes.

84. REMTI JAUNUOSIUS ŪKININKUS IR NAUJĄSIAS TECHNOLOGIJAS

Pasiūlymas išgirstas grupės susitikime

Siekdama spręsti maisto stygiaus problemą, ES turėtų imtis veiksmų trimis etapais.

Pirma, ūkiams reikėtų suteikti infrastruktūrą, kad jie galėtų naudoti naująsias technologijas ir pagaminti pakankamai maisto Europai. Pagrindinių prietaisų, pavyzdžiui, plačiajuosčio ryšio ir GPS, kurie naudojami javams sodinti, auginti ir derliui nuimti, turėtų būti įdiegti kaimo vietovėse.

Antra, Europos Sąjunga galėtų numatyti paskatas piliečiams, kad jie taptų ūkininkais, pavyzdžiui, sukurti startuolių fondus arba mokėti išmokas jauniems ūkininkams, kurie nori pradėti nuosavą žemės ūkio verslą. Tai padėtų užtikrinti, kad naujosios technologijos būtų įperkamos dideliems ir mažiems ūkiams.

Trečia, naujosios technologijos turėtų būti įtrauktos į žemės ūkio mokymo įstaigų mokymo programą. Tai padėtų didinti informuotumą apie veiksmingas alternatyvas ir suteiktų jauniems ūkininkams reikalingų žinių, reikalingų norint panaudoti tinkamiausias technologijas.

Apskritai Europos ūkininkavimo ir žemės ūkio modelis yra labai veiksmingas ir įvairus. Europa gali pagaminti didelį kiekį maisto gana mažoje teritorijoje. Dėl šios priežasties Europa gali būti pavyzdžiu kitiems pasaulio regionams. Be to, jaunimas yra linkęs manyti, kad ūkis ateityje bus pagrįstas technologijomis, be to, labai įvairus atsižvelgiant į ekologinę gamybą, tvarumą ir gyvūnų gerovę.

⁴³ Pasaulio ūkininkų organizacija, The Role of Rural Women in Agriculture, <http://www.wfo-oma.org/women-in-agriculture/articles/the-role-of-rural-women-in-agriculture.html> (jungtasi 2018 m. liepos mėn.)

⁴⁴ BBC, Climate change impacts women more than men, <https://www.bbc.com/news/science-environment-43294221> (jungtasi 2018 m. liepos mėn.); JT, Women, Gender Equality and Climate Change, http://www.un.org/womenwatch/feature/climate_change/downloads/Women_and_Climate_Change_Factsheet.pdf (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

85. MAŽIAU SUBSIDIJŲ MĖSOS PRAMONEI

Noémie ir Emily

Europa turėtų imtis lyderio vaidmens skatindama augalinę mitybą ir šiuo tikslu žemės ūkio subsidijas perkeldama iš intensyvaus gyvulininkystės sektoriaus ir vaisių ir (arba) daržovių gamybą. Šį žingsnį galima paremti padidinant ES finansavimą moksliniams tyrimams, susijusiems su ekologiniu derlingų augalų auginimu ir nustatant griežtesnes ribas oro, dirvos ir vandens taršai, gyvūnų gerovei ir antibiotikų naudojimui.

Per didelis mėsos vartojimas, kuris nėra tvarus įvairiais požiūriais, yra didelė problema. Žemės ūkis išmeta 10 proc. viso išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ir didelė dalis mūsų pastangų skiriama mėsos gamybai⁴⁵. Žemė vis dažniau naudojama gyvuliams skirtų pašarinams augalams, o ne žmonių vartojimui skirtoms daržovėms auginti. Derliaus tiesioginis vartojimas, užuot panaudojus jį gyvulių pašarui padėtų sumažinti į atmosferą išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir išlaisvinti žemę kitiems tikslams. Be dujų, kurios į orą išmetamos gamybos ūkiuose, gyvūninių atliekų išmetama labai daug ir žemė nespėja jų sugerti, todėl dirvai padaroma neatitaisoma žala. Mėsos vartojimo mažinimas yra vienas iš sprendimo būdų, padedančių sumažinti gyvulininkystę poveikį mūsų aplinkai ir pagaminti daugiau maisto kartu užtikrinant įvairesnę ekosistemą.

Tendencija yra būdinga ne tik Europai, bet ir užsienio valstybėse. Atogrąžų miškams ir kitoms biologine įvairove pasižyminčioms ekosistemoms kenkia mitybos, kurios pagrindą sudaro mėsa, pienas ir soja, kuria šeriami mūsų gyvuliai, pasekmės. Didžioji dalis miškų naikinimo vyksta siekiant išlaikyti gyvulius tropiniuose regionuose. Pavyzdžiui, Amazonijos miškuose 80 proc. išnaikintos miškų žemės buvo paversta gyvulių ganyklomis⁴⁶. Akivaizdu, kad atogrąžų miškai, t. y. viena svarbiausių ekosistemų šioje planetoje, kurie yra saugotini mūsų žalieji plaučiai, yra naikinami.

86. SKATINTI BIOLOGINĘ ĮVAIROVĘ IR AUKŠTESNIUS STANDARTUS ŪKIUOSE LAIKOMIEMS GYVULIAMS

Marlene

ES turėtų nustatyti didesnės biologinės įvairovės taisykles ir taip atgrasyti ūkininkus nuo monokultūrų kūrimo.

Dabartinė mūsų kaimo struktūra kelia rimtą problemą. Milžiniškos monokultūros reiškia, kad gyvūnija turi mažiau buveinių ir kad kyla pavojus biologinei įvairovei. Įvairinimas kaimuose turi įvairialypę naudą: tai apsaugo mūsų žemę nuo erozijos, grąžina biologinę įvairovę ir padeda užtikrinti jos tvarumą, tai tik keletas pavyzdžių.

ES turėtų skatinti tvirtesnę bendradarbiavimą su vietos gamtosaugininkais ir aktyvesnę ekologinį ūkininkavimą, kad būtų sukurta darni aplinka ir gyvenimo būdas. Tokiuose ūkiuose taip pat turėtų būti garantuojami aukštesni gyvūnų gerovės standartai, pavyzdžiui, gyvūnams skirtos lauko teritorijos.

Tai būtų svarbus žingsnis link tvaraus žemės ūkio, taip pat gyvūnų gerovės apsaugos, biologinės įvairovės ir laukinės gyvūnijos.

PASIKALBĖKIME

“

Su kokiais aplinkosaugos klausimais susidūrėte lankydamasi ES projektuose?

Mačiau daug ūkininkų. Pavyzdžiui, Zimbabvėje ekonomika yra pagrįsta žemės ūkiu, o dėl klimato kaitos nyksta derlius. Ūkininkai mokomi naujų žemės ūkio metodų, nes jie taiko tradicinius metodus ir nežino, kaip sodinti; jie tai daro atsitiktinai. Klimato kaita daro poveikį ūkininkams, nes jie negali sau leisti parduoti derliaus, jo vos pakanka jiems patiems ir jų šeimoms. Jeigu klimato sąlygomis derlius visiškai sunaikinamas, jie neturi maisto. Daugumoje ES projektų bandoma juos išmokyti, kaip užkirsti kelią tokiems atvejams arba prisitaikyti prie oro sąlygų. Mauricijoje taip pat susipažinau su projektu, pavadinimu „Ekologiška mokykla“, kuriame jauni vaikai buvo mokomi vengti plastiko gaminių ir rūpintis aplinka. Jeigu vaikai nepradės rūpintis dabar, per artimiausią dešimtmetį visi paskėsime plastiko šiukšlėse!

Ellie Tomassi,
„Faces2Hearts“ tinklaraštininkė rytų ir pietų Afrikoje

”

⁴⁵ Eurostatas, Agriculture - greenhouse gas emission statistics, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Agriculture_-_greenhouse_gas_emission_statistics&oldid=367927 (jungtasi 2018 m. liepos mėn.)

⁴⁶ Yale, Cattle Ranching in the Amazon Region, <https://globalforestatlas.yale.edu/amazon/land-use/cattle-ranching> (jungtasi 2018 m. liepos mėn.)

ATSINAUJINANTIEJI ENERGIJOS IŠTEKLIAI, IŠMANŪS MIESTAI IR TVARUS VERSLUMAS

Ar Europos Sąjunga turėtų tapti žaliosios elektros energijos supervalstybe? Energijos sąnaudos atsiliepia Europos pramonei ir namų ūkiams. Kaip galime sudaryti prielaidas tvariai energetikos sektoriaus pertvarkai? Turime nustoti vartoję taršias kuro rūšis ir šiltnamio efektą sukeliančias dujas ir stengtis sukurti švairius atsinaujinančiuosius energijos išteklius.

ES nori, kad iki 2030 m. 32 proc. jos suvartojamos energijos būtų pagaminta iš atsinaujinančiųjų išteklių. Tai yra naujas tikslas, numatytas Atsinaujinančiosios energijos direktyvoje, kuri yra sudedamoji švairios energijos dokumentų rinkinio dalis⁴⁷. Gera pertvarka taip pat turėtų padėti sukurti naujas darbo vietas, kad būtų užtikrinta atsvara nykstančiose pramonės šakose prarastos darbo vietos. Problema yra ta, kad atsinaujinantieji energijos ištekliai vis dar yra brangūs, o dabartinės technologijos nėra pajėgios užtikrinti pasaulinių energijos poreikių. Tačiau kai kurie išmanieji miestai ir miesto vietovės, kurios naudoja duomenis siekdamos padidinti efektyvumą ir išteklių valdymą, jau rodo pavyzdį padėdami mums įsivaizduoti kitokį gyvenimo būdą. Dėl šios priežasties nuo 2010 m. Europos Komisija keliems miestams „Europos žaliosios sostinės“ titulą.

Tačiau EYE 2018 buvo nustatyta, kad sėkmės veiksnys yra pramoninis žaliųjų technologijų pavertimas pelningomis. Turime vengti aplinkos ir pramonės susidūrimo. Ekologiškai tvary sprendimo būdų radimas nereiškia, kad bus sunaikinta pramonė, tai veikiau reiškia, kad bus sukurta tvari pramonė. Jaunimas yra pajėgus ir nori imtis pokyčių, tačiau tam, kad tai padarytų, jaunimui reikia suteikti galių.

87. PARAMA TVARIEMS NAMŲ ŪKIAMS, KAD JIE GALĖTŲ PARDUOTI ENERGIJĄ ATGAL TINKLAMS

Claire, pasiūlymas išgirstas grupės susitikime

ES turėtų remti švarią energiją, pavyzdžiui, vėjo ir saulės energijos šaltinius, arba naudoti elektrinius automobilius. Pavyzdžiui, saulės baterijų plokštės turėtų būti dažniau naudojamos Europos namų ūkiuose. Kiekvienas galėtų gaminti energiją nuosavam namui, o jos perteklių galėtų parduoti energetikos įmonėms. Šios praktikos jau laikomasi kai kuriose ES valstybėse narėse, pavyzdžiui, Vokietijoje, Prancūzijoje ir Italijoje.

Kitoje daugiametėje finansinėje programoje ES galėtų skirti subsidijas panašiai praktikai arba, kita vertus, sumažinti mokesčius ir taip paskatinti naudoti saulės baterijų plokštes. Tai galėtų būti subsidijos elektros automobiliams, kurie turėtų būti labiau paplitę rinkoje ir įperkamesni nei dabar.

89. SKATINTI EUROPOS ENERGIJOS BENDRUOMENĘ IR RINKĄ

Per praktinį seminarą išgirsta idėja

Kai bus pagaminamas pakankamas kiekis švarios energijos, turėtų būti įmanoma ją paskirstyti valstybėms narėms. ES turėtų skatinti daugiau švarios energijos tinklo jungčių tarp valstybių narių. Valstybėje narėje pagamintos švarios energijos perteklius, pavyzdžiui, vėjo arba saulės energija, galėtų būti eksportuojamas į kitą, taip kuriant tikrąją Europos energijos rinką.

Tam reikėtų didesnės sanglaudos ir glaudesnės sąjungos, į kurią būtų įtrauktas energetikos sektorius. Privalumai būtų susiję su veiksmingesnės energijos rinkos sukūrimu Europos lygmeniu ir sumažėjusiomis įmonių ir ES piliečių namų ūkių išlaidomis energijai. Tai turėtų apimti galimybę veiksmingai saugoti energiją.

Tinklai yra svarbus būdas tiekti saugią energiją žmonėms, be to, jais sukuriamą sistemą, kurioje siekiama gaminti tvaresnę energiją ir sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro rūšių.

88. NUSTATYTI GALUTINIO IŠKASTINIO KURO ATSISAKYMO TVARKARAŠTĮ IR RIBOTI DARBO VIETŲ PRARADIMĄ

Per praktinį seminarą išgirsta idėja

ES turėtų parengti planą, kuriame būtų nustatytos konkrečios datos, iki kurių turi būti atsisakyta iškastinio kuro naudojimo ir anglies kasybos. Kai kurie veiksmai, pavyzdžiui, apimtų pažangų iškastinio kuro naudojimo atsisakymą; sankcijas įmonėms, kurios nesilaiko taisyklių; anglies dioksido mokestį (kuris jau nustatytas kai kuriose šalyse) ir mokestį dyzeliniams automobiliams.

Būtina pakeisti mūsų energijos vartojimo įpročius: užuot vartoję iškastinį kurą, turėtume naudoti atsinaujinančiąją energiją. ES priklausomybė nuo dujų ir iškastinio kuro nėra tvari ilgalaikiu laikotarpiu. Klausimas yra susijęs ne su tuo, ar šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimas yra būdas išspręsti problemą, bet su tuo, kada tai įvyks. Dėl šio struktūrinio pokyčio gali kilti nauja pramoninė revoliucija.

ES taip pat turėtų padėti kurti naujas darbo vietas. Pereinant nuo anglies pramonės, darbo netekę asmenys dažnai nebūtinai yra pakartotinai įdarbinami naujose žaliosiose darbo vietose. ES ir valstybės narės turi socialinę pareigą turi sudaryti sąlygas šiam perėjimui ir tuo pat metu užtikrinti darbuotojus; organizuoti ir struktūrizuoti pokyčiai vyktų lengviau, jei būtų sudarytas tokio perėjimo tvarkaraštis.

90. ĮGALINTI EUROPOS MASTO INFRASTRUKTŪRĄ IR BENDRĄ TRANSPORTO POLITIKĄ

Pasiūlymas išgirstas grupės susitikime

Dažnas asmeninių transporto priemonių naudojimas ir trumpojo nuotolio skrydžiai yra eismo taršos šaltinis⁴⁹. Vienas būdas sumažinti problemos mastą yra susijęs su Europos infrastruktūros įgalinimu, pavyzdžiui, greitieji traukiniai kaip įperkamas pakaitinis transportas arba geresnis privataus krovininio transporto judėjimo koordinavimas visoje Europoje.

Šia prasme būtina reguliuoti ir koordinuoti oro, geležinkelių ar kelių eismą. Toks suderinimas padėtų sumažinti išmetamą anglies dvideginio kiekį. Tai, pavyzdžiui, galėtų paskatinti transporto bendrovių koordinavimą optimaliai išnaudojant sunkvežimių talpą siekiant sutaupyti kuro. Tai taip pat padėtų nustatyti bendrus Europos saugos standartus.

Žinoma, tokiam suderinimui reikėtų finansavimo ir politinio sutarimo, tačiau tai suteiktų galimybę ES piliečiams naudotis švaresniu ir veiksmingesniu transportu.

⁴⁹ Žvilgsnis į Europos Sąjungą: transportas, Europos Komisijos leidinys, 2014; „Keliuose, kurie yra didžiausia atskira transporto forma, išmetama daugiausiai teršalų: maždaug 71 proc. viso transporto išmetamo CO₂ teršalų kiekio, remiantis naujausiais duomenimis (keleiviniai automobiliai išmeta apytiksliai du trečdalius šio teršalų kiekio). Tačiau kitiuose sektoriuose išmetama gerokai mažiau teršalų. Aviacijos sektoriuje išmetama 13 proc. teršalų. Traukiniai yra mažiausiai tarši transporto priemonė – mažiau nei 1 proc.

91. IŠMANŪS MIESTAI IR VIEŠASIS TRANSPORTAS

Per praktinį seminarą išgirsta idėja

Siekdama sukurti tikrus tvarius miestus, ES turėtų remti savivaldybes formuojant naujos rūšies požiūrį, atitinkantį visų kartų – nuo vaikų ir paauglių iki suaugusiųjų ir vyresnio amžiaus žmonių – poreikius, kurios naudotųsi išmaniu ir veiksmingu netaisius sprendimo būdus naudojančiu viešuoju transportu ir dalijimosi paslaugomis, pavyzdžiui, dviračių ir automobilių dalijimasis.

Be to, išmokos arba subsidijos galėtų būti naudojamos siekiant sukurti dideles pėsčiųjų zonas ir daugiau dviračių eismo juostų, įskaitant geresnę saugaus dviračių parkavimo infrastruktūrą, taip pat daugiau zonų, kuriose draudžiamas eismas. Trečia, viešojo transporto bilietai turi būti įperkami visiems. Pavyzdžiui, ES galėtų remti bendrą viešojo transporto didžiuosiuose miestuose bilietų sistemą šiuo tikslu sukurdamą taikomąsias programėles, kuriose tikroju laiku rodomas tvarkaraštis, ir nustatydama lanksčius maršrutus pagal poreikį.

Remiantis Komisijos duomenimis, šiandien daugiau nei du trečdaliai europiečių gyvena miestuose⁴⁹. Šiuose miestuose kylančios problemos yra susijusios su ribota erdve, eismu, tarša ir žaliųjų zonų trūkumu. Pirmiau minėtais pasiūlymais siekiama sukurti patrauklesnį viešąjį transportą.

PASIKALBĖKIME

Ką jauni žmonės gali padaryti, kad apsaugotų aplinką ir kovotų su klimato kaita?

Pastebiu, kad klimato srityje imamasi trijų rūšių veiksmų: pirmą, manau, kad reaguoti į klimato kaitą, viena vertus, galima priimanč svarbius politinius sprendimus; kita vertus, savo gyvenimo būdą keičiančių žmonių elgesys, kuris yra tvarus ir tausojantis aplinką, taip pat gali būti atsakas į klimato kaitą. Siekiamos darnaus vystymosi tikslų ir Paryžiaus susitarimo tikslų, JT palaiko kampaniją „Little x Little“ (liet. Žingsnis po žingsnio)⁵⁰, kuri padės apsaugoti mūsų pasaulį nuo klimato kaitos. Ši kampanija yra susijusi su mažesniu plastiko gaminių naudojimu, trumpesniu prausimusi po dušu ir važinėjimu į darbą su dviračiu, užuot naudojusi automobilį.

Antra veiksmų rūšis susijusi su tuo, kaip mes, jauni žmonės, galime sujungti jėgas ir sukurti platformas, kuriose didintume savo bendraamžių, šalies lyderių, savivaldybių, merų ir mūsų bendruomenės žmonių informuotumą. Galiausiai trečia veiksmų grupė – užtikrinti vyriausybių ir didelių korporacijų atskaitomybę. Pavyzdžiui, turėtume teikti daugiau peticijų, susijusių su klimato kaita. Galbūt turėtume sukurti judėjimą, kuris padėtų suburti viso pasaulio žmones.

Jayathma Vickramanayake,

Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus pasiuntinė jaunimo reikalams

Pranešėja grupės susitikime „Darbas kuriant geresnį pasaulį: jaunimas ir darnus vystymasis“

⁴⁹ Europos Komisija, Miestų plėtra, http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/policy/themes/urban-development/ (jungtasi 2018 m. liepos mėn.)

⁵⁰ JT „Little x Little“ – Z kartos įgyvendinama kampanija, kuria siekiama paremti darnaus vystymosi tikslus <https://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2018/03/little-x-little-gen-z-led-campaign-support-sustainable-development-goals/> (jungtasi 2018 m. liepos mėn.)

92. STIPRINTI APLINKĄ TAUSOJANTĮ VERSLUMĄ IR PROJEKTUS

Henriette

Pagal mano pasiūlymą ES prašoma skirti daugiau lėšų aplinką tausojančiam verslumui. Šios finansavimo galimybės taip pat turėtų būti aiškiau reklamuojamos. Būtų veiksmingiau daugumai skirti mažesnes ES finansavimo sumas, užuot išmokėjus dideles sumas mažesniui paramos gavėjų skaičiui, siekiant visoje Europoje skleisti aplinką tausojančią kultūrą.

Gerai žinoma, kad įmonės veiklos pradžios etape reikia daugiausiai paramos. Jeigu verslas yra aplinką tausojantis, įmonės stengiasi išsiveržti iš tradicinių verslumo paradigmų gniaužtų. ES galėtų remti žalius startuolius skirdama jiems subsidijas.

Asociacijoms, NVO arba paprasčiausioms žmonių, kurie aktyviai sprendžia aplinkosaugos klausimus, grupėms skirtas programas taip pat reikėtų finansuoti. Siekiant sulaukti dėmesio, prašymo skirti finansavimą procesas turėtų būti aiškus ir lengvai užbaigiamas, nes jau ir taip yra sudėtingų finansavimo procesų.

Šiuo pasiūlymu bus įgalinamos jaunosios kartos atstovai, verslininkai ar aktyvistai, suteikiant jiems priemones, kurių jiems reikia, kad galėtų daryti poveikį savo bendruomenėse.

Galiausiai šios ES programos galėtų apimti tam tikrą gebėjimų stiprinimo ir mentorystės elementą, siekiant dalytis su perspektyviais startuoliais gerosios patirties patarimais.

93. SKATINITI PERDIRBTI ELEKTRONINIUS PRIETAISUS

Frauke

ES galėtų padėti saugoti gamtos išteklius priversdama įmones projektuoti savo elektros prietaisus ir namų ūkio įtaisus modulinio būdu. Tokiu atveju, sulūžus kuriai nors daliai, reikia pakeisti tik specialų modulį, todėl daiktus tampa lengviau remontuoti.

Pavyzdžiui, telefonų atveju ES galėtų pateikti teisės aktą, kuriuo didelės įmonės būtų įpareigojamos pakeisti neveikiančią dalį, taip išvengiant poreikio pirkti visiškai naują telefoną. Šis metodas būtų tvaresnis elektronikos atliekų sprendimo būdas.

Tai būtų galima pasiekti per suderintas politines pastangas siekiant paremti reguliavimą, kuris sudarytų sąlygas laikytis tvaresnio ir etiškesnio požiūrio į elektronines atliekas.

MAISTO ATLIEKOS, JOKIO PLASTIKO, ŠVARUS VANDUO IR SANITARIJOS SĄLYGOS: VARTOTOJŲ ĮPROČIŲ POKYČIAI

Remiantis Maisto ir žemės ūkio organizacijos duomenimis, beveik vienas trečdalis viso pagaminto maisto kasmet yra prarandama⁵¹. ES kasmet iššvaistomos apie 88 tonos maisto ir manoma, kad susijusios sąnaudos siekia 143 mlrd. EUR;⁵². ES namų ūkiai yra didžiausias maisto atliekų šaltinis, o žemės ūkis yra antroje vietoje. Maisto atliekų problema yra ne tik neetiška, ji taip pat daro neigiamą poveikį aplinkai ir ekonomikai, nes vėliau išmetamo maisto gamybai naudojamas vanduo ir energija. Dauguma maisto atliekų yra nereikalingos ir atsirado dėl prastų laikymo metodų, o šią problemą dar labiau paaštrina kokybiško švietimo apie maisto atliekas trūkumas.

Tuo pat metu europiečiai kasmet pagamina 25 mln. tonų plastiko atliekų⁵³. Plastiką užteršia mūsų upės, vandenynus ir dirvas. JT įgyvendina švartų jūrų kampaniją, o Europos Sąjunga šiais metais pradėjo Europos plastikų žiedinėje ekonomikoje strategiją, siekdama transformuoti plastiko produktų gamybos, naudojimo ir perdirbimo būdą ir pašalinti pagrindinius jūrų taršos šaltinius. Be to, prieiga prie švaraus vandens ir sanitarijos sąlygos yra žmogaus teisė, o su vandens ir sanitarijos sąlygų trūkumu susijusi rizika apima dykumų plitimą, mirtinas ligas ir konfliktus.

Jauni žmonės prašo pakeisti mentalitetą, pradedant nuo konkretaus švietimo tvarumo klausimais mokyklose ir baigiant naujomis taisyklėmis, kuriomis remdamiesi formuojame savo gyvenimo būdą ir saugome aplinką.

94. SKATINTI ATISISAKYTI PLASTIKO

Pasiūlymas išgirstas grupės susitikime

ES turėtų stengtis finansuoti mokslinius plastikui alternatyvių medžiagų gamybos tyrimus. Pavyzdžiui, tam tikra plastiko rūšis gaminama iš grybų, o bambukas taip pat gali būti naudojamas daugkartinio naudojimo indų gamybai – tai padėtų sumažinti dabartinį, plačiai paplitusį plastiko naudojimą.

Plastiko atliekų mažinimas prasideda nuo sumažėjusios gamybos ir mažesniu plastiko naudojimu iki to momento, kai kasdieniame gyvenime apsieinama be plastiko. Nors gali atrodyti, kad visiškai ir staigiai neįmanoma atsisakyti plastiko, galime sumažinti jo naudojimą, perdirbti ir ieškoti aplinką tausojančių plastiko gaminių alternatyvų.

Be to, ES galėtų nustatyti pareigą ženklinti produktus ir gaminius nurodant, ar jų sudėtyje yra plastiko, koks yra jo kiekis ir kokios tai rūšies plastikas, pavyzdžiui, jeigu plastikas yra pakartotinai panaudojamas arba jeigu jis buvo pagamintas iš mažiau taršių šaltinių. Kitas būdas skatinti produktus be plastiko – parduotuvėms tiekti nemokamus pakaitalus plastikiniams gaminiams ar pakuotei, kurie būtų naudojami kasdieniame gyvenime.

95. FINANSUOTI VANDENYNŲ IŠVALYMĄ NUO PLASTIKO

Pasiūlymas išgirstas diskusijose

Remiantis skaičiavimais, pasaulio vandenyne plastiko kiekis sudaro 150 mln. tonų. Tai apytiksliai yra vienas penktadalis viso mūsų vandenynuose esančio žuvies svorio⁵⁴. Tačiau kaip įmanoma išvalyti tokią didelę terpę kaip vandenynas? Kalbant su Marcella Hansch, kuri yra „Pacific Garbage Screening“ kūrėja ir steigėja, būtina sukurti netaršią platformą, kurią būtų galima statyti upėse ir vandenynuose plastiko rinkimui.

Pastatyta vandenyne, tokia platforma susilpnina per kanalo sistemą tekančias sroves, todėl plastiko gaminiai, kurie yra lengvesni, pamažu iškyla į paviršių. Tinklų naudoti nereikia, todėl žuvis gali per platformą perplaukti be jokio pavojaus.

ES turėtų finansuoti jungtines grupes ir inžinierių, architektų ir mokslininkų įgyvendinamus projektus, kad sukurtų naujus sprendimo būdus, kurie padėtų išvalyti mūsų jūras ir pasisemti įkvėpimo iš tokių projektų kaip šie.

⁵¹ JT Maisto ir žemės ūkio organizacija, Key facts on food loss and waste you should know!, <http://www.fao.org/save-food/resources/keyfindings/en/> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

⁵² Europos Komisija, Food Waste, https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste_en (jungtasi 2018 m. liepos mėn.)

⁵³ Europos Komisija, Plastic Waste: a European strategy to protect the planet, defend our citizens and empower our industries, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-5_en.htm (jungtasi 2018 m. liepos mėn.)

⁵⁴ Pacific Garbage Screening, Plastic in the oceans, <https://pacific-garbage-screening.de/en/problem/> (jungtasi 2018 m. birželio mėn.)

96. NAUJA MAISTO PREKIŲ PARDUOTUVIŲ IR APMOKESTINIMO KULTŪRA

Valeria

ES turėtų skatinti parduotuvių, kuriose nėra plastiko, veiklą ir kuriose visose parduodamose prekėse nėra plastiko, kartu ES turėtų imtis veiksmų, kad paremtų parduotuves, kurios įgyvendina mažesnio plastiko naudojimo politiką. Pavyzdžiui, ES galėtų paraginti prekybos centrus sukurti skyrius, kuriuose parduodami produktai be plastiko, ir uždrausti plastikinius maišus, vietoje jų pasirinkti medvilniniais arba popieriniais klientams skirtais maišais. Tuomet plastikas galėtų pabrangti. Pavyzdžiui, ES galėtų paskatinti prekybos centrus grąžinti pinigus klientams, kurie atiduoda parduotuvei plastikinius perdirbimo arba pakartotinio panaudojimo tikslais. Ši politika jau įgyvendinama tam tikrose Skandinavijos šalyse, kuriose butelis iš esmės „išnuomojamas“ sumokant užstatą, kuris grąžinamas atidavus tuščią plastiko butelį.

Maisto prekių parduotuvės yra gyvybiškai svarbios formuojant vartotojų įpročius. Be to, dauguma produktų, kuriuos perkame prekybos centre, įskaitant daržoves ir vaisius, yra pakuojami į plastikines pakuotes. Tam tikrais atvejais vienkartinio naudojimo plastikiniai maišai vis dar yra prieminiai.

Kita esminė idėja yra susijusi su apmokestinimu: prekybos centrai ir įmonės, kurios naudoja daugiau plastiko, turėtų būti apmokestinami didesniais mokesčiais ir mokėti jų mažiau, jei mažina naudojamo plastiko kiekį. Be to, įmonės, kurios vis dar naudoja plastiką arba mano, kad jis yra esminė jų verslo modelio dalis, galėtų būti skatinamos remti projektus, kuriais bandoma išvalyti vandenynus.

Įmonės, kurios rodo pavyzdį, galėtų būti skatinamos kitos rūšies apdovanojimais, pavyzdžiui, kokybės sertifikatais arba tvarioms įmonėms taikoma žvaigždžių vertinimo sistema kartu su nemokamu darbuotojų mokymu, kaip dar labiau tausoti aplinką. Tokiu būdu maisto prekių parduotuvės, prekybos centrai ir įmonės taptų pavyzdžiais, prisiimtų atsakomybę bei padėtų šviesti žmones.

97. TEISĖS AKTAIS REGLAMENTUOJAMAS IR PRIVALOMAS MAISTO ATLIEKŲ MAŽINIMAS

Pasiūlymas išgirstas grupės susitikime

ES turėtų nustatyti teisinį ir privalomą reikalavimą, kad prekybos centrai rastų būdų, kaip užtikrinti, kad būtų sumažintas maisto atliekų kiekis.

Maisto produktai, kurių tinkamumo vartoti terminas artėja į pabaigą, prekybos centruose dažnai išmetami. Tačiau labai dažnai tinkamumo vartoti terminas nereiškia, kad jam faktiškai pasibaigus maistas tampa nebevalgomas. Be to, teisės aktai valstybėse narėse skiriasi; ES turi suderinti šias taisykles.

Teisės aktais taip pat turėtų būti siekiama užtikrinti, kad maisto produktai, kurių tinkamumo vartoti terminas artėja į pabaigą, būtų dedami į matomas lentynas, jie turi būti parduodami sumažinta kaina arba, jeigu jų tinkamumo vartoti terminas pasibaigęs, atiduodami nemokamai. Pavyzdžiui, Prancūzijoje jau galioja įstatymas, kuriame nustatytos privalomos taisyklės didelėms parduotuvėms, reglamentuojančios neparduoto maisto, kurio tinkamumo vartoti terminas artėja į pabaigą, dovanojimą labdaros fondams ir maisto bankams⁵⁵. Idealiausiu atveju reikia apskritai vengti maisto atliekų ir maisto produktų, kurių tinkamumo vartoti terminas yra pasibaigęs, nemokamai atiduoti žmonėms ir labdaros fondams. Taip įmanoma kovoti ne tik su maisto atliekomis, bet ir alkii bei skurdą.

⁵⁵ The Guardian, French law forbids food waste by supermarkets, <https://www.theguardian.com/world/2016/feb/04/french-law-forbids-food-waste-by-supermarkets> (jungtasi 2018 m. liepos mėn.)

98. SUPAPRASTINTI MAISTO DOVANOJIMO PROCESĄ

Pasiūlymas išgirstas grupės susitikime

ES galėtų paskatinti taikyti naujus dalijimosi maistu būdus. Atsižvelgiant į vis dažniau vartojamą dalijimosi ekonomikos sąvoką, akivaizdu, kad šio reiškinio finansinė nauda paprastai yra susijusi su tais, kurie turi turto arba automobilius. Siekdama sukurti tikrą „dalijimosi“ ekonomiką, ES turėtų stengtis, kad kasdienio naudojimo daiktais būtų dalijamasi.

Pavyzdžiui, dabar aštuoniose šalyse galima atsisiųsti programėlę „Too Good to Go“, kuri veikia kaip maisto perteklių turinčių subjektų ir subjektų, kurie ieško kokybiško maisto už gerą kainą, platforma, padedanti išsaugoti maisto likučius.

ES turėtų remti šias iniciatyvas nuo pat pradžių ir sukurti skaitmeninę maisto atliekų rinką, kurioje būtų sukuriami ūkininkų, restoranų, maisto prekių parduotuvių ir vartotojų ryšiai ir kurioje kiekvienas, kuris turi maisto perteklių galėtų užsiregistruoti, kad jų „atliekos“ būtų naudingos tam, kam jų reikia.

99. UGDYMAS TVARUMO KLAUSIMAIS MOKYKLOSE

Dina ir Giusy

Tvarumas yra kita svarbi ateities koncepcija, o švietimas yra pagrindinis aspektas, nes taip lengviau įdiegti gerą patirtį jaunesniame amžiuje. Tai taip pat yra svarbu mokyti, kaip išvengti maisto atliekų ir plastiko. ES galėtų padėti užtikrinti, kad tokios temos būtų aptariamoms mokykloje. Mokyklose galėtų būti vedamos pamokos, kuriose vaikai kartu gamina maistą ir tvarkosi, sužino apie maisto vertę, neigiamas pasekmes, kurios atsiranda nesirūpinant aplinka, skatinamas sveikas gyvenimo būdas ir gerinami maisto valdymo gebėjimai.

Siekiant remti tokias švietimo iniciatyvas, galėtų būti įtraukiami rėmėjai, pavyzdžiui, jie galėtų tiekti mokykloms daugkartinio naudojimo butelius. Kartu su šia švietimo veikla, ES galėtų skatinti mokyklų ir nacionalinių parkų sinergiją ir šiuo tikslu organizuoti vasaros stovyklas, kuriose būtų tyrinėjama aplinka.

Tokios iniciatyvos galėtų savaime sukelti vaikų pagarbą gamtai ir gyvūnų apsaugos įpročius, kuriuos jie išsaugos suaugę.

100. SUKURTI LIETAUS VANDENS NAUDOJIMO VANDENTIEKYJE SISTEMĄ

Pasiūlymas išgirstas grupės susitikime

ES galėtų remti sistemą, skirtą lietaus vandeniui surinkti, kuris būtų naudojamas tualetuose arba sodų augalų laistymui namuose. Tai galėtų paskatinti žmones naudoti vandens talpyklas, kuriuose surenkamas lietaus vanduo, kuris paskui naudojamas jų namų ūkiuose.

Vanduo turėtų būti visuomenine visiems sąžiningomis sąlygomis prieinama gėrybė. Tiesą sakant, 2010 m. Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja aiškiai pripažino žmogaus teisę į vandenį ir sanitarijos sąlygas ir kad švarus geriamasis vanduo ir sanitarijos sąlygos yra esminės reikšmės įgyvendinant visas žmogaus teises. Dabar vandens ištekliai senka, o vandens kainos gali būti didelės. Šis pasiūlymas padėtų sumažinti nereikalingas švaraus geriamojo vandens atliekas.

PASIKALBĖKIME

“

Kaip su kosmosu susiję moksliniai tyrimai gali padėti mums apsaugoti savo planetą?

Su kosmosu susiję moksliniai tyrimai gali padėti mums geriau suprasti savo planetą ir kaip ją apsaugoti. Be to, iš kosmoso nesimato sienų. Matau visą visumą, o ne tautas. Matau aplink savo ašį besisukančią planetą, kurią saugo tik plonas atmosferos sluoksnis. Taip pat matau, kaip mes naikiname savo planetą. Tačiau žemė nemirs, jai pavyks išgyventi. Jei taip elgsimės ir toliau, išnyksime būtent mes..

Paolo Nespoli,

Kosmonautas, Europos kosmoso agentūra (EKA) ir NASA

Pranešėjas grupės susitikime „Kosmonauto gyvenimas“

”

JAUNIMO FORUMO KOMENTARAS

ČIA IR PASAULYJE

Visi žinome, kad B planetos nėra. Tačiau, atsižvelgdami į šią problemą, negalime apsiriboti savo planetos fizinėmis galimybėmis, turime matyti platesnį vaizdą ir susieti savo kasdienį gyvenimą ir veiksmus su darniu vystymusi. B planetos, kurioje yra didelis jaunimo nedarbas, didėjanti nelygybė, o jauni žmonės atskiriami nuo priėmimo proceso, nėra. Europai reikia imtis lyderio vaidmens keičiant praktiką ir situacijas, kurios prisideda prie nelygybės ir kelia pavojų mūsų planetai. Europos jaunimo forumas nori transformuoti A planetą ir pritaikyti mūsų sistemas prie darnaus vystymosi.

„Mirusioje planetoje darbo vietų nėra.“ Toks buvo Tarptautinės profesinių sąjungų konfederacijos (ITUC) šūkis 2015 m. gruodžio mėn. vykusiam Paryžiaus aukščiausiojo lygio susitikime klimato kaitos klausimais. ITUC šis šūkis reiškia, kad reikia skubiai kovoti su klimato kaita ir spręsti su aplinkos tvarumu susijusius klausimus. Europos jaunimo forumo manymu, ši būtinybė apsaugoti planetą kyla ne tik dėl su jaunimo nedarbu susijusių klausimų, bet ir nerimo dėl šios ir būsimų jaunų kartų teisių ir gerovės. Mirusioje planetoje bet kuriuo atveju nėra jaunimo dalyvavimo, jokios demokratijos ir Europos.

„YO!Fest“ ir 2018 m. Europos jaunimo sambūryje buvo pripažinta, kad, siekiant užtikrinti savo ir būsimų kartų ateitį, būtina ir gyvybiškai svarbu spręsti mūsų planetos išsaugojimo klausimą. Siekiant darnaus vystymosi reikia dar kartą įvertinti savo santykį su gamta. Diskusijos yra orientuotos į klimato kaitos, biologinės įvairovės praradimo, taršos, netvaraus vartojimo ir per didelio gamtos išteklių naudojimo klausimų sprendimą. Diskusijose taip pat pripažinta, kad aplinkosaugos klausimų negalima spręsti atskirai nuo ekonomikos ir socialinės politikos. Viena vertus, teisingas perėjimas prie ekonomikos, kuri nėra grindžiama iškastinio kuro naudojimu, reiškia, kad socialinius ir ekonominius klausimus reikia spręsti kartu su aplinkosaugos problemomis siekiant apsaugoti žmonių darbo galimybes ir gerovę; kita vertus, ekonomikos ir socialinės politikos poveikis aplinkai neturi būti paliekamas arba perduodamas spręsti būsimoms kartoms, kad planeta netaptų mūsų pažangos ir galimybių paieškų auka. Keliuose renginiuose ir sesijose nagrinėjant šią temą daugiausia dėmesio skirta darnaus vystymosi tikslams, dėl kurių susitarta tarptautiniu lygmeniu, pripažįstant, kad mūsų planetos apsauga yra sudedamoji platesnio judėjimo, kuriuo siekiama pakreipti planetą darnesniu keliu vardan taikos, klestėjimo ir visų gerovės, dalis.

Europos Sąjungos užmojai, susiję su mūsų planetos apsaugai reikalingais veiksmais, turi būti platūs, be to, reikia stengtis dirbti tikro darnaus vystymosi labui. Todėl ES turi daug dėmesio skirti toliau nurodytiems aspektams.

ES atliko pagrindinį vaidmenį derantis dėl visuotinės Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. ir 2015 m. patvirtintų darnaus vystymosi tikslų. Nuo to laiko, ji nesugebėjo atlikti pagrindinio vaidmens išsamiai ir ryžtingai įgyvendinant darbotvarkę ES. Europos lygmeniu įgyvendinama Darnaus vystymosi darbotvarkę iki

2030 m., ES turės galimybę integruotai spręsti uždavinius, su kuriais susiduria Europa. Siekiant paskatinti politikos formuotojus išnagrinėti pagrindinius modelius ir spręsti pagrindines problemų priežastis, reikalingas sisteminis požiūris. Siekdama žmonių ir planetos gerovę paversti galutiniu ekonominių ir socialinių sistemų tikslu, ES privalo atsižvelgti į skirtingų politikos sričių ir darnaus vystymosi socialinių, aplinkosauginių ir ekonominių aspektų sąsajas. ES privalo parengti išsamią ir plataus užmojo darnaus vystymosi strategiją, kad pasiektų šį tikslą. Sąsajas pripažinti taip pat būtina siekiant kovoti su įvairiomis ir mišriomis diskriminacijos formomis, pripažįstant ryšius, pavyzdžiui, tarp klimato kaitos poveikio ir moterų teisių. Darnaus vystymosi tikslą galima pasiekti tik laikantis teisėmis pagrįsto požiūrio ir užtikrinant, kad visi darnaus vystymosi tikslai būtų pasiekti visų visuomenės grupių atžvilgiu.

Pereiti nuo netvarios praktikos

Dabartinės ir ankstesnės kartos rizikavo jaunų žmonių ateitimi laikydamosi netvarios ekonominės ir finansinės praktikos, kurioje menkai buvo paisoma pasekmių ateityje. Netvarus vartojimas, gamyba, prekybos ir investavimo modeliai kenkia žmonių ateičiai ir planetai. Dabartinėje mūsų vartojimo kultūroje niekam nelengva puoselėti tvarų gyvenimo būdą. ES turi ypatingą pareigą spręsti šiuos uždavinius ir imtis skubių veiksmų, kad siektų lygybės prieigos prie išteklių ir jų naudojimo srityje atsižvelgiant į planetos pajėgumus. „YO!Fest“ ir EYE diskusijose buvo daug dėmesio skiriama maisto atliekų ir netvaraus maisto vartojimo, plastiko atliekų, subsidijų mėsei sumažinimo klausimams ir konkrečiam iškastinio kuro gavybos atsisakymo tvarkaraščio nustatymui.

Skatinti tvaresnę praktiką ir skirti jai prioritetą

Nustatydamą priemonės, kuriomis siekiama nutraukti netvarią gamybos, gamybos ir vartojimo praktiką, ES taip pat turėtų pirmenybę skirti tvaresnės praktikos skatinimui ir rėmimui. Jaunimas ir jaunimo organizacijos turi atlikti svarbų vaidmenį diegiant ir skatinant tvaresnę ir aplinką labiau tausojančią praktiką, įskaitant informavimą apie savaiminę gamtos vertę ir pakankamumą naudą. Taip pat reikalingi ryžtingi ES ir Europos vyriausybių veiksmai. ES turėtų remti formalųjį ir neformalųjį švietimą darnaus vystymosi klausimais ir pripažinti darbą, kurį jaunimo organizacijos jau dirba, siekdamos skatinti tvaresnį gyvenimo būdą. Institucijos ir vyriausybės taip pat turėtų užtikrinti, kad kiekvienas galėtų susipažinti su tvaria praktika, pavyzdžiui, aplinką tausojantis transportas, ir šiuo tikslu, pavyzdžiui, remti ir skatinti tvarias ir įperkamas viešojo transporto sistemas.

Skatinti atsaką vietos ir pasauliniu lygmenimis

Darnus vystymasis reiškia, kad veiksmų reikia imtis visais lygmenimis – nuo vietos iki pasaulinio, taip pat reikia pripažinti, kad vieno lygmens veiksmai turės poveikį veiksams kitu lygmeniu. Vietos lygmeniu jaunimas dažnai imasi pokyčių, kurie padeda nukreipti pasaulį tvaresniu keliu. Jaunimo organizacijos sustiprina jaunimo nuomonę,

siekiant kolektyviai judėti link darnesnio vystymosi vietos, nacionaliniu, regioniniu ir pasauliniu lygmenimis. Žengiant darnaus vystymosi keliu parama šioms pokyčiams ir erdvė, kurioje galima išgirsti šią nuomonę, yra esminės svarbos.

Akivaizdu, kad dabartinė ekonomikos, socialinė ir politinė sistema neveikia mūsų planetos ar žmonių, ypač jaunimo, labui. Darbas siekiant iš esmės keičiančių pokyčių, darbas siekiant sukurti sistemą, kurioje svarbiausi yra ne grynai ekonominiai interesai, o planetos poreikiai ir žmonių teisės, dar niekad nebuvo toks reikalingas.

Organizacija „European Youth Press“ (EYP) – tai 60 000 narių turinti skėtinė organizacija, kuri vienija žurnalistus ir žiniasklaidos kūrėjus iš visos Europos, organizuoja renginius jauniems žurnalistams, aktyviai remia jaunimo žiniasklaidą, spaudos laisvės Europoje idėją ir dalyvauja diskusijose apie žurnalistų mokymo standartus ir žiniasklaidos politiką Europos Sąjungoje. EYE Europos jaunimo sambūriui EYP subūrė dešimties reporterių komandą, kuri ir parengė šią išsamią ataskaitą.

Vadovaujami dviejų vyriausiųjų redaktorių, aštuoni bendrųjų ir specialiųjų temų reporteriai iš visos Europos dirbo, kad surinktų, išplėtotų ir aprašytų pagrindines EYE sambūrio dalyvių mintis bei idėjas. Šioje ataskaitoje rasite 100 konstruktyviausių idėjų. Dviejų puslapių komentarus prie kiekvienos iš penkių temų parengė Europos jaunimo forumo atstovai.

Susipažinkite su autoriais

Greg Bianchi
Vyriausiasis redaktorius

Julie Mahlerová
Vyriausioji redaktorė

Irene Dominioni
Specialistė („Jauni ir seni“)

Eleanor Brooks
Specialistė („Turtingi ir vargšai“)

Antonis Raphael Stylianou
Specialistas („Kartu ir atskirai“)

Robert Nesirky
Specialistas („Saugu ir pavojinga“)

Anna Ferrari
Specialistė („Čia ir pasaulyje“)

Stephanie Stelko
Bendro pobūdžio specialistė
(„Jauni ir seni“, „Turtingi ir vargšai“)

Claas Verron Martinez
Bendro pobūdžio specialistas
(„Turtingi ir vargšai“,
„Kartu ir atskirai“)

Henrike Freytag
Bendro pobūdžio specialistas
(„Saugu ir pavojinga“,
„Čia ir pasaulyje“)

 European Youth Event

 @EP_EYE2018

 @EP_EYE

 www.eyeye2018.eu

Leidinių biuras